

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

3
2017

**Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?**

BFOs 10. ORDINÆRE KONGRESS

– Jens Jahren fikk fornyet tillitt

Stort intervju
med forsvarssjefen

Kampflyøvelsen
Arctic Challenge Exercise 2017

Offisersbladet
møtte den svenske forsvarssjefen (ØB)

Minedykkerkommandoen
sprengte miner i Oslofjorden

KUN 100 KRONER
i måneden!

BFOs KOLLEKTIVE INNBOFORSIKRING

er nå enda bedre

ER DET SLIK VERDENS BESTE INNBOFORSIKRING SER UT?

- ✓ Skreddersydd for deg som jobber i det militære
- ✓ Ingen øvre forsikringssum
- ✓ Dekning over hele verden (innbo utland)
- ✓ Containerforsikring inkludert
- ✓ Utvidet dekning på forbrukerelektronikk
- ✓ Superdekning er som tidligere inkludert

Vil du vite mer?

**RING 21 07 57 40 ELLER GÅ INN PÅ
WWW.BFO.NO/FORSIKRING**

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Det er pluss og minus med alt

Innholdet i denne utgave prøver å gjenspeile så mye som mulig om hva som skjer av aktivitet i Forsvaret, BFO som organisasjon, samt et kritisk blikk på noen av «reformasjons-prosessene» som vi står midt oppe i. En del av innholdet denne gang dreier seg om Utdannings-reformen, Ny Militær Ordning, og i den anledning har Offisersbladet intervjuet både forsvarssjef Bruun-Hanssen og den svenske forsvarssjefen (ØB) Michael Bydén.

3
juni 2017

Men først og fremst må jeg i skrivende stund gratulere BFO med en meget vel gjennomført 10. ordinære Kongress 2017, som ble holdt på Holmenkollen Park hotell. Vi gratulerer Jens Jahren med gjenvalget som leder BFO, og Rune Rudberg som nestleder. Vi gleder oss alle til tre nye fremgangsrike år med de i ledelsen.

Kritisk blikk 1: I disse tider hvor Forsvarets politiske og militære ledelse hevder at man jobber for større åpenhet og bedre kommunikasjon, kommer sjokk-nyheten at Forsvarsstaben ønsker å legge ned Forsvarets Forum (F)! De skal visstnok spare 7-8 millioner på dette, noe som kun er en pølse i slaktetida. F har rundt 130.000 fornøyde lesere i hele landet, og bidrar til god informasjon om Forsvarets aktiviteter. Informasjon til, og kommunikasjon med samfunnet må vel være prioritert? F drives etter Redaktørplakaten, og kan med det bedrive en viss form for kritisk journalistikk, er Forsvarsstaben redd for dette?

Kritisk blikk 2: Forsvarsdepartementet gjør en prisverdig jobb med å ta igjen vedlikeholds-etterslep, samt fylle opp beredskapslagrene våre. De skriver under kontrakter på innkjøp av femtegenerasjons-materiell under vann og i lufta, det være seg nye ubåter, F-35 og P-8 Poseidon. Dette er vel og bra, men når de tar en titt i fremtidens lommebok, så er den tom, og det blir ikke noe igjen til resten av materiellfornyelsen i Hæren og Heimevernet. Hva gjør man så? FD nedsetter en landmakts-studie, som skal vurdere fremtidens Hær hva angår operasjons-mønster og hvilket materiell Hæren og Heimevernet skal/bør ha, selv om en slik grundig studie er gjennomført for ikke så lenge siden. Landmakts-studien er en lukket prosess, og lederen av studien, brigader Brandvik rapporterer direkte til Forsvarsministeren. Resultatet kommer beleilig nok lenge etter Stortingsvalget. La meg håpe at både Hæren og Heimevernet kommer styrket ut av den landmakts-studien.

Kritisk blikk 3: Når det gjelder Utdanningsreformen skal jeg driste meg til å være meget kritisk til å redusere fem års militær lederutdanning (1 årbefallsskole+1 pliktår+3 år på Krigsskole), til 3 år på Krigsskolen, rett fra videregående. En første års kadett på Luftkrigsskolen sa det så godt i siste «Jet Set», hvorfor skal vi innføre fjerde-generasjons utdanning, som skal betjene femte-generasjons materiell. Vi får offiserer/ledere ut til avdeling, som knapt nok har møtt et erfarent OR-korps, eller sett en soldat inn i «kvitauge». Dette kan minne litt om filmen «Heartbrake Ridge», for de som har sett den.

å minner jeg om at alle med mobil eller nettbrett, kan laste ned Offisersbladets gratis-app Offisersbladet+ og lese Offisersbladet elektronisk. Helt til slutt ønsker jeg alle en riktig god sommer!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
malin@riktigmedia.no
Mobil: 954 93 309

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktpricke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafia

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Jens Jahren ble enstemmig gjenvalgt som leder BFO for tre nye år.
Foto: Offisersbladet

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 16. juni 2017
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2017:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 4 august	11. august	25. august
Nr 5 oktober	22. september	6. oktober
Nr 6 desember	24. november	8. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Spartan Sport Wrist HR
Med Suunto Smart Sensor teknologi for pulsmåling på håndleddet.

~~Før: 4500,-~~
4131,-

Condor Murphy-Zip
Taktisk støvel med ultimat holdbarhet og allsidighet.

1242,-

Wiley X Saber Advanced
Leveres med 3 ulike glass!

820,-

Nansus Falcon 70L
Avansert bagg med smarte funksjoner og høy bærekraft.

958,-

American Optical Original Pilot Silver
Klassisk solbrille som aldri går av moten.

~~Før: 1099,-~~
949,-

Benchmade Griptilian
Med en lukket lengde på 11.73cm er kniven enkel å ta med seg rundt.

1219,-

Casio G-Shock GA-100 Nato
Taktisk klokke som tåler det meste!

1439,-

Leatherman Tread Metric
Tread metric armbånd med hele 29 verktøy!

1922,-

Salomon Wayfarer
Laget i et lett og luftig stoff. Vannavstøtende og tørker raskt.

868,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE NYHETER OG TILBUD

FASTE SAKER:

Redaktøren: Det er pluss og minus med alt	3
BFO leder: BFO Kongress 2017	24
Giv akt!	25
Hva skjer?	26
KAFO&BESO	36
Pensjon – spørsmål og svar	40
Litt av hvert	42, 43, 52, 53
Tilbakeblikk	47
Kjekt å ha!	50
Leserinlegg	56
Internasjonale nyheter	66

ARTIKLER:

Kongress i jubileumsåret 2017	6
KAFO i møte med Forsvarsdepartementet	10
Et forsvar som er i utvikling – sjefen har klare mål	12
Det svenske forsvaret i dag – general Michael Bydén	18
Gotland – strategisk viktig for både Sverige og NATO	20
Nord-Europas største operative flyøvelse i år!	22
Frigjørings- og Veterandagen 8. mai	38
Kontroll- og varslingskjeden kan få marinekorpsradar	44
Avbrøt krigsskole-utdanning for å bli lege	48
Kronikk: Landmaktens innretning og organisering	54
Sprenger miner i Oslofjorden	58
En hektisk og spennende dag på Rena	60
TMBNs styrkeprøve «Leidang-kappestrid»!	62
Tungt eller lett artilleri til Hæren?	64

Kongress i jubileumsåret 2017

De tillitsvalgte/delegater og ansatte i BFO samlet seg på Holmenkollen Park hotell, for gjennomføring av BFOs 10. Ordinære Kongress.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Kongress er tradisjon, kongress er gjennomførings-regime, kongress er tilbakeblikk, debatt om BFOs fremtid, og gjennomføring av valg. For ikke å glemme utdeling av BFOs Hederspris og «Den Gylne Blink». Og som alltid var det hyggelig å møte gode kollegaer enten det er under kongressforhandlingene eller sosialt på kvelden.

Tradisjonen tro var det også i år invitert en rekke gjester til kongressåpning. I år kom forsvarsminister Ine Eriksen Søreide, sjef forsvarsstab generaløyntant Erik Gustavsson, leder YS Jorunn Berland og leder YS Stat Pål Arnesen. Lederne for andre arbeidstagerorganisasjoner, og BFOs samarbeidspartnere var også til stede innledningsvis.

KONGRESSÅPNING

Etter avspilling av BFOs jubileumsmarsj, holdt en alltid opplagt og blid forsvars-

minister sin hilsningstale til kongressen. Hun ga uttrykk for at hun setter pris på BFOs rolle som konstruktiv bidragsyter i pågående prosesser, ikke minst BFOs positive rolle i en opplysende samfunnsdebatt om Forsvaret. Hun orienterte kort om trusselbildet og de mange og tunge anskaffelses-prosessene Forsvaret nå går inn i. Hun kom inn på utdanningsreformen, fordi hun er klar over at BFO er meget opptatt av denne. Søreide mener at offisers-rollen er i endring, noe som kommer godt frem ved innføringen av ny militærordning(OF/OR). På en annen side var det behov for å effektivisere utdanningen og utdannings-institusjonene (les: sammenslåing av befalsskoler og høgskoler) i Forsvaret. Vi må se på ny offisersutdanning i lys av dette, sa hun. Flere har hevdet at Forsvarsdepartementet ønsker å «sivilisere» den militære utdanningen, det skal vi ikke, vi skal dyrke det militære faget, presiserte Søreide. Hun takket igjen for alle BFOs

konstruktive innspill i forsvarsdebatten, og ønsket lykke til BFOs 10. Ordinære Kongress.

Stabssjef forsvarsstaben generaløyntant Erik Gustavsson takket BFO for den fantastiske jobben BFOs tillitsvalgte gjør for de ansatte i Forsvaret. Å være tillitsvalgt krever innsikt og profesjonalitet, sa stabssjefen. Gustavsson satt av mye tid til å snakke om det store etterslepet på vedlikeholdssiden, innsatsen for å fylle opp lagre igjen, samt å få det materiellet vi har, til å virke. Men også at utfordringene rundt innfasing av mye nytt materiell i årene som kommer. IKT må også få høy prioritet sa han. På personellsiden, kom Gustavsson inn på Ny Militær Ordning, som han mener er i rute. Vi skal nå målet om å ha 70 % spesialister (OR) og 30 % offiserer (OF), for vi har over tre år på oss, sa stabssjefen. Han avsluttet med noen ord om Utdanningsreformen, der han sa at arbeidsgruppen som jobber med utredningen, skal

BFOs Nestleder Rune Rudberg og leder Jens Jahren ble begge enstemmig gjenvalgt av kongressen.

fremme sitt arbeid i løpet av august. Arbeidstagerorganisasjonene vil få innstillingen for uttalelse/kommentarer. Det er mange meninger om utdanning i Forsvaret, og vi håper på mange konstruktive innspill. For øvrig blir 2018 et meget spennende år, der Norge også skal være verts-nasjon for en meget stor NATO-øvelse «Trident Juncture» avsluttet Erik Gustavsson.

Før og etter alle talene, ble delegatene underholdt av en blåse-kvintett fra Stabsmusikken, og den munnrappe nestleder i BFO, Rune Rudberg.

Leder YS Jorunn Berland roset det gode fagforeningsarbeidet under YS-paraplyen, herunder BFO som en positiv og konstruktiv medspiller. Hun roste videre de dyktige mannlige og kvinnelige norske soldater i Forsvaret. Leder YS uttrykte bekymring for at det blir stadig færre arbeidende i forhold til pensjonister og trygdede, samt bekymring for miljøforurensningen. Berland presiserte også

at YS er partipolitiske uavhengige, og ikke driver valgkamp. Berlands tale var meget god, og hun fikk berettiget ros av delegatene i etterkant.

Leder BFO Jens Jahren avsluttet kongressåpningen med en tale som oppsummerte hva BFO står for, og fortsatt skal stå for - solid fagforeningsarbeid med gode tillitsvalgte. BFO har «muskler» til å ivareta sine medlemmer på en meget god måte, sa Jens. BFO er bevisste på at vi er en fagforening, og vi påvirker politiske partier på helt uavhengig basis, presiserte leder BFO. Videre fortalte Jens om de store samtidighetsproblemene Forsvaret nå står overfor. Det er svært mange prosesser som nå går på samme tid. Dette er krevende også for personellet der ute, og rettidig informasjon er meget viktig. Om Langtidsplanen for Forsvaret, sa Jens at BFO skal bidra konstruktivt til debatten. BFO ønsker seg et større forsvar, og bedre vilkår for de ansatte.

“ Vårt formål om å ivareta og fremme medlemmenes faglige og økonomiske interesser, samle alt befall i én organisasjon og fremme forsvarstanken, er i dag like fullt, om ikke enda mer aktuelt, ut ifra den virkelighet og hverdag vi står i

Jens Jahren leder BFO

Leder BFO oppfordret også til ytterligere dialog med Forsvarets politiske og militære ledelse. Avslutningsvis uttrykte leder BFO bekymring for innføring av ny utdanningsordning.

En festkledd «BFO-familie» samlet før den formelle og hyggelige Kongress-middagen.

KONGRESSFOR HANDLINGENE

Først de tradisjonelle formalia – godkjenning av innkalling og valg av dirigenter, referenter, tellekorps og redaksjonskomité, godkjenning av saksliste, valg av protokollkomité og godkjenning av forretningsorden.

Kongressens første resolusjon ble diskutert, godkjent og deretter lagt ut på nett – «Fakta på bordet!».

Nestleder BFO Rune Rudberg gikk gjennom hovedstyrets beretning, og senere ble BFOs beretning 2014-2016 godkjent. En god beretning som gjenspeiler det omfattende arbeidet BFO har gjort for sine medlemmer. BFOs «ungdom», representert ved KAFO og BESO fikk anledning til å orientere Kongressen om hva de står for og hva de har jobbet med. Meget gode og informative orienteringer! Første dag ble avsluttet med gjennomgang av regnskap 2014-2016. BFO har en sunn og god økonomi, og regnskapet ble godkjent av Kongressen. Jens ga ros til de i sekretariatet som til daglig styrer BFOs økonomi!

Dagen ble avsluttet med utdeling av BFOs Hederspris. I år ble denne utdelt til Heidi Hovdahl Gaustad, for i henhold til statuttene, å ha opptrådt, handlet og

utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende. Her er juryens begrunnelse;

«Prisvinneren er et av de medlemmene med størst og lengst engasjement som tillitsvalgt i BFO. Gjennom sitt engasjement har hun vært en tydelig talsperson for BFOs medlemmer med klare meningers mot. Med sin faglige dyktighet høster hun stor anerkjennelse blant medarbeidere så vel som hos forhandlingsmotpart. Hun har en enormt stor arbeidskapasitet som hun har gitt av til BFO over titalls av år. Hun er livlig, sosial, uredde og en stor bidragsyter, og gjennom dette spiller hun BFOs grunnleggende verdier; styrke, uavhengighet og samarbeid».

På Kongressen andre dag, fortsatte forhandlingene rundt innmeldte saker, samt debatt om BFOs Prinsipp- og Handlingsprogram. Overraskelsen i oppstarten på dagen var tildelingen av medalje og diplom fra Det Kongelige

Heidi Gaustad takker for tildeling av BFOs Hederspris.

Mona Eriksen Rudberg fikk medalje av Det Kgl Selskab for Norges Vel for 30 års sammenhengende jobb i BFO.

Forhandlingsleder Ragnar Dahl mottok BFOs egen «Gylne Blink».

Hyggelig stemning ved de runde bord.

Overraskende kom «Nummis» inn og sang noen jazz-låter!

Fra kongress-salen under forhandlingene.

Selskab for Norges Vel, for lang og tro tjeneste. Det vil si 30 år hos samme arbeidsgiver. Og BFOs «one and only» Mona Eriksen Rudberg har jobbet i BFO i 30 år! Og for å heve stemningen enda et par hakk, kunne Gunnar Lie Eide orientere Kongressen om alle de tjenestestedene han har besøkt «På vei til Kongress» fra Nord til Sør i en BFO-pyntet Volvo XC 60, lånt ut fra samarbeidspartneren Hertz. Gunnar hadde satt seg et mål om å verve 100 medlemmer på veien til Kongress, og jammen klarte han å nå sitt mål, med 101 nye BFO-medlemmer!

Leder av Programutvalget Elisabeth Krøtø orienterte Kongressen om det arbeidet utvalget har gjort med Prinsipp- og Handlingsprogrammet. Deretter startet en hektisk og lang debatt om innhold og ordlyd i programmene, som sammen med gjennomgang av Økonomiplan 2018-2021, tok resten av dagen. Resultatet ble et Prinsipp- og Handlings-

program, og en økonomiplan som alle delegatene kunne stå inne for.

Dagen ble avsluttet med den tradisjonelle og stilfulle Kongress-middagen, med taler og flott taffelmusikk, og en utmerket toastmaster i tidligere BFO-leder Jan Smith. Under middagen ble BFOs «Gylne Blink» utdelt til forhandlingslederen og mannen med det store BFO-hjertet – vår egen Ragnar Dahl! Dette er en pris med plakett som deles ut av BFOs tillitsvalgte til en av våre egne som utmerker seg med både høy sigarføring og stor fagkunnskap.

Et overraskende underholdningsinnslag under Kongressmiddagen, kom i form av en meget opplagt Thomas Numme, som tro til og sang tre «jazz-svisker». Han god til å synge også.

På Kongressens siste dag, skulle Kongressen bli enig om resolusjoner, samt det som alltid er forbundet med spenning, nemlig valg av Leder og nestleder BFO, i

tillegg til valg av BFOs Hovedstyre, og revisor. Jens Jahren skulle åpne siste dag på kongress, men ble avbrutt av den assisterende hotellsjefen fra Pakistan, som trimmet lattermusklene til delegatene! Vi snakker selvfølgelig om komikeren Robert Stoltenberg!

Etter opprop og enighet om resolusjonene, økte spenningen og det ble gjennomført valg. Det ble gjenvalg på Jens Jahren som leder BFO og Rune Rudberg som nestleder! Kongressen var enstemmig, og både Jahren og Rudberg fikk ros for den meget gode jobben de har gjort i forrige kongressperiode. Da har vi alle stor tro på et lederskap som tar et sterkt BFO videre i tre nye år! Gratulerer begge to!

KAFO i møte med Forsva

Statssekretæren kunne ikke berolige KAFO. Våre bekymringer rundt utdanningsreformen står fortsatt ved lag. KAFO tror ikke det vil være mulig å opprettholde kvaliteten når utdanningen kortes ned og ressursene reduseres.

**KAFO VED KAFO-LEDER ANITA EIDE OG
STYREMEDLEM TOMMY RENE NÆSS**

Mandag 29. mai 2017 gjennomførte KAFO et møte med Statssekretæren i Forsvarsdepartementet (FD), Øystein Bø. Hensikten med møtet var å få tydeliggjort KAFO sine meninger og bekymringer rundt den kommende utdanningsreformen, samt gi statssekretæren mulighet til å svare for FDs vurderinger. KAFO setter pris på at statssekretæren tok seg tid til møtet, men sitter dessverre fortsatt med inntrykk av at den nye utdanningsreformen er for hastet og at hovedintensjonen er å spare penger.

Under møtet ble det tydelig at FD og KAFO er uenig i hvordan rammene gitt i Iverksettingsbrevet (IVB) vil påvirke kvaliteten på offiserene som kommer ut fra krigsskolene. FD mener at rammene Forsvarssjefen har fått er gode og gir grunnlag for en fremtidsrettet utdanning i Forsvaret, som vil være godt tilpasset

både OR- og OF -søylene. Dette er i seg selv en god tanke, og selvfølgelig noe også KAFO ønsker.

På spørsmål om hvorfor utdanningsreformen må gjennomføres og implementeres akkurat nå, samtidig som Forsvaret prøver å implementere ny militær ordning, fikk KAFO følgende svar: *Ny utdanningsreform har blitt utsatt så lenge at nå må den gjennomføres. Det er på tide at utdanningen i Forsvaret blir mer fremtidsrettet.*

KAFO mener dog at ønsket om en tilpasset utdanning for begge søyler, før ny militær ordning er fullstendig implementert, faller på sin egen urimelighet. Dette fordi vi per i dag ikke kan vite hva som vil være en god utdanning, fordi vi ei heller vet hvordan offisersrollene skal se ut.

Statssekretæren kunne heller ikke fortelle KAFO hvilket produkt de forventer skal komme ut av fremtidens krigsskoler.

FD var tydelige på at det er Forsvarssjefens oppgave å bestemme hvordan utdanningen skal se ut, innenfor gitte rammer. Det Statssekretæren derimot kunne fortelle var at det i framtiden er spesialistene som skal ha den tunge fagkunnskapen, mens offiseren skal lede spesialistene og drive administrativt arbeid for avdelingen, uten nødvendigvis å ha en tyngre faglig kunnskap. Dette er et bilde som ved første øyekast virker fornuftig og effektivt. Imidlertid, slik KAFO ser det, er dette dessverre ikke gjennomførbart da mange av offiserstillingene krever sertifikater, inngående fagkunnskap og operative ferdigheter for å kunne lede. Med andre ord, i mange tilfeller vil dette si tilsvarende utdanning og kompetanse som spesialistene. Betyr dette at FD ønsker at Forsvaret ikke lenger skal utdanne offiserer innenfor tekniske fagfelt?

Det uttalte målet til arbeidsgruppene er

Statssekretær Bø, flankert av
KAFO leder Anita Eide og KAFO
styremedlem Tommy Næss.

rsdepartementet

BFOs KAFO blir tatt på alvor i Forsvarsdepartementet.

at den nye utdanningsreformen fortsatt skal gi bachelorgrad, ingeniørgrad og sertifikatgivende kompetanse hvor dette trengs. Igjen, da ny militær ordning enda ikke er fullt implementert, hvordan skal Forsvaret vite hvem som skal få denne utdanningen, da hovedtanken er at det er spesialistene som skal ha denne tunge kompetansen? Videre har IVB fastslått at utdanningen skal være fullført, inkludert grunnleggende soldat-, grunnleggende befals- og grunnleggende officers utdanning (GSU, GBU og GOU) på 3 år. KAFO klarer ikke å se sammenhengen mellom uttalte mål og de, etter det KAFO mener, begrensende rammene. Det er som å knyte Forsvarssjefens hender på ryggen og be ham om å svømme.

IVB nevner spesifikt at økonomiske vilkår og tilsettingsforhold for kadettene skal utarbeides etter modell fra Forsvarets Ingeniørhøgskole (FIH-modellen) (punkt 3.1.3.2.16 Utdanningsreformen). I FIH-modellen avregnes førstegangstjenesten slik at de gjennomfører denne i løpet av

skolens treårige utdanning, med de begrensninger og rettigheter som dette medfølger. KAFO gjorde det tydelig for Statssekretæren at FIH-modellen i noen tilfeller vil være direkte hemmende for dannelsesreisen som dyrker frem Norges anerkjente offiserer. Det er ingen hemmelighet at store deler av offiserens modning skjer utenfor skoletid, og i mange tilfeller også utenfor skoleområdet i ulike sosiale lag. Dette vil i tilfellet der fremtidens kadetter anses som menige medføre at deltagelse i slike arrangementer bortfaller, og dermed også denne delen av offiserens dannelsesreise. FIH-modellen medfører også at dersom en kadett av ulike grunner skulle frafalle studiene, vil soldaten stå igjen uten fullført førstegangstjeneste eller GBU. KAFO mener officersutdanningen må bygges opp slik at dette fullføres det første året. BFO mener at utdanning i Forsvaret skal lønne seg, KAFO mener dette da vil være en naturlig forventning. Dette viste seg å være faktorer FD ikke tidligere hadde

blitt informert om. Statssekretæren viste da stor interesse for KAFO sitt forslag om at fremtidens kadetter, etter fullført første år, skal ha fått sin førstegangstjeneste avtjent og dermed vil inntre som «fullverdige» kadetter.

KAFO sitter, etter møtet med Statssekretæren, fortsatt igjen med de samme spørsmålene og bekymringene rundt fremtidens utdanningsreform. Selv om det fra FD sin side flere ganger ble hevdet at kvaliteten på sluttproduktet ikke skulle reduseres, kan ikke KAFO se hvordan dette skal være mulig. Gjennomføringen av utdanningsreformen fremstår utelukkende som en mulighet til å spare penger. Avgjørelsen om at reformen skal gjennomføres nå, på tross av anbefalinger fra flere hold, understøtter nettopp denne antagelsen. KAFO mener det er positivt at Statssekretæren tar ny informasjon han blir forevist i forbindelse med FIH-modellen på alvor, og KAFO stiller seg disponibel for FD for videre dialog og utredning av utdanningsreformen.

Et forsvar som er i utvikling – Sjefen har klare mål

Admiral Haakon Bruun-Hanssen ble Forsvarssjef i 2013, etter to år som sjef Forsvarets operative hovedkvarter. Vi ble tatt imot av en smilende Haakon Bruun-Hanssen og geleidet inn på kontoret.

AV FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL

Forsvarssjefen er åpen, tillitsfull og godt forberedt, og med en smittende latter, parerte han de vanskelige spørsmålene på en elegant måte. Det var ikke nødvendig å stille alle spørsmålene for svarene kom som en naturlig del av intervjuet. Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen vet hva han vil og hvordan han skal få det til. Kaffen ble servert og praten kom fort i gang om tema som forsvarsbudsjett, endret styrings-system, omstilling, operativ evne, ny militær ordning, utdanningsreform og andre saker som opptar oss alle.

Omstilling og effektivisering er forutsetninger for å kunne ta ut ressurser som skal bidra til økt operativ evne. De ansatte har vært under kontinuerlig omstilling og mange begynner å bli omstillingstrøtte. Hva har vi oppnådd de siste 4 årene?

POLITISK VILJE TIL Å GJØRE NOE MED FORSVARET

Han lener seg frem, smiler og blir tydelig engasjert: -Vi har fått en langtidsplan som bevilger 180 mrd. kr ekstra til Forsvaret de neste 20 årene. Det aller viktigste for meg er at vi nå har fått en forståelse i samfunnet og hos våre politikere for tilstanden i For-

svaret - vi har fått til en politisk vilje til å gjøre noe med Forsvaret.

ÅPENHET OM TINGENES TILSTAND

– Statsråden og jeg valgte en linje om å være åpen og ærlig, om tingenes tilstand - slik vi så den, og vi visste at det ville komme til å svekke vårt omdømme. Før jeg kom i stolen var det skapt et bilde, som fortalte at vi leverte i operasjoner, men det har hele tiden gått på bekostning av noe annet.

VI LEVERTE IKKE SOM FORVENTET

– Skal vi løse våre oppgaver når behovet oppstår, utover oppgavene internasjonalt, må vi ta vare på bredden. Vi må sørge for at materiellet blir vedlikeholdt, at strukturen er tilstrekkelig bemannet og at systemer og personell blir tilstrekkelig øvet, slik at Forsvaret leverer den dagen det er krevet. Vårt budskap var at dette ikke har vært bra nok.

VI HAR SNUDD EN NEGATIV TREND

– Nå er det politisk akseptert og erkjent og det bevilges penger til å gjøre noe med det. Vi har snudd en negativ trend. Det spiller ingen rolle om det var enkelte ting regjeringen og jeg som forsvarssjef var uenige i, ei heller om vi ikke fikk de milliardene jeg mente var riktig - poenget var at vi fikk

snudd trenden og vi har skapt en vilje til å satse på Forsvaret.

– Så vidt jeg har sett er det ingen av de toneangivende partiene som har argumentert med mindre penger til Forsvaret det siste året, snarere er det de som er villig til å satse mer. Det ser jeg som usedvanlig positivt. Det er det lenge siden vi har opplevd i Forsvaret.

«Det er jo krevende å bruke så mye penger da?»

– Mye av pengene går med til investeringer og vi er relativt tynt bemannet, samtidig skal vi være effektive på alle områder. Vi skal klare det, men det er ikke tvil om at det vil kreve betydelig av oss og Forsvarets materiell (FMA) i tiden som kommer. Jeg har hatt et bevisst fokus på at vi skal levere operativ evne og være klar til å bruke den når vi blir bedt om det.

OMFATTENDE ENDRINGER VAR NØDVENDIG

– Vi har endret styringssystem, styringsparametere og målbildet, alt for å få frem at det er de operative leveranser som er viktig, sier han bestemt. På DIF-nivå ser vi på hva de leverer til helheten for å få denne operative evnen. FLO må ikke tro at de driver vedlikehold, bare for å drive vedlikehold. De må ha det bilde at det vedlikeholdet de

En fornøyd forsvarssjef under overtagelsen av Forsvarets første F-35 i USA.

Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen svarer rolig og balansert på Offisersbladets mange spørsmål.
Foto: Offisersbladet

driver med, skal sørge for neste dags operative evne eller beredskapen, som skal stå der hele tiden. Det er i dag langt mer fokus på hva den enkelte skal levere, enn hva man de facto gjør i det daglige.

EFFEKTIVISERING OG GEVINST-REALISERING ER NØDVENDIG

– Det har vært et mål å synliggjøre at effektivisering på ca 700 mill. kr faktisk gir øket operativ evne, herunder nevnes bl.a:

- økt tilstedeværelsen i Nord-Norge
- vi har gitt 333 skvadron mere midler og derigjennom økt antall MPA-tokt
- ekstra millioner til Sjøforsvaret gir 250 døgn med ubåt i Nord-Norge og vi har klart å seile den fjerde fregatten i Sjøforsvaret
- økt (ifh plan) antall øvingsdøgn i Sjøforsvaret, Hæren og Heimevernet
- vi har klart å opprettholde at 62 % av områdestrukturen i Heimevernet øves årlig.

– Effektivisering handler ikke bare om å kutte kostnader, men også ta i bruk ny teknologi og jobbe på en smartere måte. Dette gir mindre kostnader og derved en økonomisk gevinst som vi kan bruke på å øke den operative evnen. Selv om effektivisering oppfattes som en belastning, har den også noen positive elementer i seg.

VI LEVERER INTERNASJONALT

– Vi bidrar internasjonal gjennom å levere gode og kvalitative bidrag til internasjonale operasjoner, herunder nevnes

- Spesialstyrkene i Afghanistan og i Jordan/Syria
- Luftbidrag til FN med C-130 i Mali
- TMBN i ulike sammenhenger i NATO, både beroligelsestiltak i Latvia/VJTF, altså den første interim hurtige reaksjonsstyrken i NATO sammen med Tyskland og Nederland, og nå til sist i Litauen som NATOs fremskutte nærvær
- En fregatt i Standing NATO Maritim Group nr 1 (SNMG1)
- Ett minefartøy i NATO Counter Measure Group nr 1 (SNMCMG1)

ØKT ANNERKJENNELSE

– Våre bidrag og soldater får annerkjennelse i betydelig omfang fra andre NATO-land, særlig Amerikanerne. Nå skal vi ha medaljeutdeling på Festningsplassen 8.mai. Da kommer en representant fra den Canadiske ambassaden i Kabul, en representant fra den Amerikanske ambassaden i Kabul, det kommer en pensjonert britisk general som er forslagsstiller til en del av medaljene. Alle ambassadørene for de nordiske landene kommer, ambassadøren for Afghanistan kommer. Dette er en anerkjennelse vi ikke hadde før og som jeg synes er blitt bedre de siste 4 årene.

F-35 ER I RUTE

– Den viktigste oppgaven i min periode er at

vi får F-35 og at vi er i stand til å ta imot dem. Jeg har vært bort i Luke Airforce Base i USA, her produseres det massevis av flytimer for pilotene og norske teknikere drifter sin del av fellesskvadronen der borte. Dette er kompetanse som også vil bli brukt for å drifte F-35 i Norge fra høsten av, men noen blir igjen i USA for å ivareta fellesmiljøet.

– Selv om vi får det nødvendige på Ørlandet klar i tide til mottak av de første flyene, så er ikke hele basen klar. Det har sammenheng med økte sikkerhetskrav fra Amerikansk side, samt at støygrensene ble satt strengere enn først forventet. Dette førte til at vi måtte endre hele innflygningsmønstre for å komme oss innenfor rammene, i tillegg til å kjøpe ut flere boliger. Dette har krevd både tid og ekstra penger.

– EBA prosjektene utenom skvadronsbygget og hangarer mv. kommer på løpende bånd, men blir noe skjøvet i tid, da vi måtte prioritere ressursene til de to tiltakene beskrevet ovenfor.

LUFTFORSVARETS GEBURSDAG ER MÅLET

– Planen ligger der, den er stram og vi balanserer på en knivsegg - det er vi klar over. Vi satser alt på 10.november – gebursdagen til luftforsvaret. Jeg har snakket med F-35 programmet i departementet og styrkesjefen borte i Luke og alle lover at vi skal få det til. Nå har vi 5 fly i USA, vi får 2 til før sommeren og 3 i september.

ALLMENN VERNEPLIKT

– Vi har etablert allmenn verneplikt i perioden. Alle fokuserer på at det mangler noe på personlig bekledning og sanitæranlegg og det er helt riktig, men det er relativt lite – det er ytterpunktene på størrelsene og enkelte sanitæranlegg som sannsynligvis ikke er godt nok gjennomtenkt ifh til de utfordringene vi fikk da vi fikk flere kvinner. Dette vil vi fikse så fort vi har ressursene til det, men jevnt over, innføringen av allmenn verneplikt har gått veldig bra og har gitt mindre utfordringen enn jeg først trodde. Jeg konstaterer at både jenter og gutter trives.

Hvordan skal vi sikre at kvinner skal få samme muligheter som menn i Forsvaret? Av naturlige grunner blir de borte i deler av karrieren som følge av barnefødsler, permisjoner osv.

– Det å kreve det samme av en kvinne i 40-årene som av gutta, når de kanskje har barn i tillegg – det kan vi bare ikke gjøre, vi er veldig bevisst på den situasjonen. En del av de kvinnene som har fått høyere stilling nå, har vi tatt behørig hensyn til den situasjonen og også akseptert et lavere erfaringsnivå på enkelte områder. Det er prisen vi må betale og det må vi være villige til å gjøre. Poenget er at vi har mange dyktige kvinner og dersom vi ønsker å utnytte de i en lang yrkeskarriere i Forsvaret, må vi akseptere

at det er perioder, der familien kommer først. Det er hvor dyktig du er, når du søker på en stilling, som er viktig, ikke om du har hatt 3 år i den stillingen og 3 år i den stillingen, vi kan ikke velge en linje hvor de ikke når opp.

NY MILITÆR ORDNING

Mange har kritisert at ny militær ordning (NMO) blir innført for raskt. Mange har utfordringer med å forstå ordningen og kanskje er den ikke kommunisert godt nok. Kan du si litt om hvordan spesialisten og offiseren inn i framtiden vil være.

– Vi har iverksatt den nye militære ordningen. Vi er tidlig i innfasingsløpet, men jeg har stor tro på ordningen og jeg ser potensialet i det å få mere erfaring ut i de operative enhetene – det er jo nettopp det som er hovedgrunnen til at vi gjør det. Vi går bort fra det gamle systemet der alle tenkte karriere og hvor du knapt nok kunne jobben, før du hoppet til neste trinn. Nå får vi spesialisten og offiseren.

SPECIALISTEN INN I FRAMTIDEN

– Når det gjelder spesialistene, skal disse være fagutdannet og være dyktige i faget sitt over tid. Vi kan rekruttere og ansette folk som ikke har videregående eller har det tradisjonelle allmennfaglige løpet. Vi har derved åpnet for en helt ny yrkeskategori, som nå kan få jobb hos oss. Det er et faktum at vi trenger en masse utøvere av et fag som VK2, VK3, maskin og mek osv. som er fornøyd med å være reparatører fordi de er ønsket og Forsvaret har behov for de. Dette er en positiv effekt av ordningen.

– Kort sagt får vi personellet inn fra samfunnet med en god ballast, noen med fagbrev og noen gir vi fagbrev, og så bygger vi på med kurs for å sørge for at de blir spesialister. Når de har en sånn bredde i spesialiseringen sin og vi bytter utstyret underveis, får de nødvendig kursing på nytt utstyr, på denne måten kan vi bygge kompetanse med utgangspunkt i erfaring fra tilsvarende teknologi, som de kan anvende videre.

– I framtiden skal vi ha spesialister som kan faget sitt, enten det er å drive ledelse av soldater i felt, eller om faget er å klargjøre fly eller være operatør om bord osv. Spesialisten skal være praktikere over tid, som leder personellet på bakgrunn av sin fagkunnskap. Jo, dette har jeg tro på – det her gir mange muligheter!

OFFISEREN INN I FRAMTIDEN

– Vi er nå i god prosess med ny utdanningsreform. Utdanningsløpet og hvordan vi utdanner kommer til å legge fundamentet for offiseren inn i fremtiden. Dagens offiser skal mestre helheten fra bunn til topp, i denne organisasjonen og alle de rollene som ligger i den.

– Offiseren skal forstå bruken av militær

Forsvarssjefen
behersker også
feltmessig opptreden.
Foto: Forsvarets
Mediesenter

makt og skal ha evne og kompetanse til å tenke konseptuelt og reflektert over bruken av militær makt i ulike setninger og rammer. Dette krever en litt annen utdanningsbakgrunn. De er ikke nød-vendigvis de som er «hands on» men det er de som skal skyve stolen tilbake og spørre om vi gjør de rette tingene. Det betyr at framtidens offiserer må slippe tak i noe av detaljkunnskapen, for det er det andre som kan. Jeg har sett på modeller på hva britene, Kanadierne eller amerikanerne gjør, som har denne type skiller. Utdanningen vår og seleksjonen av offiserene må vektlegge dette i større grad i fremtiden.

KULTURDIMENSJONEN BLIR DEN STØRSTE UTFORDRINGEN

– Kulturdimensjonen blir å få dagens og framtidens offiserer til å slippe til dagens befal, sånn at de kan få gjort jobben sin og det er ikke så lett å si til min generasjon eller de som kommer rett etter oss - for de er ute fra det gamle systemet og de vil jo «rønne» alt selv.

– Offiserene må begynne å slippe taket for de første unge OR 2 og 3 er jo allerede på plass og vi må begynne å gi de handlingsrom. Vi må skape lysten til at de ønsker å bli befal og fortsette en karriere som OR 5 og 6 osv. Da må de få lov til å utfolde seg, det samme gjelder det personellet som konverterer til OR. Det må ikke være sånn at vi som offiser skal snu oss rundt å si at nå skal du gjøre det, det og det. Spesialisten har også et behov for si at det vi trenger er det og det, samt beslutte hvordan gjøre det på en smart og effektiv måte.

– Det nye befalet (spesialisten) må komme inn i denne prosessen, være med å skape helheten med refleksjon rundt det å gjøre de rette tingene, med bakgrunn i sin fagkunnskap og forståelse til å kunne gjøre tingene riktig.

– Jeg har sagt det gang på gang og mener det fortsatt. Det er og blir kulturutfordringen som blir den største. Regelverk med rammer og betingelser, er stort sett på plass, men det å få det til å virke, det å skape en utfordrende hverdag som stimulerer vernepliktige, spesialister og offiserer – sånn at de føler at det er greit å jobbe her, at de trives og vil fortsette med – det må vi bare få til.

UTDANNINGSREFORMEN

Du ønsket i utgangspunktet å vente med utdanningsreformen fordi du mente det kunne bli for mange ting på en gang. Hvorfor ble det til at vi må ta alt på en gang allikevel?

– Det er helt riktig at jeg ønsket å vente litt med utdanningsreformen, inntil vi fikk høstet erfaring med den nye militære ordningen (NMO), men jeg har aldri vært i tvil om at vi måtte gjøre noe med utdanningsordningen også. Dette er også omtalt i FMR.

BEGRUNNELSEN FOR Å TA UTDANNINGSREFORMEN NÅ ER:

- NMO krever at vi må gjøre noe med utdanningsordningen, både for befal og offiserer, det er det ingen tvil om
- volumet på hvor vi utdanner personell kommer til å endre seg
- vi bruker ekstremt mye penger pr elev vi

utdanner i Forsvaret ifh til de fleste land vi sammenlikner oss med og mye mer enn samfunnet for øvrig gjør.

– Alle disse tingene pekte i retning av at vi måtte se nøye på utdanningssystemet vårt ifh til hvor mye penger vi skulle bruke på utdanning. Prinsippene som departementet la opp til og fikk besluttet i LTPen, er jeg jo enig i, så det er ingen motforestillinger der. Nå har vi fått oppdraget og da er det det vi må forholde oss til. Nå jobber høyskolen for fullt med å se på hvordan vi skal gjøre dette innenfor de rammene som er gitt.

Frasen om at befal og offiserer skal bli bedre, med en kortere og billigere utdanning, må forklares – er dette en selvmotsigelse?

– Jeg har vært med på tre endringer av krigsskolene i min tid og vi har alltid endret til det bedre og det er den helt klare intensjonen nå også.

– Vi er nødt til å drive en utdanning som tar de militære fagene som vi er avhengig av for de posisjonene vi skal fylle når personellet kommer ut etter endt utdanning. Skal du på et fartøy så må du mestre ditt fag om det er å være på operasjons- eller navigasjonssiden, eller om du er tekniker, maskingeniør osv. tilsvarende for Hær og Luft – spesialisten må kunne faget sitt, det kommer ikke til å bli dårligere.

– Så kommer den delen som omfatter det å være en leder og en offiser og som «skyver stolen litt tilbake og reflekterer over hva er de rette tingene å gjøre?» Min generasjon offiserer måtte kunne alt, det skal ikke

framtidens offiserer kunne. Det er hvor du som leder og offiser bruker tid og fokus, som kommer til å bedre kvaliteten. Og så er det spørsmål om hvordan vi kobler de militære fagene med det akademiske. Der har vi ikke landet løsningene enda, så det er for tidlig å si noe om, men det finnes jo ulike modeller og muligheter som utredes i disse dager.

Ja men, billigere og bedre kvalitet?

– Kravet er at vi gjør det billigere. Det som opptar meg, er at den løsningen vi velger gir oss en bedre kvalitet og det kan den, hvis vi er villig til å akseptere at vi ikke skal kunne samme bredden på alt, men vi skal kunne deler av den og den delen skal vi kunne bedre.

– Der er den klare målsettingen og den skal vi nå, det har jeg tro på. Det blir sikkert noen tenners gnissel på veien og så blir det sikkert noen nyttige lærdommer i begynnelsen. Sånn er det alltid når du innfører et nytt system, men vi må i hvert fall ikke snakke til ungdommen at vi skal innføre et dårligere system.

Vil nytt utdanningssystem medføre at offiserene står i kø og vi i praksis får utfordringer mht en vertikal karriere fordi vi blir for få?

– Vi fokuserer veldig på at endringen i utdanningssystemet vårt er for å spare penger, det er en del av det, men ikke det eneste. Jeg hadde den danske FSJ her i slutten av april. De har endret sitt utdanningssystem. De hadde et veldig fokus på at det var endringer i Forsvaret som krevde endringer i utdannings-systemet og den endringen de vektla var at Forsvaret var blitt så lite at du trengte mange flere offiserer på utøvende nivå og langt færre i stabene. Da måtte de sørge for at offiserene også var konkurransedyktige i samfunnet.

– Dette er definitivt noe som bør oppta oss også, vi møter jo de samme problemstillingene. Og det siste jeg ønsker er en

masse offiserer som ikke kommer seg videre og skaper en masse frustrasjon i organisasjonen. Så det å gjøre offiseren konkurransedyktig for å komme seg videre er en viktig del av helheten.

Med 30 % offiserer må det bli færre karrierestillinger for offiserer. Det kan fort bli bråstopp i det vertikale systemet, både fordi forsvaret har endret struktur og fordi det blir betydelig færre stillinger på høyere nivå. Hvordan skal den dimensjonen håndteres?

– Jeg er klar på at vi trenger en bredde og et volum av offiserer fra nivået løytnant til og med kommandørkaptein/oberstløytnant og så trenger vi veldig få stillinger med høyere grader etter det.

Hvordan skal vi få til en bevegelse/dynamikk i Forsvaret uten et «up or out system»? Eneste løsningen i mitt hode er at folk kan velge alternativer selv - fordi offiseren er konkurransedyktig også mot sivile stillinger i samfunnet for øvrig.

– Det er mange grunner til å se på utdanningssystemet og gjøre noe med det. Poenget mitt er at vi skal gjøre det vi kan for å lage et best mulig utdanningssystem innenfor rammene som er gitt, hvor det å ha kvalitet på utdanningen vår kommer til å bli viktig. Målet er å ha en bedre kvalitet enn det vi har nå.

Da du sa at offiseren skal være konkurransedyktig, antar jeg du mener personellet – for dette gjelder vel også OR/Spesialistene?

– Ja selvfølgelig, og særlig om vi er i stand til å rekruttere personell med fagbrev eller gi folk et fagbrev i Forsvaret. Da har de en helt annen ballast enn om du bare har skrudd uten å ha papirer på noe som helst. Jeg gikk 4-årig Sjøkrigsskole, men har ikke et eneste papir uten at jeg har gått Sjøkrigsskolen, som jeg kan anvende offentlig. Sjøkrigsskolen var rett under nivået for å få bachelor på alle fag, men vi fikk det ikke på noen.

– Søke jobb i samfunnet, ja du kan få en del på det at du har vært offiser og fordi du har vært leder, men du mangler liksom dokumentasjonen på kompetanse å slå i bordet med. Den nye ordningen vil gi den muligheten både for spesialisten og offiseren.

Det å tilsette personell på T-35 kan oppleves som om vi utnytter ungdommen og så sier takk for innsatsen. De har god forutsigbarhet, men liten framtid i Forsvaret. Har du noen kommentar til dette?

– En yrkestilsetting (T-60) med engang kan bli en sovepute for de som ikke tar et fagbrev, videreutdanning eller en lederutdanning, det ønsker vi ikke. Derfor har vi OR 4+ og der kreves det at du har en dokumentert fagkompetanse. Vi krever ikke at du skal bli befal, men vi må sikre en lønnsutvikling for de som ønsker å være i Forsvaret. Som eksempel nevnes at vi har en masse avionikere i luft som er i den kategorien, tilsvarende i de andre forsvarsgrenene/DIFene. Vi trenger personellet og for de som har fagkompetansen, er det ingen ting i veien for å tilby T-60. Kort sagt vi tilbyr alle T-35 i begynnelsen og avhengig av hva de velger å gjøre, kan man få T-60 relativt tidlig.

HR-HUSET

Det er mye kritikk av HR-huset. Ting tar lengre tid, møter blir avlyst pga ressurs-situasjonen, disponeringer blir redusert frem til oktober, mange klager på for lite ressurser osv. Til tross for dette er Sjef FPVS, Sjef FST og du udelte positive. Hva er det dere ser, som vi andre ikke ser?

– Ja, jeg er positiv til det. Vi anvender ny teknologi, digitalisering, for å gjøre personell-administrasjon enklere for oss som organisasjon og for den enkelte ansatte. Det er en betydelig omlegging vi gjør og omleggingen skal bidra til færre ansatte i HR-område. Den gevinsten har vi allerede hentet ut. Etter at vi begynte så ser vi at det er en del utfordringer som:

- uforutsette datautfordringer
- det er utfordringer på enkelte områder vi ikke hadde forutsett
- det er en del kompetanseutfordringer ifh til at det er en ny måte å jobbe på, men også ifh til at det er nye dataverktøy på en del områder
- mange har valgt å ikke være med på flyttingen til Hamar og Harstad

– Det er på ingen måte underkjent at vi ikke ser at det går en del tregere på en del områder, vi har etterslep på saker og vi har vært usikre på om vi skulle gjøre det her eller der, eller om skal vi gjøre det i den eller den avdelingen. Vi har sortert ut en masse slike saker de siste 6 månedene. Etterslepet har blitt mindre og vi tilsetter flere folk i FPVS/PLA i Harstad for å ta flere av

Haakon Bruun-Hanssen lytter rolig og er oppsummerende i sine svar.

fellesoppgavene. Vi vil måtte justere, de neste årene, inntil HR-huset fungerer i samsvar med mål og hensikt. Med så store endringer over natten, måtte vi regne med en del utfordringer, men det betyr ikke at løsningen fra mitt perspektiv er dårlig. Systemet er en betydelig omlegging og det synes jeg vi har lyktes med.

FDS IVERKSETTINGSBREV FOR PERIODEN 2017-2021

Vi går inn i en veldig hektisk 4-årsperiode. Det kan synes som om FD detaljstyrer deg på tid, samtidig ønsker du å styre DIF-sjefene på rammer. Kan du gi noen korte kommentarer til dette?

– Vi er bedt om å styre på mål-, resultat- og risiko, ikke på innsatsmidler og aktivitet som tidligere år og dette har jeg gitt fokus på for å oppnå de mål vi har satt oss. Dette styringsskifte er nå gjennomført, altså mindre fokus på ressursene og aktivitet og mye mer fokus på hva vi får ut av de pengene vi får.

– Våre ledere i Forsvaret er voksne, godt utdannet og reflekterte mennesker. Hvis vi kan fortelle de hva vi ønsker å oppnå, så kommer de til å bruke sin organisasjon for å oppnå det på en best mulig måte - til en lavest mulig kostnad. Det er krav vi kan stille til dem og hvis de ikke gjør jobben så må vi gjøre endringer - det er et ledelsesansvar.

– Min opplevelse er at det er mye mindre deljstyring nå, enn det var i den forrige perioden og jeg tror vi skal gi departementet litt kreditt for at de har sluppet taket på en god del ting. De har anerkjent og akseptert

at det er greit at vi styrer på mål, resultat og risiko. I dag rapporterer vi 3 ganger pr år, istedenfor en masse rapporteringer underveis i virksomhetsåret.

– På noen områder ber Stortinget om detaljer og da er departementet nødt til å følge opp. Dette fremkommer som konkrete oppdrag i iverksettelsesbrevet, ofte med tidsfrister. Dette er ofte endringer som skal hente ut en effektivisering, som i neste omgang skal pløyes inn til noe operativt. Klarer jeg ikke å hente ut effekten til riktig tid, så får vi heller ikke pengene til å gjøre den styrkingen vi skal gjøre.

Mange blir belastet av omstillingene, og særlig i luftforsvaret pågår det mye for tiden, så her må vi bidra med personell og kompetanse for å kunne håndtere alt som skjer samtidig. Jeg vil bare minne om at i forrige periode med tiltakene som FLO

skulle gjøre, skiftet vi personellet rundt for å håndtere utfordringene. Det kan vi gjøre i andre deler av Forsvaret også. Såpass fleksibilitet må vi ha og den må vi utnytte, om vi skal klare å løse alle oppgavene innenfor de tidene vi har satt.

GOD SOMMER TIL ALLE ANSATTE

Et lærerikt intervju, med god stemning og noe diskusjon var over. Forsvarssjefen sier vi går en krevende tid i møte og vi må alle jobbe sammen, for å skape mest mulig Forsvar ut av hver krone politikerne bevilger. Jeg vil benytte anledningen til å takke alle for innsatsen så langt i år og ønsker alle veteraner, ansatte i inn- og utland en riktig god sommer, avslutter Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen.

GOD SOMMER!

Forsvarssjefen er også glad i «Coin's» og minner fra sine mange besøk og reiser.

STILLINGER

2013-	Forsvarssjef, Admiral
2011 - 13	Sjef Forsvarets operative hovedkvarter, Viseadmiral
2008 - 11	Generalinspektør for Sjøforsvaret, Kontreadmiral
2006 - 08	Stabssjef i Sjøforsvarsstaben, Flagggkommandør
2003 -06	Sjef Sjøoperasjonssenteret, Fellesoperativt hovedkvarter, Kommandør
2001 – 03	Assisterende hovedlærer militærhistorie og strategi, Stabsskolen, Kommandørkaptein
1999 - 01	Studieveileder, Stabsskolen, Orlogskaptein
1995 - 98	Stabsoffiser Planavdelingen, Sjøforsvarsstaben, Kapteinløytnant/orlogskaptein
1993 – 95	Skipssjef KNM Utstein, Kapteinløytnant
1991 - 92	Skipssjef KNM Kobben, Kapteinløytnant
1989 - 91	Nestkommanderende KNM Utstein, Løytnant/kapteinløytnant
1988 – 89	Navigasjonsoffiser KNM Utstein, Løytnant
1987 – 88	Torpedooffiser KNM Utstein, Løytnant
1981 – 83	Instruktør befalskurs, KNM Harald HaarfagreFenrik

MILITÆR UTDANNING (FRA BEFALSKOLE)

2003	Totalforsvarskurset, Forsvarets Høgskole
1998-1999	Instituut Defencie Leergangen, Stabsskole 2, Nederland
1995	Stabsskolen del 1
1991	Ubåt sjefskurs
1983-1987	Sjøkrigsskolen
1980	Befalskurs KNM Harald Haarfagre

BIO / BESKRIVELSE

Admiral Haakon Bruun-Hanssen er gift med Hege. Sammen har de to barn.

Det svenske forsvaret i dag – general Michael Bydén

Utviklingstrekk og status for Forsvaret er på mange måter den samme i Norge, Sverige og Danmark.

Offisersbladet har møtt den svenske Øverbefälhavaren (ØB), samt besøkt den re-deployerte styrken på Gotland.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Etter lang tids koordinering, fikk Offisersbladet til et møte med den svenske forsvarsjefen general Michael Bydén i sitt hovedkvarter i Stockholm. Et hyggelig og informativt møte, der Offisersbladet fikk innsikt i de utviklingstrekk det svenske forsvaret har vært gjennom, og hva som i store trekk er situasjonen i dag. Bydén åpnet med å si at han nylig møtte Bruun-Hanssen i møte om status og situasjonen i Nordområdene, ledet av SACEUR. Men tiden var knapp, så vi måtte fyre løs våre spørsmål;

KAN DU BESKRIVE MATERIELL- OG PERSONELLSITUASJONEN I DET SVENSKES FORSVARET I DAG?

-Materiellet vi har i dag, er bra! Det er moderne, tilpasset og interoperabelt med NATO og samarbeidslandene. Det vi imidlertid mangler er volum og investeringsmidler for å bygge opp kapasitetene. I motsetning til Norge, har jeg ett budsjett, og jeg må skyve mange prosjekter ut i tid. Etter 2020 vil det være store behov for modernisering og anskaffelser.

-Når det gjelder mitt personell, så er situasjonen også bra! De er godt utdannet og har god operativ erfaring. Eksempelvis i Hæren, der over halvparten har relativt fersk erfaring fra skarpe operasjoner i utlandet, eksempelvis fra Afghanistan. I forhold til situasjonen gjennom den kalde krigen, er dette er svært bra.

-Når det gjelder verneplikten, så besluttet våre politikere for 7 år siden å kutte den. Fra da til i dag, har vi kun rekruttert blant de frivillige. Det har vært tilstrekkelig til å fylle vårt behov for fulltidsansettelser, men på deltidskontrakter har vi vakanser. Begge kategorier er helt vesentlige for at vi skal ha en fulltallig krigsorganisasjon på 55.000 soldater. Nå gjeninnfører vi verneplikten, og den blir kjønnsnøytral. Vi har selv sagt sett på Norge her. Første kull starter januar 2018, og det blir da en kombinasjon av frivillige og vernepliktige. Forsvarsmakten har behov for 4.000 nye soldater i året, og vi antar at 2.500 av de vil være frivillige, og 1.500 blir vernepliktige. For krigsorganisasjonen må fylles. I tillegg kommer Heimevernets behov for erstatning av soldater.

HVA MED SVERIGES KYSTFORSVAR OG KYSTOVERVÅKING?

-Kystovervåking er i Sverige en egen etat. Jeg har ansvar for beredskap og kapasitet til å drive strid i kystsonen. Til dette har jeg fortsatt en amfibieavdeling, tre Heimevernsbataljoner, og vi har gjeninnført bakkebasert Robot 15. Vi har jo Robot 15 på våre marinefartøy og på våre kampfly i dag. Det å gjeninnføre et «gammelt» system er ikke et steg tilbake, snarere tvert om.

HVA MED SVERIGES TILNÆRMING TIL NATO?

-NATO er viktig for Forsvarsmakten! Der får vi tilgang til de sofistikerte og kom-

plekse øvingene, og det er der vi hører hjemme. Der utvikler oss, viser at vi er interoperable, og at vi har gode kapasiteter. I sum bygger dette tillit og muligheter. Vi kunne aldri fått trent på komplekse operasjoner uten deltagelse på NATO-øvelser og NATO-ledede operasjoner som i Afghanistan. Politisk vil ikke svensk medlemskap være tema under dagens Regjering. Det er heller ikke et flertall blant befolkningen. Imidlertid er opposisjonen for! Den sikkerhetspolitiske utvikling vil styre prosessen videre, og politikerne kan måtte ta stilling til om vi må vurdere muligheten, det vil si ta opp spørsmålet til debatt.

-Her er Sverige og Finland så å si i samme båt, men Finlands politiske, historiske og geografiske utgangspunkt gjør det nok vanskeligere for dem. Dette er en meget spennende debatt. Uansett er det et stort behov for informasjon om hva medlemskap innebærer – eller ikke.

HVA MENER ØB OM NORDEFCO (NORDIC DEFENCE COOPERATION)?

-Dette er viktig – og riktig! Man må starte med å dyrke de små og gode historiene. «Cross Border Training med våre norske, svenske og finske kampfly er et godt eksempel. Trening og øving er samarbeid som er svært fruktbart for alle. Utvikling av sikkerhetskommunikasjon mellom våre land, derav god kommunikasjon mellom våre hovedkvarter er et annet. Det er både bilaterale og trilaterale samarbeidsområder som fungerer godt.

“ – Materiellet vi har i dag, er bra!
Det er moderne, tilpasset og interoperabelt med NATO og samarbeidslandene.

General Michael Bydén

ØB, general Michael Bydén

-Samtidig må vi akseptere at det er ulike oppfatninger av hva dette skal/kan være blant landene. Det er også i ånden av NORDEFCO når flere land samarbeider. Rasjonale for videre samarbeid ligger jo i at vi er veldig like! Vi har samme sikkerhetspolitiske utfordring, vi er alle sterkt forankret i sosialdemokratiet, og vi er små. Jeg tror at vi i fremtiden kommer til å fokusere mer på «fredsrasjonalitet» - hvordan skal vi kunne forenkle byråkrati og at dersom vi kan finne «merverdi» så må vi «bare gjøre det».

HVA ER SVERIGES ERFARINGER MED ET OF/OR-KORPS?

-Sverige hadde et tobefal-system til midten av 70-tallet. Da – som i Norge, innførte vi enhetsbefalssystemet. For fem år siden gjeninnført noe som er mer i nærheten av det vi hadde med en kategori spesialistbefal. Dette er spesialistene og ryggstøtten i Försvarsmakten, og det bygger på samme prinsipp som OF-OR. Gjennom de årene som har gått har vi bygd systemet fra «Bottom-up». Nå har vi kommet så langt at vi må etablere topp-nodene, for eksempel hos meg som ØB. Totalt vil vi omtrent ha 40 spesialistbefal på det øverste nivået.

-Før julen i 2016 fikk vi på plass en systemdefinisjon for spesialistene. Dette har blitt veldig godt mottatt, og det har allerede begynt å sette seg. De høyere posisjonene er også i Sverige blitt besatt av tidligere yrkesoffiserer som har full krigsskole mm. Dette blir jo ganske natur-

lig i og med at det tar en generasjon å utdanne og bygge tilstrekkelig erfaring for å bekle stillinger på toppnivåene i organisasjonen.

-Når det gjelder rekrutteringen til offisersutdanning, så må vi jobbe med denne problematikken her også! Vi har en rekrutteringsutfordring og diskuterer nå hvordan vi skal kunne ha flere veier inn til utdanningen og yrket. Samtidig vil også selve jobbutøvelsen bli annerledes gjennom tilgang på erfarne spesialistbefal.

På oppfølgingsspørsmål om utdanningen av offiserer, ble generalen fremoverlent og ivrig, og kommenterte;
-Utdanning er svært viktig! Dette bør også være et område som vi kan se på i et NORDEFCO-perspektiv. Eksempelvis for høyere utdanning av offiserer og befal (utenlandsk stabsskole eller lignende).

For vi har små behov hver for oss. Vi har kanskje behov for bare fire -fem befal pr år i hvert av landene – dette kunne vi hatt felles, og det samme er tilfellet på VOU. Jeg er kjent med de store endringene som må komme i Norge, men har ikke tenkt (langt nok) på hva dette kan bety for mulige fellesløsninger for fremtiden.

På BFOs kompetanseutvikler Jon Vestli sitt tilleggs-spørsmål om BFO og danske HOD sitt samarbeid om viktigheten med å beskrive «Offiseren», svarte den svenske ØB;
-Dette er veldig relevant for Sverige også! Vi er mer like enn ulike i Skandinavia, og som jeg sa tidligere – vi må bryte ned byråkrati og lete etter områder hvor vi kan skape merverdi gjennom samarbeid. Utdanning basert på felles forståelser av behov, krav og forventninger, er da også et veldig godt område for samhandling. Dette bør vi kunne gjøre sammen.

Michael Bydén i samtale med Haakon Bruun Hanssen under et tidligere besøk i Norge. Foto: FMS

Gotland

– strategisk viktig for både Sve

Sverige har i nyere tid alltid hatt militær tilstedeværelse på Gotland. Men fordi man mente at den kalde krigsperioden definitivt var over, trakk de i 2004/2005 tilbake hele sin operative styrke (regiments-nivå) fra Gotland. Kun lokalt heimevern på rundt 400 soldater har til i dag forsvart øya, som NATO anser som «militærstrategisk viktig». Sviktende bevilgninger til Forsvarsmakten var vel også en medvirkende årsak til tilbaketrekingen. Alle baser, forlegninger og annen EBA ble solgt til private aktører, blant annet ble hele marinens base/kaiområde solgt til den svenske investoren Joachim Kuylenstierna, for rundt 40 millioner svenske kroner.

MER USIKRE TIDER

Fredsforsker Wilhelm Agrell ved Lunds Universitet, skal ha uttalt at Russland kan okkupere Gotland på få timer. NATO kan derfor ha utarbeidet en beredskap for

å bistå Sverige i tilfelle av et russisk angrep, og at dette er en ny dimensjon i diskusjonen rundt kampen om makten i Østersjøen. Han hevder at den som kontrollerer Gotland, kontrollerer Baltikum. I lys av Russlands kraftige styrkeoppbygging, annekteringen av Krim, hybrid krigføring i Ukraina og økt aktivitet i Østersjøen, besluttet den svenske riksdagen i 2015 å re-deployere styrker på Gotland fra 2018.

Den svenske ØB general Michael Bydén, ønsket imidlertid å fremskynde prosessen, noe han også presiserte under intervjuet med Offisersbladet. For allerede i september 2016 var den første avdelingen på plass på Gotland. Et mekanisert kompani, riktig nok på rotasjonsbasis. Planen skal være å ha en stridsgruppe bestående av ett mekanisert og ett pansret kompani/eskadron permanent stasjonert på Gotland fra høsten 2017, i tillegg til en rekke støtteavdelinger, blant annet luftvern og

ingeniør-elementer. Til sammen i overkant av 300 soldater/befal. Marinefartøy og JAS Gripen kampfly vil også tidvis være på Gotland. Gotland skal foruten å være Sveriges fremste forsvarslinje mot angrep fra Sør-øst, også skulle kunne fungere som en militær luft- og sjøbro for NATO inn mot de baltiske landene hvis det skulle oppstå en situasjon der.

RE-ETABLERING – ØVING - NYBYGG

Offisersbladet besøkte Gotland dagen før intervjuet med den svenske forsvarssjefen i Stockholm. Først og fremst fremstår Gotland som en fantastisk ferieøy, men nå merker innbyggerne også den økte militære tilstedeværelsen på øya. På Tofta skytefelt bare noen få kilometer utenfor Gotlands hovedstad Visby, var Offisersbladet vitne til luftvernabdelingens øvelse på etablering av det gamle luftvernrakett-systemet Robot 15. Øverstkommanderende for styrken på Gotland, oberst Mattias

Troppsjeften orienterer på O-møtet før øvelsens start.

Offisersbladet mottar orientering om øvelsen. Oberst Mattias Arden til høyre.

Oberst Mattias Arden og kommunikationsansvarlig Therese Fagerstedt.

Robot 15 rakettene monteres og gjøres klar.

Fra ko-vogna til Robot 15-systemet.

erige og NATO

Arden kunne fortelle at Robot 15 er fullt ut operativ den dag i dag, men at det nye Patriot-systemet er på vei inn som erstat-ter.

Rett ved innkjøringen til det enorme øvings- og skytefeltet, kunne man se en stor brakke-by. Dette er nå det midlertid-ige kvarteret til soldater og befal som tjenestegjør på Gotland. Offisersbladet fikk også se den gamle garnisonen, som ble solgt til næringslivet på Gotland. Styrken på Gotland må nå leie plass til sine kjøretøy, og spiser i den gamle garni-sonsspisesalen, som nå drives av sivile. Hovedkvarteret til styrken på Gotland ligger i et nytt bygg, samlokalisert med Tollvesenet, Kystbevakningen og Politiet.

I forbindelse med re-etableringen, må Forsvarsmakten bygge opp igjen all EBA helt fra grunnen av igjen. Det er satt av nærmere 1 milliard kroner til blant annet bygging av ny garnison, og kai-område til marinefartøyer som også må på plass.

Den politiske og militære ledelse gremmes vel litt, når man tenker på at alt ble solgt for noen titalls millioner for drøye 10 år siden. Forsvarsmakten ønsket nå å kjøpe tilbake marine- og ubåt-havnen/anlegget, til sine fartøy og ubåter. De la inn bud, men ble overbydd av Hongkong-kineseren Ming Wai. Ming Wai skal visstnok ha tilbudt Forsvarsmakten å låne anlegget gratis. Her er det lett å la tankene fly til Norge, der vi solgte den strategisk svært viktige orlogsstasjonen og ubåtbasen Olavsværn i fjellet utenfor Tromsø, til en sivil aktør for 37 millioner kroner.

STORØVELSE MED 19.000 SOLDATER PÅ GOTLAND

Nå er det også klart for stor-øvelsen «Aurora 17» i september 2017, der til sammen 19.000 soldater fra flere land skal delta, blant annet US Marine Corps. Den amerikanske general David Perkins har for lengst innsisert Gotland. Gene-

ralen skal ha understreket at Gotland ikke bare sørger kontroll mot Baltikum, men også gir tilgang til Nord-Atlanteren. Russlands reaksjon på en slik storøvelse ved Østersjøen, kan bli spennende å følge med på.

DET HISTORISKE GOTLAND

Gotlands mer kjente historie går tilbake til romertid og vikingtid, og har opp gjennom tidene vært et midtpunkt for handel og kultur i Østersjøen. Gotland ble invadert av danskene i 1361, var dansk/norsk i mange år, før Kalmarunionen i 1397 gjorde Gotland til dansk/norsk/svensk under Erik av Pommern, som ble kronet til konge i alle tre landene. Han ble avsatt i 1439. Gotland ble ikke avstått før ved freden i Stettin i 1570, og ved freden i Brömsebo i 1645 ble Gotland endelig svensk igjen, og har vært det siden.

Robot 15 Bakke til luft system. Legg merke til det lille beltegående kjøretøyet som frakter rakettene.

Nord-Europas største flyøvelse i år!

Hektisk bilde fra ACE 2015. Foto: FMS

Svenske JAS Gripen

Norske F-16 taxer ut for nye oppdrag

Gripen kampflyet biter godt fra seg.

Norske F-16 "linet" opp.

Norge bidro også med vår C-130 J Hercules under ACE 2017

Arctic Challenge Exercise (ACE) 2017 ble avviklet i slutten av mai, med hovedbase på Bodø flystasjon, men også fra flybasene Norrbottens flygflottilj i Luleå/Sverige og Lapplands flystasjon (Lapin lennosto) i Rovaniemi/Finland.

AV EINAR HOLST CLAUSEN FOTO: GRZEGORZ KOZAK

ACE er en meget stor flyoperativ øvelse med til sammen 1000 personell fra de 11 deltager-nasjonene, og 100 militære fly. Øvelsen arrangeres annen hvert år, og har siden 2013 vært et samarbeid mellom Norge, Sverige og Finland - en forlengelse av den kontinuerlige øvingen disse nasjonene har, kalt «Cross Border Training». I år var det Finlands luftforsvar som har hovedansvaret for planleggingen av ACE17. Formålet med denne øvelsen er å øve planlegging, ledelse og utførelse av kompliserte luftoperasjoner. ACE er for øvrig en øvelse under Nordic Defence Cooperation (NORDEFCO), der også andre nasjoner er invitert til å delta. Interessen fra andre nasjoner er meget stor, da Nord-Norge

operative

En nydelig formasjon med F-16 i
havgapet utenfor Bodø.
Foto: Joni Malakamäki/Det
finske luftforsvaret

har store luftrom å operere i, uten å forstyrre sivil lufttrafikk nevneverdig.

Den svenske Försvarsmakten skriver på sine hjemmesider; *Målsättningen med ACE 17 är att piloter från flera nationer får samöva med olika flygplanstyper i stora sammansatta flygstyrkor där taktik och procedurer övas i en realistisk hotmiljö med simulerade luftvärnssystem. För de svenska förbanden innebär det att vår operativa effekt ökar genom att vi tillsammans med andra kan verka i Sverige och vårtnärområde. ACE 17 kommer även ge möjlighet till att öva värdlandsstöd, host nation support».* Dette understreket også den svenske ØB general Michael Bydén til Offisersbladet, under intervjuet vi hadde med han tidlig i mai i år.

Den finske øvingslederen Oberst Petteri Seppälä i luftoperasjonssenteret til Luftforsvaret i Finland sier til forsvaret.no; *ACE 17 er en unik realistisk luftøvelse i verdensklassen fordi den planlegges, forberedes og gjennomføres i et tett samarbeid mellom de tre nasjonenes luftforsvar. Alle de multinasjonale aktørene og det brede spekteret med militære fly gjør det interessant og utfordrende med tanke på planlegging og gjennomføring. Øvelsen viser det finske, norske og svenske luftforsvarets allsidighet og den gode samarbeidsevnen vi har.*

Deltagende nasjoners fly og helikoptre var i år; Norge (F-16), Sverige (JAS Gripen), Finland (F-18 Hornet), Sveits (F-18 Hornet), GB (Tornado G4), Belgia (F-16), Frankrike (Mirage 2000 og Rafale) og USA (F-15).

Dessuten stiller Sverige med ett ledelsesfly (ASC 890) og et tankfly, Norge med EK-flyet DA-20 og C-130 Hercules, Finland med CASA C-295M (transport), Pilatus PC-12 og helikopter NH90, Storbritannia med tankerflyet A330 Voyager og EK-flyet DA-20, Nederland med et tankfly (KDC-10), Tyskland med et tankfly (MRTT-310), Canada med C-130T Hercules (tanker/transport) og USA med KC-135 Stratotanker, samt megabombeflyet B-52H. På toppen av dette, deltok Sea King redningshelikoptre fra 330 skvadronen, fartøyer fra Sjøforsvaret, samt bakkestyrker fra Luftvern bataljonen.

Her er noen bilder tatt under ACE17 av Offisersbladets utsendte fotograf, samt et bilde fra ACE15;

BFO Kongress 2017

BFO har akkurat gjennomført sin 10. ordinære kongress. Fokuset var å sette fokus på oss selv og bygge egen organisasjon. Dette i en tid som oppleves som krevende for mange av våre medlemmer. Derfor blir vår rolle og vår innsats enda viktigere i tiden som kommer. Ikke kun for å ivareta våre medlemmer, men også for å styrke Forsvaret og forsvarsviljen. Det er derfor ekstra gledelig at vårt formål om å ivareta den enkelte og bygge forsvarsvilje står fast. Det gir trygghet. I tillegg tror BFO fortsatt sterkt på at samling gir styrke. Dette er en ide som ligger i vår kultur og arv og som i dag er enda viktigere. Ett yrke en organisasjon er siktemålet for BFO basert på den vi ser av fortiden og ikke minst det vi ser av framtiden. Her registrerer vi et ytterligere press på vilkår, stramme politiske rammer og store krav om effektivisering. Summen av dette betyr at det å stå sammen blir viktigere og viktigere for å oppnå våre mål, for å ivareta best mulig og være relevant. Dette er et budskap som alle BFOere må ta med seg og framheve verdien av.

I tillegg til å se på oss selv som organisasjon har Kongressen også vært preget av utviklingen i Forsvaret og de saker som opptar de som jobber der. Her er listen lang da det er mye som skjer samtidig. Virkningen av ny langtidsplanen kommer stadig nærmere og dette sammen med et økonomisk etterslep på mange områder sammen med et stadig fokus på effektivisering preger hverdagen. Summen av alt dette sammen med operative leveranse gir en travel hverdag.

Når det gjelder å håndtere kommende prosesser som utdanningsreform, flytting av baser, innføring av ny militær ordning og håndtering av kommende pensjonsoppgjør står BFO godt rustet både når det gjelder kompetanse, innspill samt engasjerte tillitsvalgte og medlemmer. Samtidig er det viktig at vi skal gjøre dette sammen med arbeidsgiver og det er viktig å minne arbeidsgiver på det samme. Verdien av vektlegging av gode prosesser, rom for innspill, samhandling og et godt klima mellom partene må ikke undervurderes. Vi skal ta vårt ansvar og være kunnskapsorientert og fokusere på vår rolle. De verdiene partene representerer må bevares. Og ikke minst så er det slik at når det er krevende tider og krevende saker så er det viktig å ha et tett og godt samarbeid. Her vil vi få brynt oss på mange av de sakene som ligger framfor oss. I tillegg må vi ta med oss lærdom av utviklingen den siste tiden. Fra mitt ståsted mener jeg vi har mye å hente på å komme nærmere hverandre.

Avslutningsvis er det to forhold som er viktig. For det første vil jeg takke for tilliten som er gitt. Det å lede BFO i tre nye år gir energi og stor glede. En jobb jeg ser fram til å ta tak i sammen med Rune. Mitt BFO hjerte har vokst i løpet av dagene med Kongress.

I tillegg vil jeg ønske alle en god og velfortjent sommerferie. En ekstra varm hilsen til de som er i tjeneste hjemme og ute, takk for det bidraget dere gjør for oss alle.

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

HVORDAN SØRGE FOR ROTASJON OG UTSKIFTNING

Det er IKKE et godt liv å være på Skjold med firedoblet husleie, fire unger, arbeidsledig kone og redusert tjenesteaktivitet på grunn av mangel på penger!

Helt siden 2004 har det vært én stor og vedvarende utfordring for Forsvaret; hvordan skal vi klare å beholde de soldatene vi har utdannet? Avdelingsbefalsordningen fungerte ikke etter intensjonen, grenaderene stod ikke lenger enn 1,7 år i snitt og resultatet ble å måtte bruke mye ressurser på rekruttering og markedsføring slik at man kunne bemanne avdelingene med nytt personell.

Så kommer ny militær ordning. Endelig! – sier noen, H....! sier andre. Og når føringene og rammen for hele ordningen er basert på fire enkle tall – 30, 35, 60, 70, så blir dessverre effekten «så der». Fordi verden er ikke så enkel som Forsvarsdepartementet vil ha det til.

Fordelingen 30-70 mellom OF og OR passer IKKE over alt – det passer egentlig ikke noe sted. I en operativ bataljon blir det for mange offiserer i forhold til befal og grenaderer, på en fregatt vil det bli for få offiserer. I høyere staber vil dette være dysfunksjonelt. Som et rapporteringsmål – Forsvarssjefen blir faktisk målt på dette, er det meningsløst fordi det sier ingenting om det viktige med innføringen av to kategorier personell – kompetansen som må til for å gjøre jobben på alle nivåer. Det må være jobbanalysen som bestemmer kategorien – ikke et tilfeldig valgt måltall.

T-35 taler for seg selv. Det virket ikke i 2007 og det virker ikke i 2017. T-60 så snart som mulig er eneste riktige ansettelse.

For den valgte innretningen av ny militær ordning skaper usikkerhet, frustrasjon og motstand mot innføringen. Blant alle kategorier. Og dette er jo en fin måte for å avgangsstimulere militært ansatte da manglende tilhørighet, mangel på anerkjennelse og mangel på forutsigbarhet i arbeidssituasjonen er kokebokoppskrift på å sørge for avgang.

Så kommer innsparingsprosjektene på rekke og rad:

- Incentivprosjektet med økt husleie, endringer i pendlerrettighetene, andre reduserte rettigheter, mindre kompensasjon for merbelastning.

- Utdanningsreformen har skapt usikkerhet om utsikt til utdanning og karriereskift – og rettighetene under utdanning. Til og med innholdet i de ulike utdanningene er i limbo.
- Resultatet av HR-transformasjonen og avvikling av FOKUS har i praksis fjernet alle tilbud om veiledning om karriere og tjenesteplanlegging. De få HR-medarbeiderne som er igjen har heller ikke tid til å lage gode karriere- og tjenesteplaner som kan vise militære ansattes fremtidige utviklingsmuligheter.

Det er enkelt å kunne øke de ansattes ståtid. Som Sjeffssersjant Rune Wenneberg sa ved Forsvarets Høyskole 30. mai;

- o God tjeneste
- o Forutsigbarhet
- o Et godt liv

Men, dette koster. Og Forsvaret har fått oppdrag om å gjennomføre effektivisering fra FD. Så da ble det viktigere å spare penger på kort sikt. Selv om kostnaden ved høy tilfeldig avgang og økte behov for nyrekruttering antageligvis er høyere, men på et annet kapittel...

Forsvarsdepartementet er redde for at det skal oppstå ubalanse i alders- og gradsstrukturen blant de militært ansatte. Til det kan jeg si at det er det vel allerede, og det vil det nok også være i fremtiden. Men bekymringen om at det skal bli for mange gamle grenaderer og spesialister ved å tilby de T-60 tidlig – er ubegrunnet og dårlig dokumentert. Men dersom målet er å ha høy rotasjon så har man valgt rett medisin.

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

VÅRKONFERANSEN 2017

I perioden 30 mars til 2 april gjennomførte KAFO sin årlige vårkonferanse. Vårkonferansen ble i år holdt i Lisboa og bød på en god kombinasjon av faglige, sosiale og kulturelle diskusjoner. I dagens forsvarsdebatt er det mye interessant som rører seg, men hovedfokuset for konferansen var utdanningsreformen og hvordan fremtidens offiserer skal bli best mulig.

Som en kickstart på oppholdet fikk vi besøke den portugisiske Sjøkrigsskolen, Stabsskolen og STRIKEFORNATO. På sjøkrigsskolen ble vi møtt av skolesjef og et utvalg femteårskadetter som viste oss rundt. Det var en god erfaringsutveksling hvor vi avdekket flere likheter og ulikheter. Til forskjell fra det norske bachelorstudiet tar de portugisiske kadettene et integrert masterstudie og skolen har mye større utveksling med andre land og egne sivile. Det var spesielt aktuelt og interessant å høre om portugisernes forsøk på å slå sammen krigsskolene for 10 år siden. Dette prosjektet ble raskt avsluttet på grunn av at de ulike skolene er avhengige av nærhet til sine respektive hovedbaser. For Sjøkrigsskolen var det utenkelig å flytte bort fra marinebasen, da de har et tett samarbeid og sender kadettene på gjesteseilas hvert eneste år gjennom utdanningen. Behovet for at alle offiserer har masterutdanning kan selvsagt diskuteres, men KAFO synes likevel dette høres ut som en god løsning, fremfor å kutte slik vi gjør i Norge. I Portugal ivaretas profesjonsutdanningen i aller høyeste grad, kadettene får god kjennskap til sjømannskap, marinens kapasiteter og operasjoner gjennom jevnlig seilas med ulike fartøyer.

Etter skolebesøket fikk vi en interessant brief hos STRIKFORNATO. Naval Striking and Support Forces NATO er alliansens stab og link for integrasjon av USAs marinestyrker i

Denne lille pittoreske byen Cascais bød på mange hyggelige opplevelser også på kveldstid.

NATO-operasjoner. Staben er på en deployeringsberedskap på 5 dager og vil kunne understøtte i en rekke forskjellige operasjoner. Under besøket fikk vi kjennskap til hvordan staben STRIKFORNATO jobber og opererer. Kommandørkaptein Torfinn Sørensen holdt et spennende foredrag om hvordan det er å jobbe i en internasjonal stab og hvilke kvaliteter en offiser bør ha. KK Sørensen svarte villig på spørsmål, og gav oss et godt innblikk i sin jobb og hvordan det er å flytte med hele familien for å jobbe i utlandet.

Under vårkonferansen har kadettene hatt mange spennende diskusjoner om hva som rører seg i forsvarssektoren. Utdanningsreformen og incentivordninger har vært sentrale temaer i diskusjonene. Vi diskuterte både i grupper og plenum hvordan utdanningen burde se ut innenfor de gitte rammene fra mandatet til utdanningsreformen. En bekymring er at de drastiske økonomiske kuttene i den nivådannende utdanningen og fjerningen av opptakskravet om befalsutdanning vil risikere å senke kompetansen til de nyutdannede offiserene. Vi kom derfor fram til at det vil være viktig for krigsskolene å ha et fokus på den militærfaglige profesjonen for morgendagens ledere. For at en nyutdannet offiser skal kunne ta de rette beslutningene til rett tid, må man ha en viss faglig forståelse og tyngde. Det var enighet om at det er viktig at krigsskolene opprettholder den fagspesifikke utdanningen som de nå besitter. Dette for å sikre seg en beslutningsdyktig offiser med integritet i avdelingen. Det vil i praksis bety at fremtidens krigsskoler må bevare den bransjespesifikke utdanning, samt ha et fokus på lederskapsfag. Dette kan gjøres i form av praktiske læringsarenaer og «on the job training». KAFO mener at det er meget viktig for dagens og fremtidens offiserer å ha praktisk tilnærming til ledelse og en god forståelse for sitt spesifikke fagområde.

Vårkonferansen gir en god plattform for å stifte bekjentskap på tvers av skolene. Vi fikk mulighet til å dele våre meninger og erfaringer, samtidig som kadettene fant likesinnede i de andre grenene. Med både god mat og drikke underveis ble det rom for både faglige, politiske og ikke fullt så faglige samtaler. KAFO LS takker BFO for å tilrettelegge for nok en god vårkonferanse, og de engasjerte deltakerne for gode diskusjoner og innspill til oss, samt god stemning fra start til slutt!

Tekst & foto: KAFO

Den Portugisiske Sjøkrigsskolen har et imponerende museum på skoleområdet. Kadettene får her en kort gjennomgang av skolens og marinens historie.

Den Portugisiske Sjøkrigsskolen stilte med sine beste menn og kvinner for å løse oss gjennom en fantastisk godt tilrettelagt dag.

NOEN TANKER PÅ EN FREDAGS KVELD

Endelig helg og tid for refleksjon. Nok en uke som hovedtillitsvalgt er unnagjort. Nok en uke hvor mange saker er håndtert, flere under behandling og mange på vent. Mange prosesser er ferdige, flere er i startgropa og det kommer nok mer. Dette er enkeltsaker som gjelder enkelt-medlemmer, det er innføring av nye ting og det er omstillinger på rekke og rad. Alt rammer personellet i Hæren og i Forsvaret på en eller annen måte, på et eller annet tidspunkt. Alle snakker om det og det hver dag. Mange tenker på det og flere rammes direkte av det. Frustrasjonen er der, men oppdragene løses likevel, som om alt er i det skjønneste orden. Men likevel er noe som murrer under bakken. Oppdragene løses - ja, men er det fortsatt med den motivasjonen og velviljen som var og som skal til?

For oppdrag løses under hardt press. Oppdragsporteføljen er konstant stor, man kan ikke si nei, for da blir man jo ikke general. Ofte løses oppdragene på akkord med lov og avtaleverk. For er det så nøye da, så lenge oppdraget løses? Selv med arbeidsmiljøloven luskende i skyggen. Det er jo bare en av flere 100 norske lover. Eller er Arbeidsmiljøloven kanskje i beste fall veiledende for alle våre operative sjefer, som blir satt til å utøve arbeidsgiveransvar etter beste evne. Operative sjefer som egentlig skal lede strid, skal lede og følge opp utdanning, trening og øving. Men så kommer grenaderen, sersjanten eller løytnanten, som skal karriereveiledes, følges opp i tjenesten, og håndteres i forhold til foreldre-permisjoner, IA-saker, eller en av de alle andre 1000 spørsmålene som en leder vil få når man har et arbeidsgiveransvar - det er ikke lett. Ikke det at disse sjefene ikke er kloke og er gode ledere, men de skal utøve en krevende rolle som krever kompetanse og erfaring på andre områder enn det som er primær-oppgaven. Og slik er det blitt på alle nivåer som har sjefer og ledere.

Dette føler også de som ikke er i lederposisjoner, men er i det utøvende leddet. De skal utføre oppdragene som blitt gitt, under korte tidsfrister med for lite ressurser. Men vi løser da oppdrag, så det ordner seg dette også.

Når oppdragsmengden er konstant økende og ingenting prioriteres bort og døgnet har kun 24 timer hvor 7 av de tilbringes i sengen, så er det IKKE tid nok for å løse alt som skal gjøres. Dette vises i flere saker for tiden. Det er også lett å vise til dokumentert fakta som synliggjør Forsvarets utfordringer. Dette gjennom bruk av overtid, utvidete normale arbeidsdager, avtaler om å korte ned hviletid pr døgn, brudd på arbeidsmiljølovens regler om døgnhvile og ditto i forhold til ukehvile. Men slik har det jo vært år på år, og det blir påpekt år på år gjennom møter i arbeidsmiljøutvalg og med tillitsvalgte. Men alt er som før, det fortsetter.

Videre pålegges Forsvaret omorganiseringer og krav om effektivisering for å spare penger. Fordi de folkevalgte vil ha den samme operative evnen, samme kampkraften, samme beredskapen bedre mobilitet, bedre reaksjonsevne og mer utholdenhet, men bare billigere. De tror de får det. Det er bare å endre utdanningssystemet, samme krav til utdanning, men til halv pris, kutte 50% i operativ ledelse og støtte og administrative stillinger Dette er stillinger som i stor grad tilhører krigsstrukturen. Samtidig skal man gjøre større endringer i Hæren med samme ramme. Alt dette samtidig som vi innfører ny militær ordning, som er en av grunnpilarene for om man skal lykkes. Og fortsatt snakker politisk og militær ledelse om at personellet er Forsvarets viktigste ressurs! Det er svært få jeg snakker med, som ser på situasjonen som positiv. Snakker jeg med yngre befal, så er de usikre på fremtiden og snakker jeg med de eldre og erfarne, så er troen liten hvordan man skal lykkes. Men vi løser da oppdrag, gjerne flere oppdrag med mindre ressurser. For da er vi det politiske verktøyet vi skal være.

Langtidsplan, media, sosiale medier og politisk spill - hvem eier sannheten om hvilket for-svar skal vi ha, og ikke minst hvilken Hær vi skal ha. Vi må jo tro at når forsvarssjefen leverte sitt militærfaglige råd i 2015, så var det et minimum som måtte til, med de rammer som var gitt. Det var vel også en ønskeliste der, hvis man fikk noe mer midler. Men når rådet er blitt pulverisert av politikere og lokalpolitikere, så kommer det kutt og krav til effektivisering som medfører at avdelinger og baser må legges ned. Da helst så fort som mulig og helst så dårlig dokumentert begrunnet som mulig. Samtidig som man ut-setter planene for Hæren litt til, slik man ser hvor mye penger som er igjen når alle andre har fått sitt. Og nå ser ut som det blir større endringer i Hæren nok en gang. Vil vi egentlig ha noen hær i fremtiden? (om vi egentlig har hatt noen Hær i moderne tid da). En ting er i alle fall sikkert, med den vedtatte LTP som påstås å ha en historisk økning, er det IKKE noe mer kampkraft, ikke noe mer beredskap, ikke noe mer utholdenhet og ikke noe mer reaksjonsevne. Det er også usikkerhet om offiseren bli bedre gjennom ny utdanning. I tillegg er det usikkerhet knyttet til ny militær ordning. Men som sagt, oppdragene består og må løses, med mindre ressurser enn før.

HAR VI FÅTT ET BEDRE FORSVAR??

Rune Isvik/BFO hovedtillitsvalgt i Hæren

De Portugisiske kadettene var iført vinteruniform og klagde litt på det kalde været. Vi skjønte ærlig talt ikke hva de mente - for dette var en svært god vårdag i våre øyne.

Eirik Østby (t.h.) takket på vegne av KAFO for svært gode og tilpassede foredrag og fikk overrakt skolens crest.

Innimellom gruppediskusjoner ble det også tid til litt moro. Denne gangen gikk det hardest ut over Sjøkrigsskolens kadett Naess.

KAN VI FORVALTE ALT PERSONELL I FRED/KRISE/KRIG?

Evnen til å slåss for Norge og bevare vår frihet, er grunnen til at vi har et forsvar. I de siste 25 årene har dette perspektivet havnet i bakgrunnen og viktigheten av å spare inn og effektivisere har havnet fremst. Nå er det igjen blitt stuerent å snakke om å forsvare landet, og bevisstheten rundt planer for mobilisering og innsats på egen jord blir hentet fram og revidert.

Dette perspektivet er dessverre ikke tatt med i våre mange omstillinger. Blant mange eksempler er HR-transformasjon et av de med potensielt størst konsekvens. Med reduksjon av både antall personelloffiserer (også kalt lokal HR-rådgiver) og vesentlig endring i krav til kompetanse, har vi stilt oss på en slik måte at vi risikerer å IKKE klare å sette Forsvaret på krigsfot (mobilisere) - langt mindre å evne å fylle opp denne krigsorganisasjonen med kvalifiserte erstattere for de som faller fra undervegs.

At personellet er vår viktigste ressurs blir stadig bekreftet av både politikere og forsvarrets øverste ledelse. Det vi egentlig mener med dette, er jo at kompetansen er Forsvarets viktigste ressurs - kunnskapene, ferdighetene og holdningene som skal til for å forsvare landet. Men så er det engang slik, at kompetanse bare finnes i oss mennesker - ikke i utstyr, materiell eller systemer.

Det fremstår derfor som påstander uten

innhold når Forsvarsminister og Forsvarets ledelse, nærmest rutinemessig gjentar påstanden om at personellet er vår viktigste ressurs, men ikke lever ordene sine i handling. Kuttene i personell-fagfeltet gir allerede økende utfordringer for den daglige driften i Forsvaret. Konsekvensene for krigsstrukturen (også kalt styrkestrukturen) vet vi ikke enda, for det har ikke blitt prioritert - til nå. For ikke mange år siden sa vi at vi måtte ha i snitt 5.5 stilling på HR-siden i en bataljon for å dekke dimensjonen fred/krise/krig, nå er det 2 pluss/minus og disse sliter allerede nå med å forvalte personellet i dag.

HR-transformasjon er en av mange omstillinger som tilsynelatende drives fram av misforståtte sammenligninger med sivile organisasjoner (også kalt benchmarking). Det er ikke den største svakheten med omstillingen. Den største svakheten er at den blir sett i en smal tunnel - og ikke som en del av en helhetlig og langsiktig plan.

Dersom vi ikke er villig til å bruke ressurser på å forvalte den viktigste ressursen vår (kompetansen), hvordan skal vi da forvente å kunne løse oppgavene når det virkelig gjelder?

Av major Roy Nordfonn

BFO BESØKER NORSK PERSONELL I UEDER I TYSKLAND

BFO fikk i vår en hyggelig henvendelse fra major Vigdis Dueland ved NATO CAOC'en Uedem i Tyskland med spørsmål om vi hadde noe pensjonistkurs på gang. Det hadde vi ikke, men vi reiser gjerne rundt å informerer om pensjon. Etter en hyggelig samtale ble vi fort enige om 9. mai og aktuelle tema vi skulle informere om.

Sjefen selv, Oberst Ingar Moe hentet oss på flyplassen tok imot BFOs forhandlings-

ledere Ragnar Dahl og Grethe Bergersen på flyplassen i Düsseldorf. Vi hadde en hyggelig samtale om aktuelle saker på tur til vårt overnattingssted i et «gesthaus» midt ut på den tyske landsbygden. Ragnar var nok lettere bekymret over plasseringen, men bekymringen var borte neste dag, da vi ble hentet av major Vigdis Dueland og kjørt til basen i Uedem. På en kolle midt i et landbruksområde er basen plassert og her tjenestegjør vårt personell, sammen med kollegaer fra andre land. Hovedoppgaven til CAOCen er å overvåke og sørge for suverenitetshevdelse i NATO- og tilstøtende luftrom innenfor sitt ansvarsområde i Nord Europa. I tillegg planlegger de øvelser og trening. CAOCen bemanner NATO posisjoner i pågående NATO operasjoner.

Oberst Moe stilte velvillig sitt kontor til disposisjon under vår orientering og det var til tider svært fullt da invitasjonen gjaldt alt norsk personell, medlem eller ikke. Det dukket også opp personell fra andre loka-

sjoner, som så sitt snitt til å få informasjon om pensjon, incentivordning, årets tariffoppgjør, ny militær ordning, omstilling i Luftforsvaret og andre ting i tiden forøvrig.

Spørsmålene var mange og gode, så det er helt tydelig at vårt personell ute lider av «informasjonshunger». De har svært begrenset tilgang til FisBasis, noe som gjør at de sjelden får informasjon om hva som skjer hjemme. Her har arbeidsgiver (FPVS) et betydelig ansvar og BFO oppfordrer arbeidsgiver til å sikre at ansatte ute, blir informert om aktuelle saker.

Vi avsluttet besøket med en omvisning og orientering i operasjonsrommet. BFO takker major Vigdis Dueland for initiativet og for at vi fikk en fin dag sammen med personellet i Uedem.

Av forhandlingsleder Grethe Bergersen og Ragnar Dahl

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmsaug	Tariff	990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
ATV Brig N	Sondre Woo Meling			992 79 351		sondre.meling@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			400 29 790		jon.garseg@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

BFO PÅ VEI TIL KONGRESS

GSV

Her tar Per Prøitz Jørgensen imot BFO sin patrulje på tur til BFO Kongress. Vi fikk se GSV sin nyeste og flotte grensestasjon på Jarfjord. I tillegg fikk vi diskutert de utfordringer vi har i tiden med endringer i både militær ordning og innskjæringene på insentiver. Neste dag hadde BFO stand i spisemessen på GSV hvor flere medlemmer fikk råd om forsikringer med mer. BFO takker for denne gang og lover å komme tilbake til årsmøte som etter alle solemerker blir rett etter sommerferien.

Gunnar

I Nord-Norge fulgte ATV Brigaden patruljen #BFOkongress2017 hele tiden. Vi klarte rett før og etter påske å besøke de aller fleste leirene. Overalt ble vi godt mottatt og meddelt budskapet om at nå i disse tider er BFO svært viktig. Våre medlemmer skal vite at vi har videreformidlet de meninger og saker vi har fått på turen. Bildet over her viser at BFO er oppmerksom på de utfordringer som våre medlemmer på Andøya står i og at vi er imponert over måten de står saklig i debatten om Andøya kontra Evenes. Ikke alle har maktet det på samme måte.

Gunnar

Jeg ankom skolesenteret i et fantastisk vær og ble fantastisk god mottatt av Birthe som er både ATV og LFL. Jeg fikk møte mange av de ansatte og det ble gjort en flott omvisning for BFO. BFO merker seg tilbakemelding om at ATF og HTA ikke er lett å bruke i forbindelse med de kursene som vanligvis ved skolesenteret strekker seg fra en uke og gjennom helg til neste uke. Denne utfordringen er videreformidlet til våre forhandlingsledere. BFO fikk også en rekke andre innspill fra de ansatte. Alt er tatt med og gir verdifull tilbakemelding til våre forhandlingsledere. Jeg takker for at jeg fikk komme innom og kommer gjerne tilbake.

Gunnar Lie Eide/Reisende Mac

På bildet ser vi fra venstre ATV og lokalforeningsleder på HVSKS og Dovre Birthe Elvestad og 2-årslerling Marthe Totland Skjerdal.

På vår ferd mot BFO kongress 2017 dro Jan Tore Garseg og reisende Mac innom Værnes og Luftkrigsskolen. På Værnes var det strålende vær og vi etablerte oss med ute-stand ved messebyggget. Spesielt trivelig var det å snakke med FPVS sine folk på stedet. Både de og HV 14 sitt personell tok seg god tid til å snakke om dagens utfordringer i vårt Forsvar. Også her var det stort fokus på både OR/OF og insentiver. Det var enighet om at ting gjentar seg selv. På 70 tallet innførte forsvaret en rekke insentiver for å ta vare på sitt personell og forsvaret innførte enhetsbefal som en ordning. Begge deler ble gjort for å motivere og likestille personellet på en bedre måte. Nå i dag går Forsvaret motsatt vei og ivaretagelsen svekkes. Om noen år så innser en kanskje feiltakelsen og gjeninnfører insentiver og enhetsbefal?

På Luftkrigsskolen Var elevene i eksamensmodus og drev også konkurranser i hinderløype. Likevel ble det tid til å prate med BFO på stand. BFO ønsket elevene lykke til nå i innspurten før sommerferien.

Spesielt gledelig var det at flere benyttet anledningen til å bli medlemmer i BFO. Velkommens skal dere være!

Hilsen reisende Mac og Jan Tore Garseg

RYGGE FLYSTASJON

BFO arrangerte grillfest og sykkel-løp med krumspring på Rygge. Fantastisk arrangement av de lokale tillitsvalgte på Rygge.

Reisende Mac besøkte de tre staute leirene Jørstadmoen, Rena og Sessvollmoen. Jeg ble godt mottatt over alt. Det er fint at folk nå setter pris på vår synlighet og informasjon. Mange lurer på forsikringsordningene. Det er bra at jeg da kan få informert om de gode og svært nødvendige kollektive forsikringene vi har. Det er svært mange som ikke er helt bevisst på hvilke forsikringer de har. Dette forsøker reisende Mac å rette opp på. Mange vil ta en gjennomgang og det synes jeg er helt topp. Husk at forsikringer er mer enn erstatning for knust mobil.

HMKG

Den 22. Mai besøkte reisende Mac Gardeleiren på Huseby sammen med Tor Gunnar Framnes og Sondre Woo Meling. Det var en givende seanse hvor vi fikk svart våre medlemmer på en del grunngitte spørsmål og hvor vi også fikk inn en rekke gode betraktninger med tanke på hva som skjer med insentiver og militær ordning. Her skulle nok departement og forsvarsledelsen tatt seg en tur og hørt hvordan det hele burde vært skrudd sammen. BFO er hele tiden ute og lytter til sine medlemmer. Alt vi får inn går usminket til våre forhandlere sentralt. Det er derfor de alltid er oppdatert.

OMSTILLINGSBREV NR 3/2017

Dette omstillingsbrevet blir kortere enn vanlig, da mange av de sakene vi normalt ville tatt her, er kommentert i intervjuet med Forsvarssjefen. Det er godt samarbeid på de fleste avdelingene rundt i Forsvaret, men hektiske dager og knappe ressurser gjør hverdagen krevende for både arbeidsgiver og tillitsvalg. Dette til tross, det skjer merkelig lite på sentralt nivå og vi er usikre på om tjenestemannsorganisasjonene blir informert i samsvar med Hovedavtalens § 17.

REDUSERT KAPASITET I HR-HUSET

FPVS er omorganisert og tjenestemannsorganisasjonene får til dels mange tilbagemeldinger om at ting tar lengre tid, vanskelig å få tak i HR-medarbeidere og det synes som om HR-huset har for få ressurser. FPVS skal legge frem en helhetlig vurdering av status for Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg 2.juni, samtidig skal omstillingen evalueres. Tjenestemannsorganisasjonene i Forsvaret har fremmet et fellesskriv til arbeidsgiver og bedt om å bli involvert i evalueringen

IVARETAKELSE AV PARTSNIVÅET I FORSVARET

BFO har sagt mye om etableringen av HR-huset med de konsekvenser det har for den enkelte ansatte, avdelinger og oss som organisasjon. Vi kritiserte at man tok ut gevinsten (årsverk) uten at konsekvensene var tilstrekkelig vurdert. I disse dager merker vi konsekvensene av en organisasjon som er for liten. Det vil nok gå seg til over tid, men vi er noe oppgitt over at man ikke tar inn over seg de tilbagemeldinger som blir gitt, samtidig som man ber

om forståelse for at ting går senere, at man har støtt på uforutsette ting osv.

BFO har tilskrevet sentral arbeidsgiver og bedt Forsvarsstaben ta aktive grep for å bedre situasjonen.

KORT STATUS I HÆREN

24/5 ble Forsvarets kompetansesenter logistikk (FKL) drøftet ut av Hæren, med Forsvarets militærpolitiafdeling (FMPA), Forsvarets kompetansesenter objektsikring (FKO) og Forsvarets hundeskole værende igjen Hæren. FMPA blir etablert som egen avdeling på nivå under Hærstaben. Mens FKO og hundeskolen blir overført til Hærens våpenskole. Samtidig er fagsjef logistikk i Hæren etablert under Hærens våpenskole (HVS) med 10 nye stillinger. De deler av Krigskolen som ikke skal overføres til Forsvarets høyskole (FHS), flyttes til Hærens våpenskole og Hærstaben.

Disse omstillingene har medført behov for mere ressurser, altså flere årsverk, men det synes ikke som utdanning og kompetanse er like mye verdsatt som operativ evne. Denne problemstillingen gjelder særlig HVS og FMPA. HTV BFO er i tillegg bekymret, i et HMS-perspektiv, for Hærstaben - som får tilført nye avdelinger og flere oppgaver, samtidig som man i prosessen skal spare betydelig årsverk innen ledelse, støtte og administrasjon.

KORT STATUS FORSVARETS FELLESTJENESTER (FFT)

Etableringen av FFT har vært utfordrende, siden lite var klart, da DIFen ble etablert 2. august 2016. Staben ble etablert senhøstes 2016 og en arbeidsgruppe som skulle

anbefale videre organisering ble nedsatt. Arbeidsgruppens anbefaling skal leveres i starten av juni. Fortsatt mangler avklaring fra FST om fremtidig organisering av stab FMUS (musikken), dette er krevende. Organisasjonene er holdt orientert om prosessen, men kjenner pt. ikke de valg som er gjort. FFT har så langt ikke brukt METFOR-linjaler i omstillingen. METFOR erstattet dreiebok for omstillingen, da FPH del G ble iverksatt sommeren 2016.

KORT FRA HEIMEVERNET (HV)

Heimevernet har i skrivende stund fått ordre om å stoppe nedbemanningen i styrken, fram til landmaktsutredningen er klar. Dette for å få en naturlig helhet og rekkefølge i vurderingene og beslutningene som tas om HVs fremtidige styrkestruktur. Det har vært stor usikkerhet om det reelle antall HV soldater, men HV-staben har framlagt et tall i overkant av 41 000 senest nå i april. Dette tallet satt opp mot det foreslåtte tallet i langtidsplanen (35 000) innebærer at det reduksjonen på over 6 000 er stanset midlertidig.

Offisiell nedleggelse av SHV innsatsstyrke Waxwing (HV-12) ble markert denne uken, og denne nedleggelsen vil bli etterfulgt nedleggelse av de øvrige i Troms, Bergen og Oslo i løpet av kort tid iht. Stortingets vedtak 2016.

I neste omstillingsbrev vil vi gi en oppdatert status fra alle våre hovedtillitsvalgte.

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god sommer.

Av forhandlingsleder Ragnar Dahl

BFOS NYE REKRUTTERINGS-MEDARBEIDER

Vår Sandra Stahl gikk tilbake til linjen som adjutant for sjef Forsvarets Høgskole, og nå er vår nye rekrutterings-medarbeider Dorte Ødegård allerede på plass! Dorte er født på Hamar sykehus i 1988, oppvokst på Jessnes (midt mellom Brumunddal og Hamar), men har de siste ni årene bodd i Bergen. Hun flytter til Drammen i juni i år. Dorte er samboer, og dyrker interesser og hobbyer slik som friluftsliv, toppturer sommer som vinter, terrengsykling, kajakkpadling. Hun er for øvrig kajakk- og klatreinstruktør! Elsker alt som er gøy - livet er best ute, sier Dorte.

Vi ønsker Dorte velkommen på vinnerlaget!

Einar Holst Clausen

BFO-PAKKEN - ADVOKATBISTAND - EN SUPERORDNING

BFO-pakken sikrer våre medlemmer på de fleste områder. I sekretariatet får vi daglige spørsmål om forskjellige ting som opptar medlemmene, noen av spørsmålene inkluderer advokatbistand.

Det er advokatfirmaet Norman & Co som leverer tjenestene som er dekket av BFO-pakken.

Jeg tok en tur bort til advokat Kjell Inge Ambjørndalen, for å høre hvordan dette medlemstilbudet er blitt mottatt av medlemmene.

Norman & Co har kontorer på Aker brygge og firmaet har 10 advokater med variert fagkompetanse.

Kjell Inge sier at de, siden sommeren 2015, har behandlet ca. 350 saker. Han viser meg oversikten over hva slags type saker de har behandlet og den listen er lang. Sakstypene varierer stort, som følgende oversikt/eksempler viser:

- Ca 1/3 av sakene omhandler saker relatert til familie og arv. Skilsmisse og arv er omfattende saker og i de fleste tilfellene medgår alle de 15 timene.
- Det har vært to omfattende barnevernssaker, dithen at man måtte til retten for å få en avgjørelse. Medlemmene valgte der å betale merforbrukt tid utover 15 timer som avtalen dekker.
- To store saker om billakking, hvor et stort bilfirma prøvde å unndra seg ansvar
- Personell som har fått utfordringer som følge av rusproblemer og forhold relatert til bolig, samhold og omsorg for barn
- En sak ifh til feil uttak av fedre- og fellesperioden ifh til barnefødsel. Krav om tilbakebetaling av utbetalt beløp fra NAV
- Store byggesaker, parkeringsbøter og en masse andre saker innenfor hele spekteret av jussen

Advokat Kjell Inge Ambjørndalen sier at Norman & Co er godt fornøyd med avtalen.

BFO får mange positive tilbakemeldinger om at advokatbistanddelen i BFO-pakken fungerer særdeles godt.

Her er et eksempel fra et medlem som fikk utfordringer med NAV ifm fedre- og fellespermisjon, samt krav om tilbakebetaling av kr 300 000,- Han sendte oss følgende tilbakemelding:

«Hei! Jeg ønsker bare å formidle at endelig utfall i denne saken fikk en lykkelig slutt. Ankebrevet fra Norman & Co førte frem og medførte «full frifinnelse» hos NAV klageinstans. Det ble et langt og utmattende etterspill på min første barnepensjon, men som ved BFOs hjelp ble betydelig redusert, om mulig fikk et langt lykkeligere utfall enn uten BFOs støtte. Tusen takk for at dere er til for oss medlemmer i slike og sikkert verre dilemmaer i hverdagen Mvh NN»

Kjell Inge sier til BFO at ordningen fungerer meget godt og at de løser mange saker ved telefonisk kontakt, mail, SMS og skriv, samt juridisk oppfølging av annen karakter.

Jeg takket for samtalen med Kjell Inge og jeg benytter samtidig anledningen til å oppfordre medlemmene om å informere om BFO-pakken, også til de som ikke er medlemmer.

Av forhandlingsleder Ragnar Dahl

BFO IVARETAR SINE MEDLEMMER OGSÅ I USA!

I perioden 7-19 mai har en delegasjon fra BFO vært på rundreise i USA. Delegationen besto av Tor Gunnar Framnes, OTV Utland, Even Mølmschaug, Forhandlingsleder og Lars Erik Jamtli, HTV Luft. Målet med turen var tredelt. 1. Vi ønsker å informere våre medlemmer i USA om hva som foregår hjemme i Norge. 2. Vi ønsker å måle temperaturen hos våre medlemmer for å danne oss et inntrykk av hvordan de har det. 3. Ta med oss hjem saker og problemer som de ønsker at vi skal ta opp med Forsvaret/Luftforsvaret.

Turen startet i et av USAs varmeste områder, Phoenix og Tucson i Arizona. Vi ankom Phoenix sent søndag kveld i fin sommertemperatur. Mandag morgen startet vi med besøk på Luke AFB i Phoenix i et flott og meget varmt vær. Vi ble møtt av kaptein Fiske som arbeider ved den norske treningsskvadronen der. For tiden har vi både opplæring av flygere og teknikere til F35 her. Selv om vi var først i køen for å komme inn på basen tok det nesten en time å få adgang til F35 basen. Dette til tross for at alt papirarbeidet var gjort på forhånd. Her var forøvrig både F35 og F16 parkert ute i "carportene" på basen.

Den norske F35 avdelingen holder til i moderne lokaler på basen. Før møtet med våre medlemmer hadde vi et kort møte med SNR på Luke AFB Oberstløytnant Martin Tesli. Han fortalte oss om utford-

ringene på basen og samarbeidet hjem til Norge. Det norske personellet har mange lange dager og deltar i utarbeidelse av både operative og tekniske prosedyrer og dokumenter som vil bli brukt både i Norge og USA i fremtiden. Dette arbeidet er meget krevende og kommer i tillegg til at man skal lære seg å operere F35. Vi holdt 2 orienteringer for personellet ifm vårt besøk. Orienteringen inneholdt informasjon om Forsvaret generelt, arbeidstid utland, særavtaler, incentiver, saker vi arbeider med i BFO, Luftforsvaret og BFOs forsikringsavtaler og var de samme på alle avdelinger vi besøkte.

Avdelingen på Luke AFB har ofte lange arbeidsdager som er vanskelig å sammenligne med norske 37,5t uker. Det vil derfor som ved de fleste av våre avdelinger i utlandet bli en utfordring nå når arbeidstid i utlandet skal være 40t.

Om kvelden møtte vi mange av nordmennene på restauranten på vårt hotell for middag og hyggelig samvær. Det var svært nyttige samtaler som gav oss gode inntrykk fra tjenesten på Luke AFB.

Tidlig neste dag reiste vi videre til Tucson AFB som ligger ca 2 t med bil fra Luke AFB. Dagen startet bra med flott vær, men etterhvert skulle det vise seg at vi kom til å oppleve en av seks regnværsdager som Tucson har pr år.

Før vi dro inn på basen, møtte vi Major Haakon Gamborg til lunsj rett på utsiden av basen. Gamborg er eneste norske

instruktør her. For tiden er det 4 norske elever i det internasjonale miljøet på basen. Både dansker og tyskere var blant elevene vi så da vi besøkte basen. Major Gamborg hadde ordnet med en flott omvisning i bygningen og ute på line. Vi avsluttet besøket med hver våre tur i F16 simulatoren. Vi kan vel stolt si at ingen av oss dummet oss helt ut.

Om kvelden ble vi sammen med de 4 flyelevene invitert på grilling hos familien Gamborg. Det ble et svært hyggelig besøk med mye god mat og gode samtaler.

Onsdag morgen gikk ferden videre med innenriksfly til Dallas hvor vi fortsatte med bil til Wichita Falls hvor formålet vårt var besøk på Sheppard AFB. Om kvelden møtte vi SNR Oberstløytnant Lars Røine for en rask oppdatering for vårt besøk neste dag. Neste dag møtte vi personellet og holdt våre orienteringer for dem. Vi fikk en omvisning i det internasjonale miljøet på Sheppard hvor flyelevene flyr T36 og T6. Dagen ble avsluttet med en hyggelig middag sammen med det norske personellet.

Torsdag morgen kjørte vi tilbake til Dallas, hvor vi tok fly videre til Fort Walton Beach Airport som er Eglin AFB for de som er på teknisk utdanning på F35 programmet. Da flyet var et par timer forsinket gikk ferden rett til et konferanserom på hotellet hvor vi holdt vår orientering til personellet som var

Den norske kontigenten i Norfolk holdt 17.mai feiring på Virginia Beach (Foto: Lars Erik Jamtli)

17.mai-feiring ved Fort Rucker, Alabama, USA Den norske elevbilen leder an prosesjonen. (Foto: Lars Erik Jamtli)

BFOs utsendte, fra venstre Lars Erik Jamtli, Tor Gunnar Framnes og Even Mølmschaug ved Luke AFB, Phoenix, USA. (Foto: Kjell Fiske)

svært aktive og hadde mange gode spørsmål. Vi snakket til en forsamling på ca 20 stykker. Etter orienteringen møttes vi til middag på naborestauranten.

Lørdag 13. mai var det 17. mai-feiring for personellet på Fort Rucker, Pensacola og Jacksonville hos SNR på Fort Rucker Major Kjetil Bjørkum i Enterprise, Alabama. 17. Mai tog i lokalområdet, god mat og drikke gjorde dette til et fantastisk arrangement. Her hadde også gjester fra mange nasjoner møtt frem. SNR holdt 17. mai tale og alle var med på å synge nasjonalsangen.

Søndag møtte vi alle norske til orienteringer og spørsmål i en av elevboligene i Enterprise. De ligger flott til som naboer i samme gate. Dessverre mister vi disse husene i det flotte nabolaget da Norge merkelig nok, ikke skal ha helikopterelever her neste år. Seansen ble avsluttet med lunsj på en hyggelig restaurant i Enterprise.

Nå var vi kommet til dagen da vi forlot luftavdelingene og heretter skulle vi møte avdelinger hvor alle forsvarsgrener har personell. Vi reiste videre via Atlanta til Washington hvor vi ankom om ettermiddagen i et fantastisk flott vær. Vi spaserte litt i gatene ved hotellet og allerede her møtte vi kolleger fra Norge.

Neste dag hadde vi et kort møte med Forsvarsattasje Generalmajor Finn K. Hannestad før vi møtte de øvrige norske militære ved den Norske Ambassaden i

Washington. Som de andre stedene var det en lydhør forsamling som møtte opp og mange spørsmål ble stilt.

Siste besøkssted på vår rundtur i USA var Norfolk på selveste 17. mai. Her møtte vi personell ved NATO ACT (Allied Command Transformation). Major Thor Randulff møtte oss i vakta og fikk oss raskt inn på basen. Her fikk vi først en kort og interessant orientering om tjenesten og livet i Norfolk ved fungerende SNR Oberstløytnant Tor Arne Harvey. Etterpå var det BFO sin tur, og i løpet av 2,5t holdt vi våre orienteringer og svarte på spørsmål. Etterpå ble vi invitert til å delta på den norske 17. mai-feiringa på Virginia Beach. Totalt gikk ca 100 i tog her, og det kom også nordmenn som var fast bosatt i nærheten. Flaggkommandør Arne Morten Grønningsæter holdt en interessant og god 17. mai-tale for forsamlingen.

18. mai returnerte vi til Norge. Vi i BFO synes det var en meget interessant rundreise og vi har funnet en del forhold som vi må ta opp med arbeidsgiver. Det er forhold rundt utenlandstillegget, forhold rundt utdanningen av flyvere, navigatører, teknikere og systemoperatører. Karriere- og tjenesteplaner er ikke tilgjengelig for personellet på grunn av at de er gradert og derfor tilgjengelig i USA da de ikke har FIS-basis. Videre må Luftforsvaret håndtere arbeidstid i utlandet. Her må de etter vårt syn gi ut noen retningslinjer slik at SNRene får nødvendig handlings-

rom til å finne passende lokale løsninger på dette området. SNRene må samtidig få nødvendig handlingsrom når det gjelder lokale forhold som husleie, skoler, uniformer og materiellister slik at de kan ta avgjørelser lokalt for å få til gode løsninger.

Vår reise i USA viste at informasjonsbehovet er enormt ved våre avdelinger i utlandet. Spesielt der hvor man ikke har FIS basis. Våre møter hadde meget godt oppmøte og alle nordmenn var velkommen uansett organisasjonstilhørighet. Våre besøk ble meget godt mottatt. Stort sett så har vårt personell i USA det bra uansett om de er fast tilsatt i stilling i USA eller de er elever. Situasjonen til våre elever i USA er at de er sendt over med alt fra ingen tidligere tjeneste i Forsvaret til 1 år krigsskole. De lurer på sin status, ift de andre og på hva som vil skje med dem når de kommer tilbake til Norge. BFO vet at vi har utfordringer når det gjelder antall elever og hvilken utdanning vi skal gi. Dette er spesielt når dette behovet for utdanning slår inn sammen med innføring av "Ny Militær Ordning" (NMO). Innføringen av F35 og P8 gjør at overgangen fra F16 og P3 blir spesielt viktig når vi vet at vi må ha nok personell til å drifte begge systemene parallelt i flere år. Utdanningsplassene i USA er dyre og styres av Forsvarets behov. Vi takker alle som har bidratt med tilrettelegging og aktive diskusjoner under vårt besøk i USA.

Even orienterer personellet på Luke AFB. (Foto: Lars Erik Jamtli)

F16 parkert på Tucson AFB (Foto: Lars Erik Jamtli)

Lars Erik orienterer personellet på Eglin AFB. (Foto: Even Mølmshaug)

Haakon Gammnes (i midten) hadde planlagt et flott program på Tucson AFB, til venstre TorGunnar Framnes og til høyre Even Mølmshaug. (Foto: Lars Erik Jamtli)

Tor Gunnar orienterer personellet på Sheppard AFB (Foto: Lars Erik Jamtli)

Vi hadde et engasjerte medarbeidere under orienteringen på NATO kommandoen i Norfolk. (Foto: Lars Erik Jamtli)

JOBBER FOR Å IVARETA MEDLEMMENE

Vi i BFO jobber for å ivareta medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser. I forbindelse med utdanningsreformen har fokuset til KAFO vært på de faglige interessene, til dels de økonomiske. Etter hvert som reformen har sunket inn og vi ser hvor store endringer det kan bli, er det soleklart at også de sosiale interessene vil påvirkes.

For hvilken personellkategori havner fremtidens kadetter i? Så langt er vi forespeilet at «FIH-modellen» skal brukes. Dette innebærer at kadettene er vernepliktige, som igjen medfører endringen i en rekke rettigheter og plikter. For eksempel må velferdstilbud opprettes, og driften av messene ved de ulike krigsskolene kan neppe opprettholdes som i dag. En annen utfordring blir å opprettholde kadettforeningene på samme nivå som i dag. De er en viktig brikke når det gjelder å bygge samhold, kultur og ivareta tradisjoner ved krigsskolene. KAFO ser med bekymring på hvordan en ny skoleordning vil påvirke dette.

Det sosiale henger også sammen med det faglige. For offisersutdannelsen skjer ikke utelukkende i klasserommet eller på øvelse, den skjer også gjennom aktiviteter og arrangementer. En rekke ulike arenaer som tilrettelegger for å ta på seg ulike verv, nettverksbygging og utfordringer man ikke får i klasserommet. Utdanningen skjer gjennom tradisjonsrike arrangementer som viderefører kultur og etikette. Dette læres ikke i klasserommet. Arenaer som er sosiale og bidrar til trivsel i hverdagen bidrar også til at kadettene utvikles som offiserer.

Forhåpentligvis vil dagens kadetter bidra til å opprettholde de viktige sosiale arenaene på skolene, og forholdene rundt legges til rette slik at det blir mulig. Vi vil nok få endringer, men det vil være svært synd for både hverdagen som kadett og offisersutdanningen hvis kadettforeningene forfaller. Det samme hvis arrangementer som lederskapsseminar, kadettstevne, ball og andre arenaer hvor kadettene både arrangerer og deltar forsvinner. KAFO ønsker å sette fokus på dette, fordi utdanningsreformen fører så utrolig mye mer med seg enn en endring av selve utdanningsløpet. De sosiale interessene er av enorm betydning for kadettene.

Anita Eide

Leder KAFO

ET MEGET AKTIVT BESO-STYRE

Sommeren er endelig her, og det går mot lengre og varmere dager. Når vi nærmer oss sommeren er det også mange befalelever som går mot slutten av enten befalsskole eller plikttjeneste. Her har elevene garantert fått mulighet til å lære mye om ledelse, seg selv og utfordret egne grenser. Vi i BESO vil gratulere dere med denne bragden, og håper dere tar med alle

de nyttige erfaringene inn i en ny hverdag eller videre tjeneste. Slik som dagens offiserer og befal er med på å definere dagens forsvar, kommer dere til å definere Forsvaret mange år frem i tid.

I BESO har vi jobbet jevnt med alle de ulike sakene vi har på agendaen. For eksempel er dette rettigheter for vernepliktig befal og felles regelverk for flerårig befalsskoler. En annen sak vi har jobbet mye med er økt fokus på videre tjeneste i Forsvaret. Vi har tidligere gjennomført en spørreundersøkelse blant 242 befalelever over hele landet med dette temaet. En av konklusjonene fra denne undersøkelsen er at Forsvaret må legge opp til at flere får fortsette videre karriere etter endt plikttjeneste. Dette bør skje gjennom økt fokus på å kommunisere muligheter for videre tjeneste, alt fra hvilke stillinger som er ledige og arbeidskrav til stillingene. Det er da snakk om karriereplaner som bør være lett tilgjengelig og tydelig kommunisert på befalsskolene. Informasjon er nemlig motivasjon.

For å fremme befalelevenenes saker hadde vi i BESO med oss seg to representanter til BFOs 10. Ordinære kongress i Holmenkollen i Oslo. Begge representantene fikk her markert seg under forhandlingene i flere saker som omhandlet utdanning i Forsvaret. Representantene fikk også kommunisert frem viktigheten av å ta vare på våre medlemmer som befinner seg under befalsskoleutdanning. Når man har begrenset med erfaring kommer man gjerne i en posisjon hvor man ikke er klar over egne rettigheter og hvordan man skal få hjelp til å løse ulike problemstillinger. Siden kongressen er et samlingspunkt for erfarne og dyktige tillitsvalgte fra hele landet var dette også en god arena for å få innspill til hvordan vi kan jobbe mot våre kjernesaker i fremtiden.

Jeg vil til slutt benytte denne spalten til å takke Sandra Stahl som har vært en sentral støttespiller for BESO. Gjennom sitt arbeid i BFO, har hun laget gode rammer for at vi i BESO kan jobbe med våre saker i en produktivt og sosialt miljø. Lykke til i ny jobb som adjutant ved forsvarshøyskolen.

BESO styremedlem **Aleksander Ragnvaldsen**
på vegne av BESO-leder

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr. 172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbel ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

 friluft®
FRILUFTSPRODUKTER AS

THINKING WORLDWIDE

Nammo Gruppen er et nordisk konsern med selskaper i en rekke land, 2100 ansatte og en årlig omsetning på 4.1 MRD NOK. Hovedkontoret, Nammo AS ligger på Raufoss sammen med det største datterselskapet Nammo Raufoss AS som har 680 ansatte og en årlig omsetning på 1.5 MRD NOK. Virksomheten omfatter utvikling, produksjon og salg av høyteknologiske forsvarsprodukter, samt miljøvennlig demilitarisering.

Nammo

VED NAMMO ER DET LEDIG STILLING SOM:

Director/Manager Global Sales & Marketing

Stillingen omfatter ansvar for markedsføring og salg av militære ammunisjonsprodukter i et utvalg markeder (land).

Det forventes god teknisk forståelse av produktene våre samt en betydelig evne til å opprettholde, videreutvikle og skape langsiktige relasjoner med våre kunder og samarbeidspartnere. Med de planene som foreligger i salg- og markedsavdelingen, ligger det store muligheter for egenutvikling.

Stillingen medfører utstrakt reisevirksomhet.

JOBS

FOR FULLSTENDIG UTLYSNING OG FOR Å SØKE, GÅ TIL:
www.nammo.com/jobs

SECURING THE FUTURE

Frigjørings- og Vetera

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Hovedarrangementet på denne dagen, ble tradisjonen tro holdt på Akershus festning. At det var en helt vanlig mandag, var nok årsaken til at det var litt færre tilskuere enn i fjor. Men det ble likevel en strålende dag, med blant annet følgende fastpunkter, salutt, bekransning og tale ved retterstedet, bekransning i minnelunden, mottak

av veteraner som har syklet fra Bæreia Veteransenter/Kongsvinger, musikk- og drilloppvisning av HMKG's 3. Gardekompani, overflyging av F-16, Statsministerens tale, soldatenes tale, HM Kongens kransenedleggelse ved Nasjonalmonumentet, og medaljeseremoni.

Under den formelle og svært høytidelige medaljeseremonien, festet HM Kong Harald medaljen Krigskorset m/ sverd på brystkassa til Marinejegeren

Ken Andersen, for hans heroiske fremferd ved flere situasjoner under tjeneste i Afghanistan. Dessuten fikk det norske FN-personellet som hindret massakren i Gorazde/Bosnia i 1995, Forsvarets Innsatsmedalje for sitt heltemot under evakuering av syke og sårede, under stadig beskytning. Her et utvalg av bilder fra 8. mai;

Veteranene stilte opp, fortsatt stolte av sin beret!

Forsvarssjefen tok imot veteransyklistene.

Leder BFO og supersersjantene.

Fregatt til kai ved Akershus Festning 8 mai.

Også i år kunne publikum se på mailitært materiell og snakke med soldatene.

H M Kongens 3. Gardekompani musikk & drill, hadde en flott oppvisning. Her ved drilltroppen.

ndagen 8. mai

Hans Majestet Kong Harald legger ned krans ved Nasjonalmonumentet.

Pensjon

– din lønn i 20–30 år

I denne spalten har vi åpnet for å kunne besvare spørsmål eller omtale generelle forhold om pensjon. Vi inviterer også til å besvare pensjons-spørsmål for medlemmer på telefon, mail eller SMS. Denne gangen ble vi utfordret på fleksibel alderspensjon og lederlønn.

AV FORHANDLINGSLEDERNE RAGNAR DAHL OG GRETHE BERGERSEN

BFO er meget kritisk til at våre sjefer tilsynelatende er så opptatt av å devaluere våre tariffmessige rettigheter, pensjonsordninger og torpedere særaldersgrenser utfra økonomi og ikke behov. Har du spørsmål om pensjon eller yrkesskade, så send de til: post@bfo.no eller mail direkte til ragnar.dahl@bfo.no eller grethe.bergersen@bfo.no

OFFISERSBLADET KONTRA BFOS HJEMMESIDER

I kommende utgaver vil vi ha en fast to-siders om pensjon, for å belyse aktuelle problemstillinger innenfor tema yrkesskade, pensjon, pensjonssparing mv. I

Offisersbladet vil vi gjengi problemstillinger vi har fått fra medlemmene, utfra den enkle teorien at om dersom et medlem spør, er det mange andre som lurar på det samme.

Vi inviterer til en dialog med medlemmene, har noen en historie deler vi den gjerne. Målet er å lage et forum hvor medlemmene får svar på aktuelle problemstillinger. Dette tilbudet kommer i tillegg til et tilbud som vil legges inn i vår nye hjemmeside, hvor noe vil være tilgjengelig for alle, mens kun medlemmene får tilgang til alt.

EVALUERING AV PENSJONSREFORMEN

Pensjonsreformen ble innført 2011. Arbeidsdepartementet ga Norges forskningsråd oppdraget med å evaluere reformen. Forskningsrådet har ikke planlagt noen høring, før de avgir sin rapport til departementet. Rapporten skulle vært ferdig i 2017, men de blir ikke ferdige før nærmere 2020, sier prosjekt-koordinator i Forskningsrådet. BFO vil fremme sine innspill til YS Stat, når det blir aktuelt.

ÅRETS TRYGDEOPPGJØR

Årets trygdeoppgjør ble et svært dårlig oppgjør. Grunnbeløpet i folketrygden øker fra kr 92 576 til kr 93 634,-, dette er en økning på kr 1 058,- noe som utgjør 1.14 %. Det betyr at pensjon under opptjening, uføretrygdede og andre som får sin inntekt regulert gjennom grunnbeløpet får 1.14 % lønnsøkning. Til sammenlikning får de yrkesaktive en lønnsøkning på 2.4 %.

Inntektsmessig øker alderspensjonen med 0.38 %. Økningen fra 2016 til 2017 blir i underkant av 0.90 %. Når vi tar hensyn til prisveksten (1.9 %), betyr det i utgangspunktet at du som er pensjonist får ca. 1 prosent mindre å rutte med i 2017.

I praksis kommer de aller fleste likevel bedre ut enn dette pga. skatteendringer, herunder at gifte og samboende fikk økt alderspensjon fra september 2016, ettersom Stortinget vedtok å øke grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister fra 0.85 % av grunnbeløpet (G) til 0.9 % av G og forslaget i revidert nasjonalbudsjett mht å øke minstefradraget for pensjonistene.

FLEKSIBEL ALDERSPENSJON

Mange har spurt om det lønner seg å ta ut fleksibel alderspensjon fra fylte 62 år, eller om det lønner seg å vente til man blir 67 år. Å gi et entydig råd er umulig, da dette avhenger av den enkeltes opptjening, lønnsutvikling, gjeld, boforhold og livssituasjon.

Fleksibel alderspensjon kan fritt kombineres med arbeidsinntekt og feks særalderspensjon under utbetaling. Du kan ta ut 20, 40, 50, 60, 80 eller 100 % av pensjonen din. Du kan endre uttaket en gang pr år.

Konsekvensen av å ta fleksibel alderspensjon før fylte 67 år, er at din fremtidige pensjon blir redusert for hvert år du tar ut pensjon før fylte 67 år. Dersom du velger å ta ut pensjonen fra fylte 62 år og bruker pengene riktig, kan det lønne seg. Vi skal her liste opp fordeler og ulemper, så må du selv vurdere og beslutte.

FORDELER/ULEMPER VED Å TA UT FLEKSIBEL ALDERSPENSJON

1. Folketrygdavgiften for lønnsinntekt er 8.2 % og for pensjonsytelser 5.1 %, som inngår i den vanlige skatten, dvs 3.1 % lavere skatt på pensjonsytelser.
2. Dersom du tar ut fleksibel alderspensjon, vil denne inntekten komme på toppen av lønnsinntekt og tilsvarende inntekter som erstatter lønnsinntekt som eks sykepenges, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og pensjon. Av lønnsinntekten må du i tillegg til vanlig skatt, betale en trinnskatt (trinns 1-4, tidligere toppskatt). For inntekter over kr 580 650,- betales en trinnskatt 3 på 11,52 %, i tillegg til vanlig skatt.
3. Tar du ut pensjonen fra 62 år, kan du kunne nedbetale dyr gjeld (eks kredittkortgjeld eller annen dyr gjeld), investere i fond eller spare penger i bank eller i FP. Dersom du faller i fra, dagen før du fyller 67 år, vil dine etterlatte sitte igjen med en betydelig sum penger eller redusert gjeld. Dersom du ikke tar ut fleksibel alderspensjon, vil alle pengene tilfalle staten.
4. Med lave lønnsoppgjør og lave renter, vil pensjonspengene du har opptjent vokse tilsvarende lite, da kan det være lønnsomt å ta ut fleksibel alderspensjon og sette pengene i fond. Dersom lønnsvekst og rentenivå endres betydelig kan du stoppe uttaket av fleksibel alderspensjon.
5. Vårt entydige råd er at om du tar ut fleksibel alderspensjon, må du gjøre det fordi du har råd til å få en lavere pensjon etter samordningen ved fylte 67 år, nedbetale dyr gjeld eller investere pengene.

Eksempel: Du har et pensjonsgrunnlag = sluttlønn på 450 000,- Du tar ut pensjon ved fylte 57 år. Og vil få kr 450 000,- x 66 % = kr 297 000,- i pensjon fra SPK pr år frem til du fyller 67 år. Da vil pensjonen bli samordnet med pensjonen fra NAV og levealdersjustert.

Dersom du tar ut fleksibel alderspensjon fra 62 vil din pensjonsbeholdning bli delt på et forholdstall/delingstall for det året du fyller 62 år, (dette representerer levealdersjusteringen og blir lavere desto eldre du blir).

Du søker og får svar fra NAV om at din fleksible alderspensjon, ved uttak på 62 år, dette vil utgjøre ca kr 169 600,- etter at den er levealdersjustert. Denne summen får du i tillegg til summen på kr 297 000,- fra SPK. Din årlige pensjon fra 62 til 67 år blir følgelig kr 466 500,- Ved samordningen i

dette eksemplet, vil summen av pensjonen fra SPK og NAV, utgjøre ca kr 251 200,- pr år resten av livet, uten uttak ville pensjonen blitt 297 000,-

Du må altså ta stilling til om du kan klare deg økonomisk med kr 251 200,- år, dvs ca kr 21 000,- kontra kr 24 750,- pr måned. Alt avhenger av hva du har brukt den fleksible alderspensjonen til.

LEDERLØNN OG PENSJON

Den første ledendelønnsavtalen i Forsvaret ble signert desember 2011. Dette er en særavtale som gir personell i Forsvaret en fastlønnsordning. Dette betyr at de ikke er omfattet av alminnelig arbeidstid, men er selv gitt ansvar for at de gjør sin jobb uten å være direkte omfattet av arbeidstids-bestemmelsene i Arbeidsmiljøloven. For militært personell gjelder dette alle som tjenestegjør innenlands fra og med oberst/kommandør og oppover. For sivilt personell blir enkeltpersoner fra avdelingsdirektør som forhandles inn.

Personellet som er på denne avtalen får etter siste reforhandling av avtalen et basistillegg på kr 78.000 i året, og i tillegg til dette kan man få et individuelt tillegg på henholdsvis kr 50.000,-, kr 80.000,-, kr 120.000,-, kr 160.000,- kr 200.000,- og kr 300.000,- Det som avgjør hvem som kun får basistillegget, og hvem som får ett av de seks forskjellige individuelle tilleggene er stillingens kompleksitet, ansvar og arbeidsoppgaver. Tilleggene skal kompensere for både overtid og ATF kompensasjon.

Pensjonsmessig må dette betraktes som en gullpensjon. Dersom du er oberst i lønnsstrinn 78 (kr 743 100,-), får du basistillegget på kr 78 000,- og la oss si et individuelt tillegg på kr 50 000,- Totalt vil ditt pensjonsgrunnlag være kr 871 100,- mot tidligere kr 743 100,- Som følge at partene har avtalt at tillegget skal være pensjonsgivende ifh til SPK vil denne obersten få kr 84 480,- ekstra i pensjon pr år uten å gjøre noe som helst ekstra ifh til før ordningen ble innført.

Ut fra et pensjonsmessig og økonomisk perspektiv, burde man avtalt at flere av ATF-tilleggene, som i dag kun er pensjonsgivende i NAV, også burde vært pensjonsgivende i SPK. Da ville også resten av personellet i Forsvaret fått den samme pensjonsmessig gevinsten som partene har bevilget gruppe 1 offiserer og sivilt tilsatte på avdelingsdirektørnivå.

NESTE UTGAVE:

I neste utgave tar vi for oss hva som er pensjonsgivende i NAV og hva som er pensjonsgivende i SPK. Vi skal se på skattereglene for de som går av med pensjon og avslutningsvis skal vi forklare hva som inngår i trygdeoppgjøret (ditt lønnsoppgjør som pensjonist). Disse tre forholdene innvirker alle på din fremtidige pensjon.

FLYSAMLINGEN PÅ GARDERMOEN

Flysamlingen er nå en del av Forsvarsmuseene og nå har de re-åpnet sin flotte samling (lørdag 29/4). Her kan man beskue en flott samling fly fra de eldste flyvemaskiner og helt frem til i dag. Flysamlingen har nå også utstilt tidsriktige militære kjøretøy i samlingen. Det er absolutt verdt et besøk! Dette er forsvarshistorie, og spesielt Luftforsvars-historie. Is, kaffe, vafler og brus får man også kjøpt i fly-caféen.

Einar Holst Clausen

PATRIA FIKK VEDLIKEHOLDET PÅ VÅRE NORSKE NH90-HELIKOPTRE

Forsvarets Logistikk Organisasjon (FLO) har valgt Patria til å levere vedlikeholdet på Forsvarets NH90 helikoptre. Kontraktens omfang omfatter fase- og kalenderinspeksjoner, med reparasjoner og vedlikehold av norske NH90 NFH-helikoptre. Avtalen er for 3 år med opsjon for ytterligere 1 år, og verdien er estimert til rundt 100 millioner kroner.

Patria Helicopters beliggenhet på Bardufoss Flyplass ligger i umiddelbar nærhet av kundens virksomhet. For seks år siden, i mars 2011, bestemte Patria Helicopters seg for å etablere seg i Norge ved å kjøpe det Bardufoss-basert flyvedlikeholdsselskap, NAC Maintenance - det nåværende Patria Helicopters AS. Visjonen var å bli en nøkkelpartner for å støtte den norske NH90-flåten som da gradvis begynte å øke sin virksomhet ved 139 Luftving. Patria Helicopters Norge har allerede levert til Luftforsvaret og sivile kunder over mange år på Bardufoss ved å utføre vedlikehold på flyskolenes Saab Safari skolefly.

Red.anmrk: Det er noe underlig at det opprettede statseide/FD-eide selskapet AIM Norway, som den gang ble lovet fortsatt vedlikehold på Luftforsvarets fly/helikoptre, ikke blir involvert i en slik vedlikeholds-avtale. BFO var i utgangspunktet uenig i opprettelsen av AIM Norway, fra å være Luftforsvarets verksted på Kjeller, og nå ser vi resultatet når de ikke blir tildelt vedlikeholdskontrakter med Forsvaret. AIM Norway må nå kanskje si opp 50 ansatte.

Pressemelding fra Patria er noe kortet ned.

BOKA FREDSNASJONEN NORGE AV KRISTOFFER EGEBERG

Dette er boka om det moderne Norges krigføring. Gravejournalisten, SKUP-vinner, eks soldaten og forfatteren Kristoffer Egeberg, har gjort et nesten ufattelig research-arbeid i denne meget omfattende boken. Egeberg skriver om de siste års store forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål og dilemmaer, og gir oss en forståelse av spillet i kulissene. Han skildrer norske soldater i utenlandstjeneste, der noen klarer seg bra, andre får ødelagte liv, og mister kamerater. Her beskrives også kampen mot maktesløshet og store nederlag. Vi får personlige soldatskildringer og tanker om generalene og politikerne som sendte de ut i krig. Egeberg har imponerende nok dybdeintervjuet en mengde soldater, og blant andre samtlige forsvarsministre, utenriksministre og forsvarssjefer de siste 20 år! Dette er boka som kaller en spade for en spade, og som deler ut politiske kilevinkler i alle retninger! Boka burde kjøpes inn av Staten, og være pensum for alle stortingspolitikere, kanskje spesielt på kontoret til Statsministeren.

Dette er helt klarten av de mest grundige og gjennompløyende bøker jeg har lest. Boka er på 720 sider, og Egeberg har måttet sette av hele fire sider til kildehenvisninger, 53 sider til noter, og ni sider bare til personregisteret! Kjøp boka, ta deg god tid, og få med deg et stykke Norges historie hva angår forsvars- og sikkerhetspolitikk! Boka gis ut på Kagge Forlag as ISBN nr: 978-82-489-1858-5

Kristoffer Egeberg sier selv om boka:

«Som veteran er jeg stolt, som journalist er jeg flau, som nordmann er jeg skremt. Hvis jeg hadde vært politiker ville jeg følt et behov for selvransakelse».

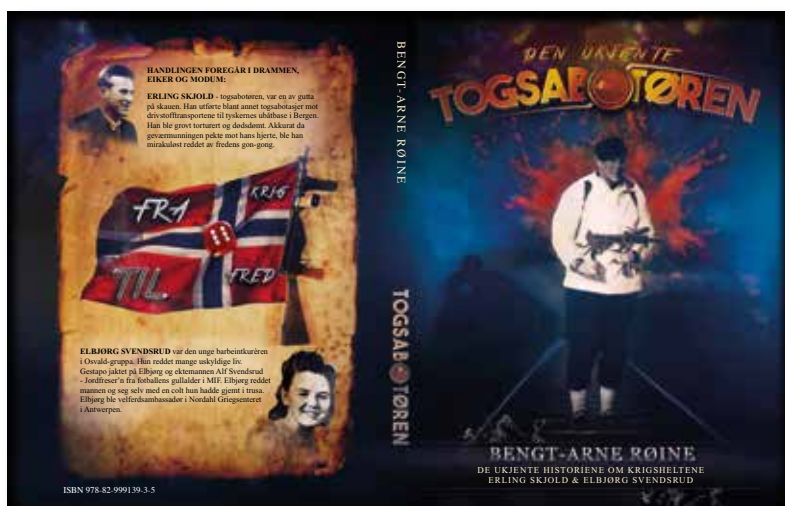
Einar Holst Clausen

KRIGSHISTORIE OG LOKALHISTORIE

Bengt-Arne Røine har skrevet om de lokale motstandsmenn og kvinner i Eiker bygdene, og denne gangen Oswald-gjengen. Oswald-sabotørene hadde kommunistiske preferanser, og ble etter krigen stemoderlig behandlet for sin innsats mot den tyske krigsmakt. Det var faktisk Oswald-sabotørene som utførte de fleste farlige aksjoner i 1940-45. Boka på 231 sider kommer i pocket-format og er trykket på Eiker Trykkeri (ISBN 978-82-999139-3-5). Dette er lokalhistorie og krigshistorie i skjønn forening, og handler i hovedsak om krigsheltene Erling Skjold og Elbjørg Svendsrud. Erling Skjold utførte blant annet den spektakulære togsprengningen nær Mjøndalen stasjon, der tyskernes tog med drivstoff til ubåtbasen i Bergen ble blåst ut i elva. Boka anbefales for alle som er interessert i krigshistorie, og er et «must» for alle med tilknytning til Eiker-bygdene.

Einar Holst Clausen

AMERIKANSKE F-35 PÅ PLESS I BALTIKUM

USA sendte i slutten av april to F-35 til en flybase ikke langt fra Tallinn i Estland. Dette er ikke mer 200 km fra den russiske grensen. I følge offisielle kilder er de der kun for å trene, og ikke som en del av «Air Policing» og QRA (Quick Reaction Alert), som norske F-16 også med jevne mellomrom deltar på. USA har også planer om F-35 utplassering i Romania, og har i april for øvrig også utplassert F-35 i Storbritannia.

Utplasseringen i Estland er uten tvil en test på F-35 sin store sensorkapasitet. USA sier at en slik utplassering ikke er en politisk markering. Men at disse sensorene kan hente inn mye informasjon langt inn i Russland, vil nok skape en del uro i de russiske «forsvarskretser». Mange vil hevde at dette vil øke spenningen mellom Russland og NATO. På en annen side er det ikke noe nytt at USA har 5. generasjons kampfly i Baltikum, for USAs F-22 Raptor har flere ganger vært utstasjonert i Estland.

Einar Holst Clausen

EN NY TRADISJON

Sjefssersjanten i CYFOR, sersjantmajor Per Gøran Wilhelmsen (bildet), ønsker å innføre en ny tradisjon i Forsvaret; en skål for de som er på vakt.

Dette har sin bakgrunn i at FSJ hvert år ved høytider sender en spesiell hilsen til de som er i tjeneste i inn- og utland, med ønske om «GOD VAKT!».

Sersjantmajor Wilhelmsen ønsker at vi skal markere dette med en symbolsk handling – en skål for de som er på vakt. Initiativet er ikke formelt godkjent som en tradisjon i Forsvaret, men det jobbes for at dette skal få en slik status på ulike måter; Initiativet er diskutert i Mestermøtet, det gjennomføres ved ulike anledninger, og det jobbes for at dette kan bli inkludert i veiledningen for Skikk og bruk i Forsvaret.

Handlingen gjennomføres etter denne mal:

Skål for de som er på vakt tas gjerne litt ut i hovedretten – adskilt fra de tradisjonsrike H.M. Kongens skål og Skål for våre kamerater. Eldste spesialist reiser seg og tar ordet, ber alle bli sittende men sørge for at man har noe i glasset. Eldste spesialist hever glasset og sier «SKÅL FOR ALLE DE SOM ER PÅ VAKT!» - forsamlingen svarer «GOD VAKT!» og det drikkes.

Et viktig tiltak for å etablere dette som en tradisjon er at handlingen spres ut i Forsvaret og gjennomføres ved formelle og uformelle anledninger. I og med at dette ikke er etablert som en tradisjon, oppfordrer Wilhelmsen eldste spesialist om å be verten/toastmasteren om lov til dette før handlingen gjennomføres.

Stig Tore Paulsen
Sersjantmajor
Sjefssersjant CYFOR våpenskole

SISTE BEFALSSKOLE-KULL PÅ GP

BFOs ATV Brig N, Sondre Mehling, holdt i juni en orientering til det siste kullet på HVBS på GP. De fikk med seg siste oppdateringer på hva som skjer i Forsvaret, mye om forsikringer, samt hva som venter de når de kommer ut i tjeneste nå i sommer.

Det ble også litt tid til sosialt samvær med mat, drikke og et bad i «tub».

Einar Holst Clausen Foto: Christina Gjertsen

Kontroll- og varslingskjeden kan få marinekorpsets

Kontroll og varslingskjeden skal få nye radarløsninger. Valget kan falle på et system som er utviklet i tett samarbeid med det amerikanske marinekorpset.

CWO5 William Kelly (t.v.) er Marinekorpsets programoffiser. Mark Smith (t.h.) er Northrop Grummans utviklingsdirektør for bakkebaserte radarsystemer. Foto: Northrop Grumman

G/ATOR-radaren under utrulling i Baltimore i mars 2017. Foto: Cpl Erasmo Cortez III, USMC.

TEKST: KNU T J STØVNE

På Northrop Grummans «test-site» for nye radarsystemer, rett ved BWI (Baltimore Washington International Airport), står tre komplette sett av radarsystemet G/ATOR. Forkortelsen har ingen ting med krypdyr å gjøre, men står for Ground/Air Task Oriented Radar. G/ATOR er en av kandidatene når det norske forsvaret skal fornye sin aldrende oppsetning av bakkebasert radar i kontroll og varslingskjeden.

UBEMANNET OG FJERNSTYRT

Forsvarets logistikkorganisasjon sendte ut en første forespørsel til industrien (RFI) for prosjekt P-2078 i 2012. Denne ble fulgt opp med den ny RFI i 2016. I RFI-ene ble forsvarsindustrien bedt om å presentere informasjon om mulige tekniske/operative løsninger, og estimerte kostnader for å erstatte inntil ti bakkebaserte

luftvarslingsradarer med lang rekkevidde.

I følge RFI-en er det et generelt krav at de nye sensorene må kunne opereres ubemannet og fjernstyrt, med et minimum av inspeksjoner/besøk. Kombinasjonen arktiske vintre og kystklima innebærer videre at utstyret må kunne tåle ekstreme klimatiske forhold.

En konseptstudie konkluderte med at behovet var en bakkebasert 3D-radar, men en felleskapasitet, som for eksempel kan dekke både sjø- og luftterritorium også kan være av interesse. Den første RFI-en hadde svarfrist i januar 2013, den påfølgende hadde frist i oktober 2016. Nå har Forsvaret og Forsvarsmateriell ferdigstilt et utkast til beslutnings- og styringsunderlag som er sendt til Forsvarsdepartementet. FD opplyser at utkastet vil bli gjenstand for ekstern kvalitetssikring i løpet av 2017, og planlegges fremmet Stortinget for godkjenning i 2018. Pro-

sjektet har et kostnadsoverslag på 2,5 – 4 milliarder kroner.

MULTIROLLE-RADAR

Mark Smith er Northrop Grummans utviklingsdirektør for bakkebaserte radarsystemer. Han forklarer at fra høyden ved BWI har radaren full kontroll i luftrommet nordover til New York City; sørover til Norfolk i Virginia; vestover til fjellkjeden Appalachene; og østover ”et godt stykke ut i Atlanterhavet”. Eksakte rekkevidder er gradert informasjon, men en rask kikk på kartet avslører at vi snakker om en radius på rundt 250 kilometer. Dette dekker USMCs krav. En norsk kontroll- og varslingsradar vil gi vesentlig lengre rekkevidde, og tilfredsstillende norske operative krav og behov.

G/ATOR er en multirolle-radar. Ett og samme system kan løse fire oppdrag som det i dag kreves fire forskjellige radarsystemer for å ivareta. Disse oppdragene

dar

er; nær og medium luftforsvar (SHORAD+); luftovervåkning; artillerilokalisering; og lufttrafikk-kontroll. G/ATOR kan utføre alle disse oppdragene, dog ikke samtidig. I følge Mark Smith kan systemet skifte modus så hurtig at man nesten kan snakke om samtidighet.

Hvert radarsystem består av tre enheter. Den flate antenne er montert på en tilhenger som trekkes av en middelstung lastebil. Radarantenna inneholder tusenvis av sender/mottaker-moduler som er kjennetegnet på en radar med aktiv fasestyrt matriseantenne (AESA - Active Electronically Scanned Array). Teknologien er den samme som sitter i radaren på en F-35 (APG-81) som Northrop Grumman også produserer. For å øke rekkevidden på radaren vil Northrop Grumman øke antallet sendere/mottakere.

På lastebilen sitter et 60 kW aggregat som leverer strøm til radaren. Den tredje komponenten er en feltvogn hvor kom-

munikasjonssystemet som overfører radardata til et kommando og kontroll-senter er innmontert. For Norge er det kun aktuelt å kjøpe selve radaren, og dermed velge andre løsninger for strømtilførsel og kommunikasjon.

SKREDDERSYDD FOR USMC

I følge RFI-en trenger Norge også radarsystemer som er deployerbare, selv om det største bruksområdet nok vil være statisk. Man må kunne forutsette at de enkelte komponentene i systemet også kan monteres i andre konfigurasjoner for mer statisk bruk.

Mark Smith sier til Offisersbladet at G/ATOR-systemet i sin nåværende konfigurasjon godt kan brukes i en statisk rolle. – Hvis alt står på hjul, vil det være fort gjort å re-gruppere eller deployere systemet, sier han, og understreker at dette gir en større operativ fleksibilitet enn om radar-systemet bygges inn i en fast installasjon.

– Mobiliteten reduserer ikke kapasiteten, hvis noen måtte tro det, sier han.

Radarsystemet er utviklet i nært samarbeid med det amerikanske marinekorpset, G/ATOR skal erstatte fem av USMCs gamle radarsystemer, hvorav tre fortsatt er i bruk. Det har tatt ti år å utvikle G/ATOR til det systemet er i dag. Marinekorpset har vært en krevende kunde som har vært med hele tiden, og de har dermed fått en radarløsning som er skreddersydd for korpsets behov.

CWO5 William Kelly er den ansvarlige programoffiseren i Marinekorpset. Han vært med i hele utviklingsløpet. Kelly forteller at testingen av systemet igjen og igjen har vist at det er meget kapabelt, og at det langt overgår alle de eksisterende radarsystemene. G/ATOR deltok for eksempel på en øvelse i Arizona hvor en stor sandstorm satte alle andre luftovervåkningssystemer ut av spill. – G/ATOR var operativt gjennom hele sandstormen,

Roshan Roeder er visepresident i Northrop Grummans globale markedsdivisjon for bakkebaserte radarsystemer. Foto: Northrop Grumman.

og var "the only eye in the sky", forteller han.

Kelly sier at G/ATOR er et mye mer oppdragsorientert og mobilt system enn de USMC disponerer i dag. Hele systemet kan flyttes med tre CH-53 Super Stallion tunge transporthelikoptre; som underhengende last på tre av marinekorpsets MV-22B Osprey tiltrotorfly, eller i ett C-130 Hercules transportfly. – Det tar "mye mindre enn én time" å sette opp systemet direkte fra transport, sier han.

I følge tidligere uttalelser fra Northrop Grumman kan hele systemet settes opp og gjøres operativt på under 30 minutter. En viktig forutsetning for dette er at tilhengeren med radarantenna justerer seg selv til horisontalt plan, så fremt terrenget ikke har en helning på mer enn sju grader.

En annen unik egenskap radarsystemet har, er at det er luftavkjølt. Det reduserer også vekten dramatisk. Luft føres inn både fra bunnen og fra toppen av antenne-

matrisen. I følge Northrop Grumman kan radaren operere i temperaturspenntet - 40 til +50 grader Celsius.

MISSILFORSVAR

Roshan Roeder er visepresident i Northrop Grummans globale markedsdivisjon for bakkebaserte radarsystemer. I følge Roeder er G/ATOR modulært på en måte som gjør det lett å oppdatere, og legge til nye kapasiteter, uten å endre noe innen maskinvaren.

– En mulig ny kapasitet som kan bygges inn er oppgaver i forbindelse med ballistisk missilforsvar, sa hun under presentasjonen av systemet i Baltimore. Den åpne arkitekturen gjør det mulig å legge til programvare slik at systemet kan kommunisere både med forbedrede og fremtidige kommando- og kontrollsystemer.

Roeder understreket også at G/ATORs kapasitet vil gjøre USMCs luftvern avdelinger i stand til å se fiendtlige luftmål tidligere, og å følge de med større nøyaktighet. Hun la stor vekt på radarsystemets evne til å oppdage og følge små mål, som for eksempel UAV-er. Dette er også et av kravene som er vektlagt i den norske RFI-en til industrien.

USMC skal anskaffe minst 45 slike radar-

er. 17 skal til korpsets egen luftkomponent, mens 28 skal til bakkestyrkene. Etter omfattende testing vil den første G/ATOR vil være klar for deployering i februar 2018. Mark Smith forteller at 7-8 land, deriblant Norge, har uttrykt interesse for radarsystemet. Det tar 24 måneder å produsere ett G/ATOR-system. Fra fabrikken utenfor Baltimore kan det rulle ut 1,5 til 2 systemer pr måned. Northrop Grumman skal produsere radarer for Marinekorpset fram til 2024.

En av konkurrentene om å bli Norges nye luftvarslingsradar er Saabs Giraffe 8A. I følge Teknisk Ukeblad er dette Saabs første langtrekkende bakkeradar. Giraffe 8A skal produseres i Norge, og det er Saabs håp at Norge og Sverige kan inngå et samarbeid om anskaffelser av radarsystemer. Begge land har behov for å modernisere sin sensorstruktur knyttet til luftovervåking. Birgitte Frisch i FD sier til Offisersbladet at det finnes flere tilgjengelige systemløsninger i markedet som kan imøtekomme Forsvarets behov for en kostnadseffektiv løsning.

WARSAWAOPPSTANDEN

Sommeren 1944 var den røde armé inne på tyskkontrollert, polsk område. Da den raskt avanserte mot Warszawa, sto den polske generalen Tadeusz «Bor» Komorowski ovenfor et vanskelig dilemma: Skulle den polske hjemmearméen igangsette frigjøringen av Polen, og håpe at den røde armé ville støtte dem militært? Beslutningen ble skjebnesvanger for Warszawa.

Av TROND SÆTRE

Komorowskis strategiske dilemma var, for det første, timingen. Hjemmearméens aksjon måtte skje i løpet av de få dagene fra tyskerne begynte tilbaketrekningen til sovjetrukkerne marsjerte inn. Et annet dilemma var om de polske forsvarerne kunne regne med støtte. Det var ikke helt uten grunn at de satset på dette. Sovjetiske tanks var observert øst for elven Wisla, i nærheten av Warszawa, og den 30. juli fikk folk i hovedstaden følgende beskjed fra det sovjetiske hovedkvarteret i den nylig erobrede polske byen Lublin: «Sovjetiske tropper angriper med stor styrke! Warszawas folk! Til våpen! Hjelp den røde armé med å krysse Wisla!»

Signalene fra de allierte hadde også vært oppmuntrende. Både Churchill og Roosevelt ga sin støtte til den planlagte, polske oppstanden. Statsminister i den polske eksilregjeringen, Stanisław Mikołajczyk, ble fortalt av Roosevelt at han «ikke skulle bekymre deg for Stalin, for han vet at den amerikanske regjeringen stiller seg støtt bak deg». Hjemmearméen trengte å frigjøre i alle fall deler av Polen for å kunne opprette et polsk hjemmestyre som var lojal mot eksilregjeringen i London.

Den 1. august startet Warszawaoppstanden, som var en del av Operasjon Burza (Storm). Sistnevnte operasjon hadde pågått siden januar 1944, og Komorowski var av den mening at et åpent opprør i Warszawa var Polens siste sjanse til å oppnå uavhengighet. I samme tidsrom ble hjemmearméens avdelinger også mobilisert til å starte oppstand andre steder i Polen, men bare i Warszawa ble kampene langvarige. Hjemmearméen i Warszawa var på rundtregnet 50 000 mann, mens tyskerne bare hadde halvparten så mange da oppstanden startet.

Det ble bestemt at tidspunktet da oppstanden skulle starte, med koordinerte angrep, var klokka 17:00 den 1. august. Allerede dette viste seg å være en strategisk feilberegning; de polske styrkene hadde trent på angrep ved daggry. Mobiliseringen var dessuten vanskelig å skjule, og sporadiske kamper hadde brutt ut allerede før klokka fem. Den første kvelden erobret de polske forsvarerne postkontoret og kraftstasjonen i sentrum, samt et større, tysk arsenal, men tyskerne beholdt politidistriktet og flyplassen. 4. august kontrollerte polakkene mesteparten av byen, men tysk-

erne holdt fortsatt flere viktige posisjoner, inkludert to landingsplasser for fly, en jernbanestasjon, og broene over Wisla. De beholdt også flere lommer inne i byen, hvorav den viktigste var telefonbygget PAST i sentrum. Dermed mangelte hjemmearméen stabile bevegelser og kommunikasjonslinjer.

Og tiden var i ferd med å løpe ut for hjemmearméen. 4. august var den polske fronten i Warszawa strukket så langt som den skulle komme til å nå. Det var også på dette tidspunktet at tyskerne fikk forsterkninger. I mellomtiden var det ingen tegn til at sovjetisk støtte skulle ankomme. Dagen etterpå avanserte tyskerne mot bydelen Wola, der de gikk fra dør til dør og systematisk drepte alle de kunne finne, sivilister så vel som militære, uavhengig av kjønn og alder. Wola-massakren varte i en uke fra den 5. til 12. august, og krevde trolig mellom 40 000 og 50 000 ofre. Den ble utført på ordre fra Heinrich Himmler i et forsøk på å demoralisere byens befolkning. Ikke overraskende førte det bare til at motstanden ble sterkere.

Himmler sammenliknet Warszawaoppstanden med gatekampene i Stalingrad, med tanke på farene som en armé utsetter seg for når de må drive krigføring i en by der de mangler lokal støtte. Oppstanden hadde vist at med støtte fra lokalbefolkningen kan en militær styrke i en urban krigssone holde stand mot en fiende med overlegen opprustning. Mange av de polske soldatene hadde trent på urban krigføring i årevis, og møtte tyske framrykninger med barrikader, gatebefestninger og tanksperinger. Tyskerne hadde vurdert muligheten for oppstand, men hadde ingen operasjonsplan for hva de skulle gjøre i en slik situasjon. I noen uker holdt polakkene stand, og byens befolkning prøvde som best de kunne å vende tilbake til dagliglivet. Men mangel-

en på mat og vann ble etter hvert merkbar. Vestlige allierte prøvde å slippe ammunisjon og andre forsyninger fra fly, men da de ikke fikk lov til å bruke sovjetiske landingsstriper, var flyslippene lite effektive. Mye havnet på tyskkontrollerte områder. Mot slutten av september var de polske oppstandstyrkene splittet og isolert i lommer, og 2. oktober 1944 var det slutt på krigens største opprør i det okkuperte Europa. De kapitulerende soldatene ble sendt til krigsfangeleirer, mens sivilbefolkningen ble sendt til konsentrasjonsleirer og arbeidsleirer i Tyskland. Selve byen ble utsatt for en uhyre systematisk ødeleggelse på Hitlers ordre, utført av ingeniørtropper som rev ned og brente ned Warszawa bygning for bygning.

Sovjets rolle i oppstanden er fortsatt svært omdiskutert. 1. august fikk den røde armé direkte ordre fra Kreml om å stanse avanseringen i Polen, og det er en vanlig oppfatning at Stalin holdt tilbake militær hjelp for å oppnå politisk vinning. Han skal ha sagt at oppstanden var «inspirert av Sovjetunionens fiender», noe som forsterker denne mistanken. Selv da den sovjetallierte, polske folkehæren krysset Wisla for å hjelpe hjemmearméen, fikk de lite støtte fra den røde armé. Andre kilder peker på at det ikke var strategisk viktig for Moskva å befri Warszawa, og at sommeren 1944 hadde den røde armé satt inn hovedstyrkene sine lenger sør, mot Balkan. Først i midten av september, etter betydelig press fra de allierte, begynte sovjetene å gi hjemmearméen noe støtte, blant annet i form av artilleri og sporadisk luftstøtte. Men det var for sent, og hjalp lite.

Ikke før den 17. januar 1945 marsjerte den røde armé og den polske folkehæren inn i Warszawa. Eller det som var igjen - 85 % av byen var rasert.

Avbrøt krigsskole-utdann

Henriette Fure skal tilbake i Forsvaret når hun er ferdig utdannet lege. I mellomtiden holder hun sine militære ferdigheter vedlike i Heimevernet.

TEKST: JONNY KARLSEN

FOTO: TORE ELLINGSEN

Da Henriette Fure fra Bergen ikke kom inn på medisinstudiene etter videregående skole, rettet hun øynene mot Forsvaret.

- Jeg tenkte at jeg i Forsvaret kunne jobbe med sanitet. Der fikk jeg samtidig bekreftet at dette med medisin er tingen for meg. Etter hvert oppdaget jeg samtidig at dette med lederskap var interessant. Derfor søkte jeg meg inn på Befalsskolen for Marinen, sier Fure.

KRIGSSKOLE

Planen var å ta befalsskolen, gjennomføre pliktåret, for så å søke seg inn på medisinutdanningen igjen.

- Jeg hadde det kjempegøy på befalsskolen. Veilederne sa at siden jeg er så glad i realfag, så burde jeg søke meg videre på krigsskolen. Jeg bestemte meg for å søke, rett og slett fordi jeg trivdes så godt i Forsvaret.

Hun kom inn på krigsskolen, og innrømmer at tankene om medisinstudier da hadde bleknet.

- Jeg stortrivdes også på krigsskolen, spesielt det første året som handlet om lederskap. Da det året var over, så kom imidlertid tankene om at jeg egentlig ikke hadde stor nok interesse for å bli våpenoffiser. Hvorfor skulle jeg jobbe med noe jeg ikke var så interessert i?

Fure sikret at hun fikk godkjent lederutdanningen fra det første året fra krigs-

skolen. Så tok hun sats, hoppet av krigsskolen, og startet heller på medisinnutdanningen i Bergen.

INN I HV

Nå har hun snart ett år bak seg som medisin-student. I vinter kom imidlertid savnet av Forsvaret. Løsningen ble å søke seg inn i Heimevernets innsatsstyrke Bjørn West i HV-09, og da selvfølgelig i saniteten.

- Her får jeg vedlikeholde det jeg liker best, akuttmedisin. Dessuten får jeg jobbe sammen med utrolig flinke folk, samtidig som jeg får ha på meg uniformen, sove i telt og alt det andre som er gøy med Forsvaret.

Tilfældigheter gjorde at hun fikk høre om innsatsstyrken. Som veldig mange andre hadde hun et stereotypisk syn på hva Heimevernet er.

- Men det har kun vært gøy siden jeg begynte her, sier Fure, som er lagfører på en av ambulansene til sanitetstroppen i Bjørn West. Nylig deltok fenriken på øvelse Bjørgvin, som er den største og viktigste øvelsen for HV-09 i år.

Fure har tegnet treårskontrakt med innsatsstyrken og håper å dra mest mulig erfaring med seg fra medisin-studiene inn i Bjørn West, om omvendt.

Håpet er å komme tilbake til fast jobb igjen i Forsvaret etter at hun er ferdig utdannet som lege.

- Kanskje som lege på fartøy. Det hadde vært gøy, smiler fenriken.

ing for å bli lege

NANSUS BUNKER 95L

Nansus er et norsk merke som kombinerer taktiske funksjoner med stilrent design. Produktene i Nansus-serien er en videreutvikling av bæreutrustning som i dag brukes av operative styrker og kommer derfor med en rekke praktiske funksjoner. Det er montert flere mollefester på utsiden av baggen som gjør det mulig å koble til ekstra utstyr eller lommer, som for eksempel liggeunderlag, sanitetsvesker, utstyrsrommer og entringsverktøy. Det er også konstruert en skjulbar ID-kortlomme på den ene kortsiden.

ID-kortlommens forside har en ramme av borrelås slik at lommen enkelt kan snus og ID blir skjult. Baggen er laget i 100% polyester 600D og har et innvendig lag i nylon. Med forsterkede sømmer, samt robuste og vanntette glidelåser tåler denne baggen røft bruk. Baggen har i tillegg en forsterket bunn i PVC slik at den kan stå på fuktig underlag over tid uten at fuktigheten trenger gjennom. Vanntette glidelåser og et vannavstøtende hovedmateriale gjør også baggen godt egnet under fuktige forhold.

Skal du frakte baggen over lengre avstander eller i ulent terreng kan du bruke ryggstroppene for å bære baggen på ryggen. Både ryggstroppene og baggens sidereimer kan skjules med klaffer slik at man unngår for mange løse elementer samtidig, for eksempel hvis baggen skal plasseres på kjøretøy. Baggen kan også fås i svart.

Nansus Bunker 95L koster 1244,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

CRISPI TITAN GTX

Crispi Titan er en fjellstøvel som er spesialtilpasset for jakt. Denne skoene er ekstremt lett ift liknende støvler takket være TWT (Thermo Whire Teknologi). Denne teknologien går nemlig ut på å produsere lette støvler uten at det skal gå på bekostning av robustheten og stabiliteten i støvelen. Støvelen er laget i glatt lær som vil forme seg etter foten jo mer du bruker den, samtidig som den har ekstra forsterkninger i gummi på utsatte steder. Læret er vannavstøtende og er føret med Gore-Tex® Comfort Footwear Lining, slik at du holder deg tørr og komfortabel på bena. Støvelen har i tillegg vibram yttersåle med Polyuretana støtabsorberende mellomsåle.

Crispi Titan GTX koster 3542,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

BENCHMADE GRIPTILIAN SERATERT

Benchmade startet i 1988 med å produsere noen av verdens beste kniver. Flere knivmodeller fra Benchmade har siden den gang hatt stor innflytelse på utviklingen i bransjen. Kvalitet, lav vekt og funksjonalitet er bare noe av det Benchmade tilbyr i sine produkter. Griptilian Seratert foldekniv har både et tradisjonelt design og moderne teknologi. Det seraterte bladet er laget i rustfritt stål herdet til 58-61 HRC slik at den beholder eggen lenge. Og med en lukket lengde på 11.73cm er kniven enkel å ta med seg rundt.

Benchmade Griptilian koster 1170,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

LEATHERMAN RAPTOR

Med Raptor kan du reagere raskt i en nødsituasjon. Verktøyet er utviklet i samarbeid med ambulansemedarbeidere, brannmenn og sanitetspersonell fra det amerikanske forsvaret. Raptor består av 6 verktøy og leveres med en bæretaske.

Leatherman Raptor koster 1152,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

LES MER OM VÅRT
FORDELSPROGRAM
PÅ FP.NO!

Få opptil
**30 % RABATT PÅ
DINE FORSIKRINGER**

Som medlem i FP får du 15 % rabatt på alle de vanligste forsikringene dine. I tillegg kan du få opptil 15 % ekstra i rabatt gjennom If fordelsprogram.

**TA KONTAKT MED FORSIKRINGSSPESIALISTENE I FP PÅ
TELEFON 21 07 57 10 ELLER IF@FP.NO HVIS DU VIL VITE MER.**

FP

Forsvarets Personellservice

Rolig, vi hjelper deg.

FORSVARSBYGG HAR KJØPT 31 NYE BOLIGER FOR FORSVARET I INDRE TROMS

Det er kjøpt til sammen 31 nye 3-roms boliger som blir oppført på Bardufoss og Setermoen av private aktører. Dette er med på å redusere underdekningen, samt justere boligporteføljen til Forsvarsbygg i indre Troms. Til sammen har Forsvarsbygg investert for totalt vel 89 millioner kroner i boliger i indre Troms. Målselv: På Bardufoss er det kjøpt 11 boliger. Sju av disse er lokaliserte i Krokbecken Panorama og er allerede innflyttet. De resterende fire boligene er lokaliserte i Andselv sentrum og er under oppføring. Disse er innflyttingsklare i løpet av høsten. Utbyggerne er Nysted AS og Øvrevegen 17 og 19 AS. Bardu: På Setermoen er det kjøpt 20 boliger. Åtte av disse er lokaliserte i Åsvegen / Kirkemogata og er under oppføring. I løpet av våren kan de tilsatte i Forsvaret flytte inn. De resterende 12 boligene er lokaliserte i Altevannsvegen og er under oppføring. Disse vil kunne tas i bruk i løpet av våren 2018. Utbyggarane her er Norvang AS og Johansen Eiendom AS. Kravet til leilighetene har vært at de skal ligge sentralt i forhold til det sivile service-tilbudet og nær leiren, samtidig skal de oppfylle tekniske krav, TEK10.

Pressemelding Forsvarsbygg

DANMARK VALGTE CAESAR-ARTILLERIET FRA FRANSKE NEXTER

Den danske forsvarsministeren Clause Hjort Frederiksen kunngjorde i midten av mars 2017 at Danmark etter en grundig vurdering nå kjøper inn 15 Caesar artillerivogner (hjulbasert).

Landmaktsutredningen vurderer i disse dager hvilket artilleri-system Norge skal anskaffe, eller om vi i det hele tatt skal kjøpe inn artilleri.

Einar Holst Clausen

HENSOLDT «SPEXER» BAKKE OVERVÅKINGS-RADAR

Hensoldt sin «Spexer» kjørtøy-monterte AESA radar selger godt på verdensmarkedet, spesielt i Midt-Østen og Nord Afrika. Nylig fikk de en kontrakt i MENA-regionen på 40 millioner Euro, det vil si ca 40 «Spexer» enheter. Hensoldt er den tidligere elektronikk-avdelingen i Airbus Defence & Space. Dette er en radar med AESA-teknologi med elektronisk stråle-scanning, noe som muliggjør å kjøre flere innstillinger og radar-opdrag samtidig. Dette øker radarens evne til å oppdage mål. Til nå har Hensoldt solgt 150 «Spexer» systemer verden over. I følge Hensoldt har radaren en høy Doppler og hastighets-oppløsning. Den skal kunne detektere alt fra saktegående fotgjengere til innkomne raske missiler. Man kan også få et toppmontert kamera, for å kunne identifisere mistenksomme objekter.

Einar Holst Clausen

NORGE TESTER BREMSSESKJERMEN TIL F-35

I april startet testingen av Norges spesialutviklede bremseskjerm for F-35. Bremseskjermen er et norsk krav for at vårt nye kampfly skal kunne lande trygt under krevende værforhold, og på relativt korte rullebaner, som om vinteren kan være glatte.

– Å kunne operere kampfly under varierende værforhold, har avgjørende betydning for Forsvarets operative evne, sier statssekretær Øystein Bø i Forsvarsdepartementet.

Testingen av bremseskjerm på F-35 er ifølge FD delt i to hovedfaser. I den første fasen tester piloten hvordan F-35 oppfører seg i luften med en montert bremseskjerm i den spesialbygde «boksen», samt hvordan bremseskjermen virker på tørr og våt rullebane. I den andre fasen vil piloten ifølge FD teste bremseskjermen på en isete rullebane. All testingen vil foregå med flyet AF-2, som er et spesialinstrumentert testfly for nettopp dette formålet. Den første delen av testingen finner sted på Edwards Air Force Base i California, mens den andre finner sted på Eielson Air Force Base i Alaska. Testingen av bremseskjermen vil pågå frem

til våren 2018. Norge samarbeider med Nederland om utviklingen av bremseskjerm til F-35, og deler på utviklings- og integrasjonskostnadene. Dersom andre land ønsker å anskaffe bremseskjerm på sine fly, vil dette også være mulig for dem.

Einar Holst Clausen (fra pressemelding FD)

RUSSLAND VISER FREM LUFTVERN FOR BRUK I ARKTIS

I april under øving til seiersparaden, viste Russland frem forskjellige versjoner av KBP Instrument Design Bureau Pantsyr-S1 and Almaz-Antey Tor-M2 luftvern-systemer integrert på Vityaz DT-30-serie på ATTC vogn (all-terrain tracked carrier), som er spesialtilpasset for å operere i Arktis. DT-30 er amfibisk, med to vogner, leddet som våre BV'er, og har en lastekapasitet på 30 tonn. Den har brede belter og således lavt marktrykk, noe som gjør at den kommer seg frem der andre beltedrevne kjøretøyer får problemer.

Pantsyr-S1 og Tor-M2 systemene som kan sees på bakre vogn på bildet av ATTC'ene var dekket til, og gjorde det vanskelig å se om de var konfigurert som andre varianter som er i bruk. Pantsyr-S1 har normalt 12 missil-rør og to doble 30 mm 2A38M kanoner. Systemet kan forsvare seg mot cruise-missiler og med kanonene sekundært mot bakkemål ut til 4.000 meter. Den arktiske utgaven av Pantsyr-S1 som er avbildet tildekket, antas å ha 18 missiler og ingen kanoner.

Einar Holst Clausen Kilde: Janes Defence Weekly

NY EKSPORTUTGAVE AV SUKHOI - SU30 SME

Russland røper nye detaljer om SU-30 SME, eksportvarianten av Sukhoi's "Flanker", som de lanserte i 2016. De nye detaljene fremkom under en våpenmesse i Malaysia, der egenskapene til to-seter utgaven av Su-30SM (som nå er tatt i bruk i Russland og Kazakstan). Her er spesifikasjonene:

Normal «take-off» vekt: 26.090 kg

Maks «take-off» vekt: 34.000 kg

Hastighet: 1,75 Mach

Operasjonsradius lav høyde: 1.280 km

Operasjonsradius stor høyde: 3.000 km

Motorkraft: to AL-31FP m/etterbrenner og «thrust vectoring»

Våpenlast: 8.000 kg fra 12 våpenfester

Avionikk-systemene i SU-30SME er oppdatert og utstyrt med infra-rødt og laserbaserte målsøker «pod'er» mot bakkemål. Den nye avfyrings-radaren kan følge 15 mål, og avfyre mot fire av de samtidig. Av annet utstyr kan nevnes elektro-optisk målsøkesensor koblet til laser treghets navigasjonssystem, avansert hjelm, samt satellitt-navigasjon som er kompatibelt med GLONASS og NAVSTAR.

Einar Holst Clausen Kilde: Janes Defence Weekl

Griller i uterom

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr. 172796

Flere modeller på www.friluftsprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbelt ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftsprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

friluft
FRILUFTSPRODUKTER AS

Landmaktens innretning og or

Forsvarssjefens fremlegging av sitt fagmilitære råd 1. oktober 2015 satte betydelig fart i diskusjonene om landmaktens fremtidige innretning og organisering. Den pågående landmaktutredningen, og avtappingen fra denne prosessen, har bidratt til at diskusjonene har gått med uforminsket intensitet frem til nå. Mitt bidrag i denne debatten er basert på mine erfaringer som hæroffiser, men også erfaringer jeg har tilegnet meg etter snart to år på utlån til Heimevernet.

Forsvarets kapasiteter må være i stand til å håndtere operasjoner innenfor hele konfliktspekteret, fra fred, gjennom krise og gråsoneproblematikk, til væpnet konflikt. Landmaktens innretning og organisering er avgjørende for at dette skal være håndterbart. Beslutningene som skal fattes i løpet av 2017 må legges til grunn at konflikter utvikles over tid, og at de har en tendens til å bevege seg på konflikt-skalaen dersom de ikke håndteres med tilpassede ressurser. Jeg skal i det følgende redegjøre for hvorfor jeg mener denne forståelsen er særdeles viktig.

Landmakten utgjøres i dag av Hæren og Heimevernet. Slik bør det være også i fremtiden. Landmakten må ha kampsystemer organisert, utrustet og trent for høyintensitetsoperasjoner. Dette systemet finnes i dag i Hæren og utgjøres av én brigade, Brigade Nord. Hæren bør ha flere brigader med tilsvarende kompetanse, dimensjonert for *taktiske samvirkeoperasjoner* (Forsvarets Fellesoperative doktrine 2014, s. 98), men det er annen diskusjon. Gjennom kun én brigade er Hærens ressurser begrensede, utnyttelsen av denne må derfor prioriteres ut fra strategiske og operasjonelle målsetninger. Innenfor en slik prioritering må brigadens kjernekompetanse utnyttes optimalt, slik at den gjør det den er dimensjonert for. Øvrige deler av landstriden må utøves av resterende deler av Hæren og Heimevernet. En annen tilnærming enn dette vil ikke være effektiv utnyttelse av begrensede ressurser.

Territorielle operasjoner utgjør den andre delen av landmaktens kjernekompetanse. Som distriktssjef i Heimevernet og

lokalt territorielt ansvarlig gjennomfører jeg daglig territorielle operasjoner innenfor mitt ansvarsområde. I det daglige utøver jeg dette gjennom utstrakt sivilmilitært samarbeid med relevante beredskapsaktører, herunder politi, sivilforsvar og fylkesmenn. Dette er en svært viktig del av totalforsvarets samvirkesystem, et samvirkesystem som stadig utvikles, og som jeg mener virker.

Heimevernsdistriktene deltar i faste fora og råd organisert gjennom respektive fylkesmenn. I tillegg til dette gjennomfører vi møter og kartøvelser hvor beredskapsaktører planlegger, trener og koordinerer for felles innsats i ulike scenarier. Min erfaring er at den lokalkunnskapen og kompetansen Heimevernet besitter er etterspurt, og det finnes flere eksempler på hvordan dette blir utnyttet av blant annet politiet i deres operasjonsplanlegging.

Heimevernsdistriktene planlegger, trener og forbereder også for mottak av alliert støtte gjennom daglig virksomhet. Vi utøver daglig overvåkning og kontroll

ganisering

gjennom vår tilstedeværelse og monitorering av normalsituasjonen over hele landet. Territorielle operasjoner er med andre ord langt mer enn sikring av kritisk infrastruktur i krise og væpnet konflikt. Territorielle operasjoner gjennomføres 24/7 der hvor det er personell tilknyttet Heimevernet, eller der hvor det er personell som har kjennskap til lokalt heimevern. Dette er en av gevinstene ved et landsdekkende heimevern, som jeg mener er underkommunisert med referanse til flere av Forsvarets oppgaver, herunder *sikre et nasjonalt beslutningsgrunnlag gjennom tidsmessig overvåkning og etterretning* (FFOD 2014, s. 34). Det territorielle ansvaret bør derfor ikke pålegges andre militære avdelinger enn Heimevernet, og heimevernsdistriktene er de som best kan ivareta dette.

Enhver militær operasjon krever strids-evne, eller *kampkraft*, som også er benyttet som begrep for å beskrive militære avdelingers evne til å løse oppdrag. Forsvarets fellesoperative doktrine (FFOD) definerer stridsevne som en militær styrkes kampdyktighet og evne til å lykkes med sine operasjoner (FFOD 2014, s.48). Doktrinen understøtter i så måte min forståelse av at stridsevne, eller kampkraft om du vil, må ses i sammenheng med de oppdrag en militær avdeling er satt til å løse. Territorielle operasjoner vil gjennomføres innenfor hele konfliktspektret, også samtidig med taktiske samvirkeoperasjoner. Med unntak av i

hovedstridsrommet stiller imidlertid *territorielle operasjoner* andre krav til stridsevne enn taktiske samvirkeoperasjoner fordi motstander, trussel og intensitet på taktisk nivå vil være av en annen karakter. En militær enhet som ikke er dimensjonert for å operere i et høy-intenistetsscenario mot konvensjonelle styrker, kan med andre ord likevel ha tilstrekkelig stridsevne til å løse andre deler av forsvarets oppgaver. Uavhengig av type operasjoner pålegges det uansett både et etisk og et operativt ansvar hos den enkelte beslutningstakere til å sette enhver soldat og militær avdeling best mulig i stand til å løse det spektret av oppgaver som er tildelt. For Heimevernet og hæravdelinger, som løser territorielle operasjoner, innebærer dette ressurser til trening, og det beste vi kan tilby av våpen, materiell og utrustning, herunder personlig beskyttelse.

Lokalkunnskap om befolkningen, terreng, infrastruktur og øvrige lokale og regionale forhold er vesentlig for å skape situasjonsforståelse. Spesielt viktig er dette i en fase hvor en konflikt har potensiale til å bevege seg på konflikt-skalaen, og hvor feil utnyttelse av Forsvarets ressurser kan medføre uønsket eskalering. I dag beskrives denne fasen blant annet gjennom hybride trusler, eller hybrid krigføring, hvor en motstander vil søke å utnytte enhver svakhet i vårt totalforsvar for å oppnå en fordelaktig situasjon for strategisk måloppnåelse. Forut-

Obertløyntant Børge Gamst distriktssjef HV 01.

setningene for å håndtere en slik situasjon skapes blant annet gjennom heimevernsdistriktenes landsdekkende lokale forankring, tilstedeværelse og påfølgende høye beredskap.

Kombinert med lokalkunnskap og militære ferdigheter utgjør heimevernssoldatens sosiale kompetanse, erhvervet gjennom livserfaring, et meget solid grunnlag for tilpasset maktanvendelse i situasjoner hvor uønsket eskalering lokalt vil være kritisk ut fra strategiske målsetninger. Jeg har hatt gleden av å erfare hvordan lokale heimevernsavdelinger har vært styrkemultiplikatorer for egne avdelinger, blant annet gjennom lokalkunnskap i rollen som HV-kjentmenn. Samtidig har jeg gjennom øvelser sett hvordan inngående kunnskap om lokale forhold kan utnyttes for å bekjempe fiendtlige avdelinger. 45 000 soldater med våpen er uansett en faktor en hvilken som helst motstander må forholde seg til. For å ivareta det territorielle ansvaret bør Heimevernet som et minimum opprettholde dagens struktur.

Et balansert landforsvar hvor kjernekompetansen innenfor både taktiske samvirkeoperasjoner og territorielle operasjoner er ivaretatt, er avgjørende for at Forsvaret skal løse sine oppgaver. Jeg vil hevde at balansen etableres ved at henholdsvis hær- og heimevernsavdelinger kan fokusere på sine kjernekompetanser i et gjensidig støtteforhold, slik at synergier skapes for høyest mulig stridsevne. Dette er effektiv utnyttelse av ressurser i en tid hvor budsjettene ikke tillater noe annet en nettopp dette.

Børge Gamst

Distriktssjef Oslofjord HV-distrikt 01

HVOR MANGE PERSONER MÅ TIL FOR Å BESTILLE EN UNDERVISNINGSSAL?

HORISONTAL SAMHANDEL OG FORSVARET

For noen tid år tilbake publiserte Dagens Næringsliv en artikkel som handlet om 'New Public Management (NPM),' et styrings-system som kjennetegnes av blant annet internfakturerings eller (horisontal samhandel som det heter i Forsvaret) ettersom alt går ut på profitt. I artikkelen kom det frem at i Forsvaret trenger man syv personer for å skifte en lypære. Dette var enklere før. Man sa i fra til en vaktmester som satt i en ny pære. Med New Public Management skal det rapporteres, bestilles via et servicesenter, og innenfor samme organisasjon skal fakturere hverandre for tjenester. Denne måten å organisere seg på gjør at syv personer må til for å skifte en lypære. For en tid tilbake skulle jeg erfare hvor mange som måtte til for å bestille en undervisningssal (uv-sal) i Forsvaret og hvor lang tid det tok.

HORISONTAL SAMHANDEL

Horisontal samhandel (HS) ble innført i Forsvaret for ca 2002/2003. HS går ut på at avdelinger fakturerer hverandre for tjenester. Forsvaret må betale leie til seg selv for sine egne bygninger. Her er et eksempel. I en av våre byer fikk Forsvaret for mange år siden kjøpe en stor bygning for en krone av en forsvarsvenn. Bygningen ble brukt til kommandoplass, lager, forlegning, undervisningssted osv. Etter at HS ble innført måtte Forsvaret over natten betale kr 900 000 i årlig leie til seg selv dvs Forsvarsbygg som nå ikke lenger er en del av Forsvaret. Men nok om det. La oss se hvor mye tid og ressurser man kan kaste bort med NPM og HS.

BESTILLING AV UNDERVISNINGSSAL MED HS

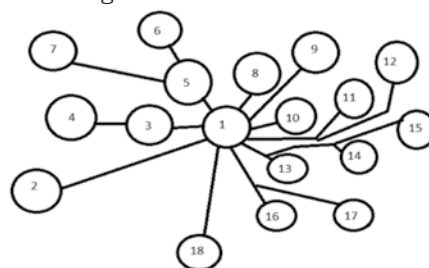
For en tid tilbake jobbet jeg med planlegging av et kurs som skulle holdes i en av våre byer. Jeg (nr 1 på skissen) ringte til personen (nr 2) som forvaltet en av Forsvarets UV-saler som jeg ville benytte og fikk vite at den var ledig på det ønskede tidspunkt men at prisen på leie var 35.000. Jeg hadde ikke fått tildelt noe budsjett til det. Jeg kontaktet min nærmeste sjef (3) som forhørte seg med sin sjef (4) om man kunne finne penger. Det ble det ikke noe av. Jeg informerte den som hadde gitt oppdraget (5) med kurset til vår avdeling. Han sjekket muligheten for å få tildelt penger i sin kommandokjede (6) samtidig som han bestilte en uv-sal i en annen by for å være på den sikre siden (7). Jeg jobbet videre med andre alternativer. I ønskede by fantes det en garnison med uv-saler, men den lå langt borte og det var vanskelig med forlegning til elevene. Jeg oppretter forbindelse med en kontaktperson (8) som refererte til en saksbehandler (9) som tok i mot reservasjon. Et annet alternativ var å reservere der forrige kurs ble gjennomført, som var i en annen del av landet. Jeg snakket med en kontaktperson der (10) som ga meg kontaktinformasjon til to forskjellige personer for to forskjellige uv-rom (11, og 12). Jeg gjorde reservasjonen for sikkerhets skyld, men det var ikke ønskelig å kjøre kurset der. Hensikten med det tiltenkte stedet var å gjøre det lettere for elevene å delta.

På det ønskede stedet var det flere avdelinger med muligheter og jeg fulgte opp disse. En kontaktperson (13) satte meg i forbindelse med de som saksbehandlet utlån (14, og 15) men det viste seg å være fullt. Det samme gjaldt neste mulighet i samme by hvor jeg snakket med to forskjellige personer (16, og 17). Jeg sporet også opp et alternativ (18) med de hadde ikke noe passende som var ledig. Det ble ganske mange involverte personer etter hvert.

For å oppsummere. Situasjonen var altså slik at det var en uv-sal

ledig der hvor man ønsket å gjennomføre kurset. Men Forsvaret hadde ikke råd til å leie det av seg selv. Når det er nevnt har det vist seg at Forsvaret til tider ikke har hatt råd til å leie sitt eget utstyr av seg selv, men har heller kjøpt det privat. Kurset kunne kjøres i en annen del av landet hvor Forsvaret ville slippe å betale leie til seg selv, men det ville gi økte reiseutgifter for elevene, noe som Forsvaret ville måtte betale.

Plutselig kom det et gjennombrudd i saken. Personen som hadde gitt oppdraget til min avdeling hadde jobbet videre med saken og funnet ut at dersom en annen avdeling i Forsvaret bestilte UV-salen, ville de slippe å betale. De andre reservasjonene ble kansellert. Kurset ble gjennomført på ønsket sted og Forsvaret slapp å betale leie til seg selv.

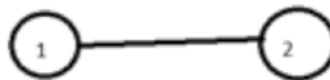

Horisontal Samhandelsmolekylet. Minst 18 mennesker var involvert og det tok ca 3 uker å bestille en undervisningssal

BESTILLING AV UV-SAL FØR HS

Takket været New Public Management og HS tok det ca 3 uker å reservere en uv-sal der kurset skulle holdes. Jeg har identifisert 18 personer som var involvert i det arbeidet. Det var sannsynligvis flere.

Dersom jeg hadde forberedt kurset før New Public Management og HS ble innført, hadde to personer vært involvert. Jeg (1) hadde ringt til personen som administrerte UV-salen (2) og spurt om det er ledig. Personen i andre enden ville svart ja og samtalen ville vært over i løpet to minutter.

Dobbeltmolekylet. Bestilling av klasserom før Horisontal Samhandel. To personer er involvert. Tidsforbruk er ca 120 sekunder. Hvorfor gjøre det enkelt når du kan gjøre det komplisert?

OBSERVASJONER

Det er mulig at økonomene som styrer Forsvaret er mektig imponerte over hva de har fått til. Jeg kan ikke si det samme. Jeg tviler på at økonomene kan fremlegge en oversikt som viser mye tid og ressurser som går med til å administrere et slikt system og hvor mye Forsvarets stridsevne har blitt degradert som følge av det. New Public Management med dens HS påfører Forsvaret mye unødvendig arbeid som jammer ned offiserer og tvinger dem til å kaste bort tid som kunne vært brukt til det Forsvaret er tiltenkt – å produsere stridsevne. I flere tilfeller har det gått hardt utover avdelingens evne til å gjennomføre operasjoner på en måte som gjør at dersom Forsvaret skal nyttes i dag, vil flere menneskeliv gå tapt enn nødvendig. Detaljene kan av åpenbare grunner ikke fremlegges her.

New Public Management og HS er et hån mot Forsvarets personell og mot skattebetalerne. Det tristeste er at det ser ikke ut som om det er noen på høyt nivå som forsøker å plassere New Public Management og HS der det hører hjemme. På søppeldynge.

Patrik Schaathun

Major

MISFORSTÅTT LOJALITET

Som tillitsvalgt har jeg anledning til å reise rundt og møte mange forskjellige personer, i alle mulige slags roller. I det siste har jeg blitt møtt med problemstillinger som jeg ønsker å adressere:

HVORDAN LØSE PÅLAGTE OPPDRAG MED TILDELTE MIDLER

For min del ender ofte denne problemstillingen opp i diskusjon om arbeidstid, hva er lov og hva er ikke lov? Er det mulig å tolke regelen på denne måten? Hva mener BFO om denne måten å gjøre det på?

Jeg opplever ansatte som er desperate etter å finne løsninger innenfor regelverket, og noen som allerede egentlig er utenfor. Perso-

nell som virkelig ønsker å løse oppdragene som blir pålagt, og som i beste fall bruker skyggeregnskap for å få ting til å gå rundt.

De utviser en enorm lojalitet ovenfor oppdraget sitt. En lojalitet som jeg mener ofte er feilplassert.

Det er ingen hemmelighet at den økonomiske situasjonen i Forsvaret er dårlig. Selv om Forsvaret har fått tildelt mer penger enn på lenge, er så mye av midlene øremerket at de fleste «på gulvet» ikke merker noe til det. Om noe opplever personellet en trangere økonomisk situasjon enn på lenge.

På tross av den dårlige økonomien opprettholdes kravene til hva avdelingene skal levere.

Og å løse det med skyggeregnskap og kreativ tolkning av regelverk er etter min mening å gjøre seg selv en enorm bjørnetjeneste. Hvis vi løser oppdragene uten å vise hva det faktisk koster, både i penger og tid, tydeliggjør vi ikke den manglende sammenheng mellom oppdrag og midler oppover i systemet.

Fortsetter vi på samme måte, vil denne lojaliteten og viljen til oppdragsløsning, som er noe av det i er selektert på, bidra til ytterligere å øke differansen mellom midler og oppdrag. Fortsetter denne differansen å øke, frykter jeg at Forsvaret står ovenfor en personellflukt. For personellet har en smertegrense på hva de tåler, og jeg mener vi nærmer oss den. Jeg ønsker derfor å komme med en oppfordring til alt militært personell. Før du tenker kreativt, eller fører skyggeregnskap; tenk på konsekvensene. Ikke bare for deg, men for de som kommer etter.

Rune Isvik

BFOs hovedtillitsvalgt i Hæren

FAKTA

HÆREN HADDE I 2016:

- 2.100 brudd på daglig hviletid
- 899 brudd på ukentlig hviletid
- 150 brudd på overtidsgrensen pr uke
- 12 brudd på overtidsgrenser pr år.

RUSSLAND, UKRAINA OG GEORGIA

Utenriksminister Lavrov reiser på offisielt besøk til den «uavhengige» staten Abkhasia (18. – 19.04) for å åpne en ambassade i «hovedstaden» Sukhumi. En provokasjon og et slag i løse luften, spør du meg. Russland må vite at Abkhasia – og Sør-Ossetia – som i dag godkjennes av 3 stater ved siden av Russland, aldri vil oppnå internasjonal anerkjennelse og kunne delta i internasjonale organisasjoner. Resten av verdenssamfunnet betrakter begge disse områdene som georgisk territorium. Russlands anerkjennelse av pass fra de såkalte folkerepublikkene Luhansk og Donetsk må sees på samme måte. At «noen militære enheter» fra den sør-

ossetiske hæren nå kan inkorporeres i den russiske, forteller vel også sitt om hvor reell disse «statenes» uavhengighet er. Og i disse dager er det kjent at det russiske presidentvalget neste år er flyttet til årsdagen for den russiske annekasjonen av Krim.

MOT UKRAINA FØRES DET DESSUTEN KRIG OG HYBRIDKRIG PÅ FLERE FRONTER:

- den 23/3 ble en russisk eksilpolitiker – sterkt kritisk til president Putin – drept på åpen gate i Kiev,
- samme dag eksploderer et ammunisjonslager utenfor byen Kharkiv,

– og noen dager etter blir en ukrainsk sikkerhetsoffiser drept av bilbombe i Odessa.

Tilfeldigheter? Neppe! Hvem andre enn Russland har interesse av å svekke den ukrainske staten? Og fortsatt dør ukrainske soldater nesten hver eneste dag i forsvar av Ukraina langs en 500 km lang front i øst, til sammen ca 3000. Opprørernes våpen og ammunisjon kan vanskelig komme fra andre steder enn Russland, og president Putin har selv innrømmet at Russland har folk i Ukraina som utfører «militære oppdrag».

Nils Tore Gjerde

Sprenger miner i Oslofjorden

I løpet av to uker i mai foregikk «Operasjon Østerled» i Oslofjorden. Det ble hevet, flyttet og sprengt 63 bunnminer fra krigen av minedykkere fra Sjøforsvarets Minedykkerkommando i denne omgang, 52 av disse ved Bastøya utenfor Horten.

Minesprengning på relativt grunt vann, sørger for solide vannsøyler og god risting i dingy'en!

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

De øvrige minene ble destruert utenfor Asker og Moss av minedykkere embarkert Minejaktfarøyet KNM Måløy. NATO's stående minerydderstyrke i nord, SNMCMG1 (Standing NATO Mine Counter Measures Group 1) var også med og deltok i den første uken med tre fartøyer. De fikk være med å sprengne en mine ved hjelp av et fjernstyrt minevåpen

som heter "Seafox". Det ble i tillegg funnet mer enn 70 nye miner i årets operasjon og disse må tas på et senere tidspunkt.

Minene som skulle detekteres, kartlegges og sprenges i denne omgang, var i all hovedsak engelske fly-dropper bunnminer med akustiske og magnetiske sensorer og er fra perioden 1940-45. Minene ligger i utgangspunktet spredt fra innseilingen til Drammen, på begge sider av Nesodden utenfor Oslo,

samt utenfor Moss og Horten. De inneholder alt fra ca 300 kg til 500 kg NEI (Netto eksposivinnhold) med TNT. Disse fire minefeltene kalte britene for "Onion fields I to IV" og de brukte kodeordet "Gardening Vegetables in Onions fields" når de ble droppet i fallskjerm fra bombeflyene om natten. Andre tilsvarende minefelt i Norge og Danmark, hadde andre kodenavn, som f. eks Tomato fields.

Minedykker-operatørene bruker blant annet små dingy-båter på slike oppdrag.

Støttefartøyet KNM Olav Tryggvasson fungerer meget bra for minedykkerkommandoen

De nyutdannede minedykkerne kontrollerer sitt dykkerutstyr meget nøye!

Offisersbladet tok turen til Horten og kom om bord i støttefartøyet KNM Olav Tryggvasson. Sjef Marinedykkerkommandoen Orlogskaptein Andersson orienterte om oppdraget, og kunne fortelle at de også hadde med seg seks nyutdannede minedykkere på dette oppdraget i Horten. Det var imponerende å se profesjonaliteten til de «ferske» gutta som kommer til en skarp operasjon, rett fra skolebenken.

Minejaktfartøyet KNM Måløy hadde i tillegg til sin skrogmonterte sonar, også med et autonomt undervanns-søkefartøy for å finne miner, nemlig AUV'en HUGIN. Minedykkerne bruker også AUV når de leter etter miner, men en betydelig mindre type som heter REMUS 100. Begge benytter side søkende sonar og er meget effektive for å kartlegge havbunnen. Skal jeg oppsummere dagen med minedykkerne i Horten, så kan

jeg si følgende; Det er en opplevelse å se undervannsdetonasjonene med vannsøyler på 50-60 meter, det er imponerende å få oppleve så profesjonelle operatører! Men ved selvsyn kunne jeg se at også her trengtes det nytt materiell. Blant annet bærer gummiåter og ribber preg av lang tids tøff bruk, noe som ligger i oppdragets natur. Her er noen bilder fra dagen i Horten.

En hektisk og spennende

Den 25. mai ble på mange måter en spennende og hektisk dag for Telemark bataljon (TMBN) i Rena leir. Det var dagen da forsvarsminister Ine Eriksen Søreide inspiserte den mekaniserte kompani-stridsgruppen som deployerer til Baltikum, samtidig som den tradisjonelle «Leidang-kappestriden» ble gjennomført på idrettsbanen.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

NATO-BIDRAGET TIL LITAUEN

Som en del av NATOs fremskutte nærvær i Baltikum og Polen (Enhanced Forward Presence (eFP)), er Norge anmodet om å bidra. Bidraget er en mekanisert kompani-stridsgruppe primært fra TMBN, men også med støtte-elementer fra Brigade Nord, herunder ildledere, MP, sambandsstøtte, logistikk- og ingeniørstøtte. Forsvarsministeren ankom i en Bell 412 så støvføyka sto på oppstillingsplassen foran TMBNs kontorbygg. Hun ble møtt av sjef Hæren generalmajor Odin Johnnessen, sjef TMBN oberstløytnant Terje Bruøygard og kompanisjef for styrkebidraget, kaptein Brage Reinaas. Kompanisjefen fikk god anledning til å prate med forsvarsministeren denne dagen, kort tid før avreise til Baltikum, der utstyret allerede er på plass. I følge Offisersbladets kilder, var Søreide meget fornøyd med det hun så og hørte under sitt opphold på Rena denne dagen.

Varigheten på dette oppdraget er seks måneder, og de vil være stasjonert i en militærbase i byen Rukla, sammen med soldater fra Tyskland, Belgia, Nederland og Litauen. Kompani-stridsgruppen er tungt oppsatt med:

- 9 Leopard 2
- 5 CV90
- 2 Stormingeniørvogner (STING)
- 2 Ingeniørpanservogner
- 2 Bropanser/broleggere (Leopard)
- 2 Bergepanser (Leopard)
- 1 Ildleder-vogner
- Kommando/kontrollvogner
- 6-hjulinger
- Gravemaskiner

I følge forsvarsstaben er det første gang Norge deployerer med stridsvogner til en internasjonal operasjon. Offisersbladet ønsker kompani-stridsgruppen lykke til med oppholdet og oppdraget i Litauen.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide får orientering om materialet av sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen, sjefssersjant Rune Wenneberg og personell fra TMBN.

dag på Rena

Stridsklare Leopard 2 stridsvogner og CV-90 vogner

Leopard 2 er fortsatt Hærens knyttneve!

TMBNs styrkeprøve «Leidang-kappestrid»!

Bataljonen som fyller 25 år i 2018, er Norges helprofesjonelle bataljon (fra 2002), og har årlig en styrkeprøve/konkurranse som de kaller «Leidang-kappestrid». Her får lag fra de forskjellige underavdelinger/eskadroner i bataljonen testet personlig styrke og lags-samhold, i øvelser som eksempelvis øksekast, tømmerstokk-hugging, tømmerstokk-bæring, øltønne-løft, tømmerstokk-kast, kampvognbelteledd-

stafett (120 kg) og vikingskip dragkamp ved hjelp av rullestokker.

Offisersbladet og BFOs lokale tillits-valgte var til stede og var vitne til en kraftutfoldelse på person og lagsnivå, som er mer enn imponerende. Lagene kjempet så snørr, svette og tårer rant, og en av deltagerne kastet opp i fart, uten at det sinket laget nevneverdig! Dette er tydeligvis en tradisjon de setter høyt og som i tillegg har høy underholdnings-

faktor. Resten av bataljonen, og andre soldater fra Rena leir, fylte opp idretts-banen og heiet sine favoritter frem. Det så lenge ut til at laget fra Mek 4 skulle ta en klar seier, men de ble til slutt slått på målstreken av laget Stridsvogns-eskadronen – skuffelsen var tydelig å se hos gutta i Mek 4.

Leidang var i vikingtiden en ordning for å få frie bønder til å utruste og be-manne vikingskip for å dra ut for å krige.

Å holde to slegger på strake armer lenge,
krever styrke og utholdenhet!

Bilde øverst: Tømmerstokk-kasting er teknikk, men også styrke.

Bilde nestøverst: Dette er svært tungt! Her må laget fungere godt sammen.

Bilde venstre: Leidang kappestrid med tidsriktig bekledning.

Bilde nederst: Øksekast på blink er ikke så lett som det ser ut som.

Når vikinger og bønder var samlet til Leidang, fløt ofte mjøden og de målte krefter mot hverandre, eller «Leidang-kappestrid». Årets «Leidang-kappestrid» i TMBN var i alle fall en manifestering av bataljonens samhold og styrke. Kappelstriden ble gjennomført med stil, og senere avsluttet med en aldri så liten sammenkomst i messa på kvelden – «Til Valhall»! Her er et utvalg av bilder tatt under kappelstriden;

Tungt eller lett artilleri til

Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) testet i 2016 flere kandidater, og ønsket å gå videre med K9 Thunder (Sør-Korea), Caesar (Frankrike), Panzerhaubitze 2000 (Tyskland), og M109G (Sveits).

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Det kunne se ut til at K9 Thunder kom best ut av testene. Men nå har Forsvarsdepartementet regnet litt på hva andre tunge investeringsprosjekter koster, eksempelvis F-35 og P-8 Poseidon og nye ubåter, inklusive EBA og driftskostnader. FD har nok innsett at pengeboka er tom før Hæren skal få sitt. Tunge investeringer til Hæren ble derfor «lagt på is». Hva gjør man så? Jo, da nedsetter FD en såkalt Landmaktsutredning, som skal utrede fremtidens hær, hva angår taktikk, personell- og materiellmessig oppsetting. Den vil nok ikke bli ferdig før budsjett 2018 vedtatt. Vips, så slipper FD unna den mest høylytte kritikken, samt at utfordringen skyves til over Stortingsvalget høsten 2017.

Så tilbake til tungt eller lett artilleri til Hæren. Fagpersonell vurderer Hærens behov og krav/kapasitet til nytt artillerisystem. Pris og gjenkjøps-avtaler blir politikk. Men like aktuelt er mobilitet og reaksjonshastighet. Hvor lang tid tar det å forflytte artilleri-enhetene eksempelvis fra Setermoen til Finnmark? I dag kan klargjøring, opplasting og transport til Finnmark ta flere dager før alle artilleri-enhetene er på plass.

Offisersbladet har besøkt den franske artilleri-produsenten Nexter. De tilbyr det svært mobile 155 mm 52 kaliber artilleriet Caesar, nå også med 8x8 hjulsett. Under besøket ble det demonstrert at Caesar rykker inn og er klar for første avfiring på ett minutt. Den rigger ned og rykker ut ett minutt etter siste granatavfiring. Det tar altså to minutter å avfyre 6 granater og så kjøre vekk fra avfiringssposisjonen. Caesar har plass til 4 soldater, som kan sitte pansret og beskyttet. Danmark som også har M 109 som Norge, har for øvrig nylig skrevet kontrakt på 15 Caesar 8x8, med opsjon på ytterligere 6 vogner.

Det skal bli spennende å se hva Landmaktsutredningen kommer frem til, og hva de vektlegger når det gjelder blant annet hvilket artilleri-system Hæren skal operere i fremtiden.

Nexter's Caesar 8x8 under demonstrasjonen i Frankrike.

Caesar 8x8 med halv-automatisk ladesystem.

Hæren?

Det er plass til fører, sidemann og tre mann bak i førerhuset.

FAKTA

Vekt: 28,4 – 30,2 tonn
Lengde: 12,3 m
Bredde: 2,8 m
Høyde: 3,1 m
Kaliber: 155 mm
Løpslengde: 52 kaliber
Vekt granat: 43,7 kg
Bærer selv med seg 30 granater
Granatens rekkevidde: 42-55 km
Avfyringshastighet: 6 rpm
Elevasjon: 0-72 grader
Chassis: Tatra (kan også tilpasses andre)
Motor: Diesel 400 hk
Maks hastighet: 90 km/t på vei
Operasjonsradius: 600 km
Lading: Automatisk
Mannskap: 4-5

The CAESAR 8x8 is capable of Multiple-Round Simultaneous Impact (MRSI) firing. It can launch a couple of projectiles, each in different trajectories, so that all of the shells arrive on target at the same time. A single artillery system can land on target with no warning multiple shells. Such way of firing can be very effective. Furthermore the CAESAR 8x8 has a brief in and out of action times and can be used on shoot-and-scoot missions in order to avoid counter battery fire. It takes only 60 seconds to prepare this artillery system for firing or leave the firing position. Within 2 minutes the CAESAR 8x8 can fire 6 rounds and leave its position.

The new truck-mounted howitzer is based on a **Tatra T815-7** 8x8 chassis. It has higher payload rating and cross-country mobility than the original CAESAR, based on 6x6 chassis. The 8x8 version can carry almost twice more ammunition (30 rounds opposed to 18).

The CAESAR 8x8 is available with 2- or 4-door armored cab. It provides protection for the crew against small arms fire and artillery shell splinters. Weight of this artillery system ranges from 28.4 to 30.2 t, depending on its armor configuration. Maximum level of ballistic protection is against 7.62x51 mm armor-piercing rounds. Maximum level of mine protection is against landmines and Improvised Explosive Devices (IEDs) with explosive power equivalent to 6 kg of TNT. A 12.7 mm machine gun can be mounted on top of the roof for self-protection. Anti-IED device is proposed as an option.

Vehicle is powered by an unspecified turbocharged diesel engine, developing around 400 hp. Vehicle has all-wheel drive chassis and employs unique Tatra's independent suspension with backbone tube frame and swinging half-axles. Each wheel moves up and down independently, which allows exceptional cross country mobility and higher speeds on rough roads. This unique chassis has been constantly developed and improved by Tatra for more than 80 years. Vehicle is also fitted with a central tyre inflation system.

This artillery system can be airlifted by an **Airbus A400M**, **Boeing C17 Globemaster III**, or **Ilyushin Il-76** military transport aircraft.

A typical battery should consist of around 8 CAESAR 8x8 truck mounted howitzers. Each of them will be escorted by an associated ammunition resupply vehicle.

Crew 3-5
Weight 30,2t
Long 12,3m
Width 2,8m
Height 3,1m
Engine 300kw 410HP 90km/h
RMP 6-8
Carries 30 rounds
Range 42km with EFRB (Extended Range Full Bore)

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

US-RUSSISK «DE-CONFLICTING»

Spørsmålet om hvordan amerikanere og russere utvirker at de ikke bomber hverandre i Syria, er forholdsvis godt dekket på diverse kanaler. Slik «de-conflicting» er som kjent en utfordring mellom bemannede fly og droner i samme luftrom, men gjelder også på andre felter. At russernes S-300 bakkebaserte luftvern missilsystemer i området ganske ofte «belyser» amerikanske fly, anses å være ren etterretningsvirksomhet og ikke noen trussel. Det kan selvsagt også dreie seg russisk markering av at amerikanerne gjør klokt i å opprettholde god informasjonsutveksling og koordinering.

Situasjonen, også med Tyrkia, har sine sider. I Combat Aircraft mai 2017 skriver Tim Ripley om hvordan sjef US Central Command, general Joseph Votel, 24. februar fløy til et område ca. 10 mil fra Raqqa, i et AFSOC (US Air Force Special Operations Command) CV-22 tilt-rotor «fly-helikopter» og møtte kurdiske YPG-sjefer, inispiserte kurdiske rekrutter og diskuterte forestående YPG-operasjoner sammen med syriske SDF-styrker, sterkt støttet av amerikanske fly og forsyninger. Bare fem dager senere bombet tyrkiske fly YPG i området. Amerikanske og koalisjons JTACs (Joint Terminal Attack Controllers) på bakken har klokkelig med seg posisjonsbestemmelses «fyr» som viser posisjonene deres på de digitale situasjonskartene hos CAOC (Combined Air Operations Center) i CENTCOMs hovedkvarter i al Udeid, Qatar.

Da russerne begynte sine bombetokt i september 2015, ble det straks opprettet en «hot line» med amerikanerne. Dette begynte, skriver Ripley, med at man rett og slett utvekslet satellitt-telefon numre, til henholdsvis CAOC i al Udeid og Hmeimim flystasjon ved Latakia, og ble enige om å ringe hverandre. Nå er det daglige videokonferanser der man fordeler luftrommet mellom seg, alt etter hvor man har tenkt å bombe i løpet av dagen. Det har vært noen få «nær-uhell», men alle anses for å ha vært utilsiktede. Rundt Raqqa har det imidlertid handlet om korte avstander og flere utfordringer. Så også rundt byene al-Bab og Dayr Hafir.

USAs moderniserte spionfly U2 S.

Det kan tilføyes at gode, gamle U-2, kjent i norgeshistorien fra Bodø 1960, nå i U-2S versjon, fremdeles er på vingene og flyr over Syria og Irak for å bidra til situasjonsoversikten. De er nylig blitt oppdatert med Northrop Grumman ASIP (Advanced Signals Intelligence Payload). Russerne skyter ikke på dem lenger.

Den 1. mars bombet russiske og syriske fly FSA-styrker mindre enn 5 km fra et amerikansk team rådgivere. Sjef Combined Joint Task Force, generalløytnant Stephen Townsend US Army, har uttalt at bombingene stanset umiddelbart da russerne ble gjort oppmerksomme på situasjonen. Det synes å fremgå at amerikanerne på bakken, som kunne se bombingene, informerte russerne om at det var FSA de bombet. Dette kan stemme, fordi det dreide seg om landsbyer som for kort tid siden ble holdt av IS. Russerne kan ha trodd at IS var der fremdeles. Moro var det trolig også i månedsskiftet februar-mars da russiske Mi-28N og Ka-52 angrepshelikoptre, de mest moderne russerne rår over, angrep IS ved Palmyra samtidig med at amerikanske og koalisjons kampfly angrep mål i samme område. Partene klarte å holde tungen rett i munnen her.

Men situasjonen blir mer og mer komplisert. Irakiske F-16, fabrikknye fra USA og selvsagt med USA-trente flygere, har nylig begynt å angripe mål i det østlige Syria, angivelig med tillatelse fra Damaskus. I februar foreslo amerikanerne tettere

Den russiske MI 28 N.

Russisk KA-52.

kontakt på høyere operasjonelt nivå mellom amerikanere og russere. Da Ripley skrev, hang neste utfordring sammen med at amerikanske og russiske fly hadde ødelagt samtlige broer over Eufrat på veier fra Raqqa. IS hadde svart med store antall elvelektre. Å slå ut disse ville kreve tett koordinasjon mellom russere og amerikanere. (Tim Ripley, Combat Aircraft mai 2017)

Man kan kanskje tilføye at dette kan bli både festlig og delikat hvis amerikanerne og russerne blir enige om eksempelvis å utveksle liaisonoffiserer, samtidig med at striden om president Trump m.fl.s kontakter med russerne når sitt klimaks. Følg med!

DIGITAL RPG-7

Rpg 7 i ny versjon med elektroniske siktemidler heter nå Ovod R.

Hviterussland har utviklet et digitalt add-on sikte til sin versjon av RPG-7 skulderavfyrte panservernvåpen. Med PD-7 sikte heter våpenet nå Ovod-R. Det har også laser avstandsmåler og kan påmonteres NV/A-1 natt/dårlig sikt sikte. Den ballistiske computeren kan stilles inn for seks forskjellige granattyper. Sikteenheten veier 2 kg mens NV/A-1 veier 0,55 kg.

Siktet legger inn, foruten granattypen, også avstand, temperatur, lufttrykk, målhastighet og vind. Ovod-R våpenet (uten sikte) veier 6,3 kg. Det kan skyte opptil seks granater per minutt. (Miroslav Gyürösi, Jane's International Defence Review mai 2017)

FØRST F-35 - SÅ F-15?

Israelsk F15.

Israel har etter en del debatt besluttet å fullføre planen om å anskaffe 50 F-35 kampfly. Men israelerne trenger flere fly for å erstatte gamle, og slik det nå tegner kan det se ut til at de heller enn å anskaffe flere F-35 vil velge å gå for 45 år gamle F-15 i ny og «hel-digital» versjon. Årsaken skal være at F-15 er et vesentlig mer fleksibelt fly enn F-35, med større våpenlast og rekkevidde. (Thomas Newdick, Yissachar Ruas, Air Forces Monthly mai 2017)

		Startkostnad	Pris pr mnd
	Citroen C3 Style 82 hk	kr.30.000.- inkl mva	1.650.- inkl mva
	Toyota Auris Stv 1.8 Active Sport Hybrid	Kr.30.000.- inkl mva	2.390.- inkl mva
	MB C180 Aut Sedan AMG	Kr.40.000.- inkl mva	3.250.- inkl mva
	Volvo XC60 T8 Inscription	Kr.50.000.- inkl mva	5.990.- inkl mva
	BMW i3 Fully Charged	Kr.30.000.-	4.190.-
Til de oppgitte priser kommer følgende i tillegg: - Flåteforsikring, service i.h.t bilens servicehefte, og årsavgift. - Tinglysnings-/etableringsgebyr Kr. 2.490,- (halv pris i kampanje perioden, ord. 4990,-). - Prisene gjelder for 48 måneder/60.000 km.			

Vi har lansert ny nettside!

Gå inn på ctcbilpartner.no eller følg oss på facebook.

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene og du har ditt eget Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet på lesebrett-utgaven, og tekstspalter du selv drar opp med fingeren.

Offisersbladets app!